

משניות סדר מועד

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2023

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דְבַר תְּקִלָּה עַל יָדִי וְלֹא אֶכְשֹׁל
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְיִשְׁמַחוּ בִּי חֲבִירֵי וְלֹא אֹמֵר עַל טְהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל
טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל מִתֵּר אֶסּוּר וְלֹא עַל אֶסּוּר מִתֵּר וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבִירֵי
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְאֶשְׁמַח בָּהֶם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה:
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הִנְנִי רוֹצֶה לְלַמֹּד כְּדִי שֶׁיֵּבִיאֵנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׁרוֹת. וְלִידי דִּיעַת הַתּוֹרָה. וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׁכִינָתוֹ בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ. וְיֵהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר מועד

יש בו י"ב מסכתות וזהו סדורן

א שבת כד פרקים. ב עירובין י פרקים. ג פסחים י פרקים.
ד חגיגה ג פרקים. ה ביצה ה פרקים. ו מועד קטן
ג פרקים. ז ראש השנה ד פרקים. ח יומא ה פרקים.
ט סוכה ה פרקים. י תענית ד פרקים. יא שקלים
ח פרקים. יב מגילה ד פרקים. בין הכל פ"ח פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא. שבת. ערובין. פסחים.
שקלים. יומא. סוכה. ביצה. ראש השנה. תענית. מגילה. מועד קטן.
חגיגה. ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת שבת

פרק א

יציאות השבת ששים שהן ארבע בפנים וששים שהן
ארבע בחוץ. כיצד העני עומד בחוץ ובעל
הבית בפנים. פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו
של בעל הבית. או שנטל מתוכה והוציא. העני חייב ובעל
הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך
ידו של עני. או שנטל מתוכה והכניס. בעל הבית חייב
והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית
מתוכה. או שנתן לתוכה והוציא. שניהם פטורים. פשט
בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה. או שנתן
לתוכה והכניס. שניהם פטורים:

ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה. עד שיתפלל.
לא יכנס אדם למרחץ. ולא לבורסקי. ולא לאכול ולא
לדון. ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת שמע.
ואין מפסיקין לתפלה:

ג לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה. שמא ישכח
ויצא. ולא הלבלר בקלמוסו. ולא יפלה את כליו. ולא
יקרא לאור הנר. באמת אמרו. החזן רואה היכן תיגזרות
קוראים. אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו לא יאכל הזב עם
הזבה. מפני הרגל עברה:

ד ואלו מן ההלכות שאמרו בעלי חנניה (בן) חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום:

ה בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

ו בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום ולא את הצמר ליזרה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

ז בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

ח בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכלל בית הלל מתירין עם השמש:

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת ושזין אלו ואלו שטוענין קורות בית הבד ועגולי הגת:

י אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פת לתנור עם חשכה ולא חררה על גבי

גַּחְלִים אֵלָא כְּדִי שִׁיקְרָמוּ פְּנֵיהּ מִבְּעוּד יוֹם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
(בֶּן יַעֲקֹב) אוֹמֵר כְּדִי שִׁיקְרוּם הַתַּחֲתוֹן שְׁלֵה:

י"א מִשְׁלֵשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח בַּתְּנוּרָה עִם חֲשִׁיכָה וּמֵאַחֲזִין אֶת
הָאוֹר בַּמְדוּרָה בֵּית הַמוֹקֵד וּבִגְבוּלֵין כְּדִי שֶׁתֵּאָחֹז הָאוֹר
בְּרֶבֶן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר (אף) בְּפֶחֱמִין כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

בַּמָּה מְדֻלֵּקִין וּבַמָּה אֵין מְדֻלֵּקִין אֵין מְדֻלֵּקִין לֹא
בְּלֶכֶשׁ וְלֹא בְּחוֹסֶן וְלֹא בְּכֶלֶד וְלֹא בְּפִתִּילַת
הָאֵידֶן וְלֹא בְּפִתִּילַת הַמִּדְבָּר וְלֹא בִירוּקָה שְׁעַל פְּנֵי
הַמַּיִם לֹא בְּזֶפֶת וְלֹא בְּשַׁעוּה וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיק וְלֹא
בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה וְלֹא בְּאַלְיָה וְלֹא בְּחֶלֶב נְחוֹם הַמָּדִי אוֹמֵר
מְדֻלֵּקִין בְּחֶלֶב מְבָשֵׁל וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אַחַד מְבָשֵׁל
וְאַחַד שְׂאִינוּ מְבָשֵׁל אֵין מְדֻלֵּקִין בּוֹ:

ב אֵין מְדֻלֵּקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה בְּיוֹם טוֹב רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אוֹמֵר אֵין מְדֻלֵּקִין בְּעֵטָרֵן מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת וְחֻכָּמִים
מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים בְּשֶׁמֶן שְׁמִשְׁמִין בְּשֶׁמֶן אֲגוּזִים
בְּשֶׁמֶן צְנוּנוֹת בְּשֶׁמֶן דָּגִים בְּשֶׁמֶן פִּקְעוֹת בְּעֵטָרֵן וּבִנְפֹט
רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר אֵין מְדֻלֵּקִין אֵלָא בְּשֶׁמֶן זֵית בְּלֶבֶד:

ג כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדֻלֵּקִין בּוֹ אֵלָא פֶּשֶׁתָן וְכָל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטְמֵא טוֹמְאֵת אֱהָלִים אֵלָא פֶּשֶׁתָן
פִּתִּילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְלָה וְלֹא הַבִּהָבָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר

טמאה ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה ומדליקין בה:

ד לא יקוב אדם שפופרת של ביצה. וימלאנה שמן ויתנגנה על פי הנר. בשביל שתהא מנטפת. אפילו היא של חרס. ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר. מפני שהוא כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן ויתנגנה בצד הנר. ויתן ראש הפתילה בתוכה. בשביל שתהא שואבת. ורבי יהודה מתיר:

ה המכבה את הנר. מפני שהוא מתירא. מפני גזים. מפני לסטים. מפני רוח רעה. ואם בשביל החולה שיישן פטור. כחם על הנר. כחם על השמן. כחם על הפתילה חייב. ורבי יוסי פוטר בכלן. חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם:

ו על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתן. על שאינן זהירות. בנדה. ובחלה. ובהדלקת הנר:

ז שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה. עשרתן. ערבתן. הדליקו את הנר. ספק חשכה ספק אין חשכה. אין מעשרין את הודאי. ואין מטבילין את הכלים. ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי. ומערבין. וטומנין את החמין:

פרק ג

בִּירָה שֶׁהִסְקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. נֹתֵנִין עָלֶיהָ תְּבִשִּׁיל.
בִּגְפָת וּבַעֲצִים. לֹא יִתֵּן עַד שְׁיִגְרוּף. אוֹ עַד שְׁיִתֵּן
אֶת הָאֵפֶר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים חֲמִין אָבֵל לֹא תְּבִשִּׁיל.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים חֲמִין וְתְּבִשִּׁיל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
נוֹטְלִין אָבֵל לֹא מַחְזִירִין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵף מַחְזִירִין:

ב תָּנֹור שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. לֹא יִתֵּן בֵּין מֵתוֹכוֹ
בֵּין מַעַל גָּבִיו. כֶּפֶח שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. הָרִי הוּא
כְּכִירִים. בִּגְפָת וּבַעֲצִים הָרִי הוּא כְּתָנֹור:

ג אֵין נֹתֵנִין בִּיצָה בְּצַד הַמִּיחָם בְּשָׁבִיל שְׁתַּגְלָגֵל. וְלֹא
יִפְקִיעָנָה בְּסוּדְרִים. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. וְלֹא יִטְמִינָנָה בְּחוֹל
וּבְאֵבֶק דְּרָכִים. בְּשָׁבִיל שְׁתַּצָּלָה:

ד מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אֲנָשֵׁי טְבֵרְיָא. וְהֵבִיאוּ סֶלֶן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ
אִמָּה שֶׁל חֲמִין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים. אִם בְּשֶׁבֶת. כְּחֲמִין
שֶׁהוּחֵמוּ בְּשֶׁבֶת. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּבִשְׁתִּיָּה. וְאִם בְּיוֹם
טוֹב כְּחֲמִין שֶׁהוּחֵמוּ בְּיוֹם טוֹב. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּמִתְרִין
בִּשְׁתִּיָּה. מוֹלִיֵּאֵר הַגְּרוּף שׁוֹתֵין הֵימָנוּ בְּשֶׁבֶת. אֲנָטִיכִי אֵף
עַל פִּי שְׁגִרופָה אֵין שׁוֹתֵין מִמָּנָה:

ה הַמִּחָם שֶׁפָּנָהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן. בְּשָׁבִיל שְׁיִחֲמוּ. אָבֵל
נֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ. אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס. כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן. הָאֵלֶּפֶס
וְהַקֹּדֶרֶה שֶׁהֵעֲבִירָן מִרְתָּחִין. לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תְּבִלִּין. אָבֵל

נותן הוא לתוך הקערה. או לתוך התמחוי. רבי יהודה
אומר לכל הוא נותן. חוץ מדבר שיש בו חמץ וציר:

אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן. ואם נתנו
מבעוד יום מתר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן.
מטלטלין גר חדש. אבל לא ישן. רבי שמעון אומר כל
הגרות מטלטלין חוץ מן הגר הדולק בשבת. נותנין כלי
תחת הגר לקבל נצוצות. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה:

פרק ד

במה טומנין ובמה אין טומנין. אין טומנין לא בגפת.
ולא בזבל. ולא במלח. ולא בסיד. ולא בחול. בין
לחים ובין יבשים. לא בתבן. ולא בזגים. ולא במוכים.
ולא בעשבים בזמן שהן לחים. אבל טומנין בהן כשהן
יבשין. טומנין בכסות. ובפירות. בכנפי יונה. ובנסורת
של חרשים. ובנעורת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר
בדקה ומתיר בגסה:

טומנין בשלחין. ומטלטלין אותן. בגזי צמר. ואין
מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה. נוטל את הכסוי והן
נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר קפה מטה על צדה
ונוטל. שמא יטול ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים
נוטל ומחזיר. לא כשהו מבעוד יום. לא יכסנו משתחשך.

כִּסְהוּ וְנִתְגַּלָּהּ מִתֵּר לְכִסּוֹתָיו מִמֶּלֶא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתָן
לְתַחַת הַכֶּרֶ אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

פרק ה

בַּמָּה בַּהֶמָּה יוֹצְאָהּ וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ יוֹצֵא הַגָּמֶל
בְּאַפְסָר וְנֹאקָה בְּחָטָם וְלִבְדָּקִים בְּפֶרוֹמְכִיָּא
וְסוֹס בְּשִׁיר וְכֹל בְּעֵלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים
בְּשִׁיר וּמִזִּין עָלֶיהֶן וְטוֹבְלִין בַּמָּקוֹמָן:

^ב חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ זָכָרִים
יוֹצְאִין לְבוֹבִין רַחֲלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת כְּבוֹלוֹת וְכַבּוּנוֹת
הָעֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכֶלֶן חוּץ מִן
הָרַחֲלִין הַכְּבוּנוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת
לִיָּבֶשׁ אֲבָל לֹא לַחֲלָב:

^ג וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ לֹא יֵצֵא גָמֶל בְּמִטּוֹטְלָתָּהּ לֹא עֶקֶד
וְלֹא רָגוּל וְכֵן שָׂאֵר כָּל הַבְּהֵמוֹת לֹא יִקְשׁוּר גָּמְלִים זֶה
בְּזֶה וְיִמְשׁוּךְ אֲבָל מִכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוּךְ וּבִלְבַד
שֶׁלֹא יִכְרוֹךְ:

^ד אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁאֵינָה קְשׁוּרָה לוֹ וְלֹא
בְּזוּג אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא פָקוּק וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצוּאָרוֹ וְלֹא
בְּרִצּוּעָה שֶׁבְּרָגְלוֹ וְאֵין הַתְּרַנְגּוּלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין וְלֹא
בְּרִצּוּעוֹת שֶׁבְּרָגְלֵיהֶם וְאֵין הַזָּכָרִים יוֹצְאִין בְּעִגְלָה שֶׁתַּחַת
הָאֵלֶּיָּה שֶׁלֶּהֶן וְאֵין הַרַחֲלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת וְאֵין הָעֶגֶל

יוצא בגימזון. ולא פרה בעזר הקופד. ולא ברצועה שבין
קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה
ברצועה שבין קרניה. שלא ברצון חכמים:

פרק ו

במה אשה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. לא תצא אשה
לא בחוטי צמר. ולא בחוטי פשתן. ולא ברצועות
שבראשה. ולא תטבול בהן עד שתתפרס. ולא בטוטפת.
ולא בסנבוטין בזמן שאינן תפורין. ולא בכבול לרשות
הרבים. ולא בעיר של זהב. ולא בקטלא. ולא בגזמים. ולא
בטבעת שאין עליה חותם. ולא במחט שאינה נקובה.
ואם יצאה אינה חייבת חטאת:

ב לא יצא האיש בסנדל המסמר. ולא ביחיד בזמן שאין
ברגלו מכה. ולא בתפלין. ולא בקמיע בזמן שאינה מן
הממחה. לא בשריון. ולא בקסדא. ולא במגפים. ואם
יצא אינו חייב חטאת:

ג לא תצא אשה במחט הנקובה. ולא בטבעת שיש
עליה חותם. ולא בכוליארא. ולא בכובלת. ולא בצלוחית
של פלייטון. ואם יצאה חייבת חטאת. דברי רבי מאיר.
וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון:

ד לא יצא האיש לא בסיף. ולא בקשת. ולא בתריס. ולא
באלה. ולא ברומח. ואם יצא חייב חטאת. רבי אליעזר

אומר תכשיטין הן לו וחכמים אומרים אינן אלא לגנאי.
שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות.
לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. בירית
טהורה ויוצאים בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין
בהן בשבת:

^ה יוצאת אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה.
בין משל בהמה בטוטפת ובסנבוטין בזמן שהם תפורין.
בכבול ובפאה נכרית לחצר. במזוך שבאזנה ובמזוך
שבסנדלה ובמזוך שהתקינה לנדתה. בפלפל ובגרגיר
מלח. ובכל דבר שתתן לתוך פיה. ובלבד שלא תתן
לכתחלה בשבת. ואם נפל לא תחזיר. שן תותבת. ושן
של זזה. רבי מתיר. וחכמים אוסרים:

^ו יוצאין בסלע שעל הצינית. הבנות (קטנות). יוצאות
בחוטין. ואפילו בקסמין שבאזניהם. ערביות יוצאות
רעולות. ומדינות פרופות. וכל אדם. אלא שדברו חכמים
בהוה:

^ז פורפת על האבן. ועל האגוז. ועל המטבע. ובלבד שלא
תפרוץ לכתחלה בשבת:

^ח הקטע יוצא בקב שלו. דברי רבי מאיר. ורבי יוסי אוסר.
ואם יש לו בית קבול פתותים טמא. סמוכות שלו טמאין.
מדרס. ויוצאין בהן בשבת. ונכנסין בהן בעזרה. כסא

וּסְמוּכוֹת שֶׁלֹּא טִמְאִין מִדֶּרֶס. וְאֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת. וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בַּעֲזָרָה. אֲנִקְטְמִין טְהוֹרִים. וְאֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן:

ט הַבָּנִים יוֹצֵאִים בְּקִשְׁרִים. וּבְנֵי מַלְכִּים בְּזוּגִין. וְכָל אָדָם. אֲלֵא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֹנָה:

י יוֹצֵאִין בְּבִיצַת הַחֶרְגוֹל. וּבִשְׁן שׁוּעַל. וּבִמְסַמֵּר מִן הַצְּלוּב. מִשּׁוּם רְפוּאָה. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵף בַּחֹל אֶסּוּר. מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרִי:

פרק ז

כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת. כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵקֶר שַׁבָּת. וְעֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה בְּשַׁבָּתוֹת הִרְבָּה. אֵינוֹ חַיִּיב אֲלֵא חֲטָאת אַחַת. הַיּוֹדֵעַ עֵקֶר שַׁבָּת. וְעֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה בְּשַׁבָּתוֹת הִרְבָּה. חַיִּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת. וְעֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה. בְּשַׁבָּתוֹת הִרְבָּה. חַיִּיב עַל כָּל אֶב מְלָאכָה וּמְלָאכָה. הָעוֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת. אֵינוֹ חַיִּיב אֲלֵא חֲטָאת אַחַת:

כא אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. הַזּוֹרֵעַ. וְהַחוֹרֵשׁ. וְהַקּוֹצֵר. וְהַמַּעֲמֵר. הַדֹּשׁ. וְהַזּוֹרֵה. הַבוֹרֵר. הַטּוֹחֵן. וְהַמְרַקֵּד. וְהַלֵּשׁ. וְהַאֹפֶה. הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר. הַמְּלַבֵּנוֹ. וְהַמִּנְפֵּצוֹ. וְהַצּוֹבְעוֹ. וְהַטּוֹהֵה. וְהַמְּסִיד. וְהָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בִּתֵּי גִירִין. וְהַאֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין. וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין. וְהַקּוֹשֵׁר. וְהַמְתִּיר. וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תַּפְּרוֹת. הַקּוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתַפּוֹר

שְׁתֵּי תַפְּרִירוֹת־הַצֵּד צָבִי־הַשּׁוֹחֲטִין וְהַמִּפְשִׁיטִין הַמּוֹלְחוֹ
וְהַמַּעֲבֵד אֶת עוֹרוֹ וְהַמּוֹחֲקוֹ וְהַמַּחֲתָכוֹ הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת וְהַמּוֹחֵק עַל מְנַת לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַבּוֹנֶה
וְהַסּוֹתֵר הַמְּכַבֶּה וְהַמְּבַעֵר הַמְּכֶה בַּפִּטִּישׁ הַמוֹצִיא
מִרְשׁוֹת לִרְשׁוֹת הָרִי אֱלוֹ אֲבוֹת מְלָאכּוֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר
אַחַת:

ג וְעוֹד כָּלֵל אַחֵר אָמְרוּ כָּל הַכָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִין
כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשַּׁבָּת חֵיִיב עָלָיו חֲטָאֵת וְכָל שְׁאֵינֻ
כָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וְאִין מַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשַּׁבָּת אֵינֻ
חֵיִיב אֱלָא הַמַּצְנִיעַ:

ד הַמוֹצִיא תֵּבֶן כְּמֵלֶא פִי פָּרָה עֵצָה כְּמֵלֶא פִי גָמֶל
עֶמֶר כְּמֵלֶא פִי טָלָה עֲשָׂבִים כְּמֵלֶא פִי גְדִי עָלִי שׁוֹם
וְעָלִי בְּצָלִים לַחִים כְּגִרוּגְרַת יְבֵשִׁים כְּמֵלֶא פִי גְדִי וְאִין
מַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שְׁלֹא שׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן הַמוֹצִיא
אוֹכְלִים כְּגִרוּגְרַת חֵיִיב וּמַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי
שְׁשׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן חוּץ מִקְלִיפֵיהֶן וְגִרְעִינֵיהֶן וְעוֹקְצִיהֶן
וְסוֹכֵן וּמִרְסָנֵן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מִקְלִיפֵי עֲדָשִׁים
שֶׁמֶת בְּשִׁלּוֹת עֲמֵהֶן:

פרק ח

הַמוֹצֵיא יֵזֵן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חֵלֶב כְּדֵי גְמִיעָה. דְּבִשׁ
כְּדֵי לִיתֵן עַל הַפֶּתִית. שֶׁמֶן כְּדֵי לְסוּף אֶבֶר
קָטָן. מִים כְּדֵי לְשׁוֹף בָּהֶם אֶת הַקִּילּוֹר. וּשְׂאֵר כָּל הַמְּשָׁקִין
בְּרַבִּיעִית. וְכָל הַשּׁוֹפְכִין בְּרַבִּיעִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כֹּלֵן בְּרַבִּיעִית. וְלֹא אֹמְרוּ כָּל הַשִּׁיעוּרִין הִלְלוּ. אֶלֶּא
לְמַצְנִיעִיהֶן:

^ב הַמוֹצֵיא חֵבֶל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶזֶן לְקָפָה. גָּמִי כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
תְּלָאִי לְנֶפֶה וְלִכְבָּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי לְטוֹל מִמֶּנּוּ
מִדַּת מִנְעַל לְקָטָן. נֵיִיר כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין.
וְהַמוֹצֵיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין חֵיִיב. נֵיִיר מַחוּק כְּדֵי לְכַרוֹץ עַל
פִּי צְלוּחִית קֶטְנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן:

^ג עוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמִיעַ. קֶלֶף כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו פְּרָשָׁה
קֶטְנָה שֶׁבִּתְּפִלִּין. שְׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. (דּוֹכְסוֹסְטוֹס כְּדֵי
לְכַתּוֹב מְזוּזָה.) דִּין כְּדֵי לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כָּחוֹל כְּדֵי
לְכַחוֹל עֵין אַחַת:

^ד דָּבֶק כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשֶּׁבִּשְׁבֶּת. זָפֶת וְגַפְרִית כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שַׁעוּה כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי נֶקֶב קָטָן. חֶרְסִית
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת פֶּטְפוּט. סוֹבִין כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב.
סִיד כְּדֵי לְסוּד אֶצְבַּע קֶטְנָה שֶׁבִּבְנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כִּלְכּוֹל. רַבִּי נַחֲמִיא אוֹמֵר כְּדֵי לְסוּד אֲנָדִיפִי:

ה' אַדְמָה כְּחוֹתָם הַמְרָצוּפִין. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים
 אֹמְרִים כְּחוֹתָם הָאִיגְרוֹת. זָבֵל וְחוֹל הִדֵּק כְּדִי לְזַבֵּל קָלַח
 שֶׁל כְּרוֹב. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים אֹמְרִים כְּדִי לְזַבֵּל
 כְּרִישָׁא. חוֹל הֶגֶס כְּדִי לִתֵּן עַל מְלֵא כַף סִיד. קִנָּה כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרָסָס. כְּדִי לְבָשֵׁל בּוֹ
 בִיצָה קָלָה שְׁבִייעִים. טְרוּפָה וְנִתּוּנָה בְּאַלְפָס:

י' עֶצֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת תְּרוּדָה. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר כְּדִי לַעֲשׂוֹת
 מִמֶּנּוּ חֵף. זְכוּכִית כְּדִי לִגְרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכֶּרֶפֶר. צְרוֹר אוֹ
 אֶבֶן כְּדִי לְזָרוֹק בְּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר כְּדִי
 לְזָרוֹק בְּבֵהמָה:

י' חֶרֶס כְּדִי לִתֵּן בֵּין פָּצִים לְחִבְרֵיו. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 מֵאִיר אֹמֵר כְּדִי לְחַתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר
 כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֵף עַל פִּי שְׁאִין
 רְאִיָּה לְדַבֵּר זָכָר לְדַבֵּר. שְׁנֵאמַר וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׁ
 לְחַתּוֹת אֵשׁ מִיְקוּד. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי מִשֵּׁם רְאִיָּה. וְלַחֲשׂוֹף
 מִים מִגָּבָא:

פרק ט

אמר רבי עקיבא מנין לעבודה זרה שמטמאה במשא כנדה שנאמר תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה במשא:

ב מנין לספינה שהיא טהורה שנאמר דרך אניה בלב ים מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שזורעין בתוכה חמשה זרעונין ארבעה בארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע שנאמר כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה:

ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה שנאמר היו נבונים לשלשת ימים מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שער המשתלח שנאמר אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו:

ד מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכיפורים אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים בקרבן וכשמן בעצמותיו:

ה המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה תבלין כדי לתבל ביצה קלה ומצטרפין זה עם זה קליפי אגוזים קליפי רמונים איסטיס ופואה כדי לצבוע בהן בגד

קִטָּן בְּסִבְכָּהּ • מִי רִגְלִים • נִתְּרָ • וּבִזְרִית • קְמוּלִיא • וְאַשְׁלָג •
כְּדִי לְכַבֵּס בָּהֶן בְּגָד קִטָּן בְּסִבְכָּה • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי
לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם:

י פִּלְפֹּלֶת כָּל שֶׁהוּא • וְעֵטָרָן כָּל שֶׁהוּא • מִיָּנִי בְּשָׁמִים וּמִיָּנִי
מִתְּכוּת כָּל שֶׁהוּא • מֵאֲבָנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעֵפֶר הַמִּזְבֵּחַ • מִקֶּקֶט
סָפְרִים • וּמִקֶּקֶט מִטְּפָחוֹתֵיהֶם • כָּל שֶׁהוּא • שֶׁמִּצְנִיעִים אוֹתָן
לְגֻזְזוֹן • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵף הַמוֹצִיא מִמִּשְׁמָשִׁי עֲבוֹדַת
אֱלִילִים כָּל שֶׁהוּא • שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִדְבֹק בִּידָד מֵאוֹמָה מִן
הַחֵרֶם:

י הַמוֹצִיא קֶפֶת הָרוֹכֵלִין • אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בָּה מִיָּנִין
הַרְבֵּה • אֵינֹ חַיִּיב אֲלָא חֲטָאת אַחַת • זֶרְעוֹנִי גְּנֵה פָחוֹת
מִכְּרוֹגֶרֶת • רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בִּתְרִיה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה • זֶרַע
קְשׁוּאִין שָׁנִים • זֶרַע דְּלוּעִין שָׁנִים • זֶרַע פּוֹל הַמִּצְרֵי שָׁנִים •
חֲגָב חֵי (טְהוֹר) כָּל שֶׁהוּא • מֵת כְּרוֹגֶרֶת • צְפוּרֶת כְּרָמִים
בֵּין חֵיה בֵּין מֵתָה כָּל שֶׁהוּא • שֶׁמִּצְנִיעִין אוֹתָהּ לְרִפּוּאָה •
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵף הַמוֹצִיא חֲגָב חֵי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא •
שֶׁמִּצְנִיעִין אוֹתוֹ לְקָטָן לְשִׁחוּק בּוֹ:

פרק י

הַמְצִינֵעַ לְזֶרַע וְלְדוֹגְמָא וְלִרְפוּאָה וְהוֹצִיאוֹ בְשַׁבָּת
חַיִּיב בְּכָל שֶׁהוּא וְכָל אָדָם אֵין חַיִּיב עָלָיו אֲלָא
כְּשִׁיעוּרוֹ חֲזַר וְהִכְנִיסוּ אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא כְּשִׁיעוּרוֹ:

^ב **הַמוֹצִיא אוֹכְלִין וְנִתְּנָן עַל הָאֶסְקָפָה בֵּין שְׁחֹזַר וְהוֹצִיֶּאֱן**
בֵּין שֶׁהוֹצִיֶּאֱן אַחֵר פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלָאכְתּוֹ בְּבֵת
אֶחָת קָפָה שֶׁהִיא מְלֵאָה פִּירוֹת וְנִתְּנָה עַל אֶסְקָפָה
הַחִיצוֹנָה אִף עַל פִּי שְׂרֹב הַפִּירוֹת מִבַּחוּץ פָּטוּר עַד
שִׁיוֹצִיא אֶת כָּל הַקָּפָה:

^ג **הַמוֹצִיא בֵּין בֵּימֵינוֹ בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ בְּתוֹךְ חִיקוֹ אוֹ עַל**
כֶּתֶף אוֹ חַיִּיב שְׁכֵן מִשָּׂא בְּנֵי קָהֶת כְּלֹאֲחֵר יָדוֹ בְּרָגְלוֹ
בְּפִיו וּבִמְרָקוֹ בְּאֶזְנוֹ וּבִשְׁעָרוֹ וּבַפּוֹנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמִטָּה
בֵּין פּוֹנְדָתוֹ לְחִלּוֹקוֹ וּבִשְׁפַת חִלּוֹקוֹ בְּמַנְעֵלוֹ בְּסִנְדָּלוֹ
פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיֶּאֱן:

^ד **הַמִּתְכַּוֵּין לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו פָּטוּר**
לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיִּיב בְּאַמַּת אָמְרוֹ הָאִשָּׁה
הַחוֹגֶרֶת בְּסִינֵר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ חַיִּיבֶת שְׁכֵן
רְאוּי לְהִיּוֹת חוֹזֵר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף מִקְבְּלֵי פֶתַח קֵין:

^ה **הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשּׁוֹת הָרָבִים חַיִּיב הוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם**
פָּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם חַיִּיבִין
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הַמוֹצִיא אוֹכְלִין פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר בְּכָלִי

פֶּטוּר אֶף עַל הַכְּלִי שֶׁהַכְּלִי טָפְלָה לוֹ אֶת הַחֵי בַּמָּטָה.
 פֶּטוּר אֶף עַל הַמָּטָה שֶׁהַמָּטָה טָפְלָה לוֹ אֶת הַמֵּת בַּמָּטָה
 חֵיִיב וְכֵן כְּזֵית מִן הַמֵּת וְכֵזֶית מִן הַנְּבִלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן
 הַשָּׂרֵץ חֵיִיב וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:

י הַנּוֹטֵל צִפְרָנָיו זֶה בְּזוֹ אוֹ בְּשֵׁנָיו וְכֵן שְׁעָרוֹ וְכֵן שְׁפָמוֹ
 וְכֵן זָקְנוֹ וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת וְכֵן הַכוֹחֶלֶת וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת הַתּוֹלֵשׁ
 מֵעֵצִין נָקוֹב חֵיִיב וְשֹׁאֵינוֹ נָקוֹב פֶּטוּר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר
 בִּזְהָ וּבִזְהָ:

פרק יא

הַזּוֹרֵק מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת הָרַבִּים מִרְשוֹת הָרַבִּים
 לְרְשוֹת הַיָּחִיד חֵיִיב מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת
 הַיָּחִיד וְרְשוֹת הָרַבִּים בְּאִמְצָע רַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב
 וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

ב כִּיצַד שְׁתֵּי גְזוּזָטְרָאוֹת זֶה כְּנֶגֶד זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים
 הַמוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזֶּה לָזֶה פֶּטוּר הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בְּדִיּוֹטָא אַחַת
 הַמוֹשִׁיט חֵיִיב וְהַזּוֹרֵק פֶּטוּר שֶׁכֵּךְ הָיְתָה עֲבוּדַת הַלּוֹאִים
 שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זֶה אַחֵר זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין הַקָּרְשִׁים
 מִזֶּה לָזֶה אֲבָל לֹא זוֹרְקִין חוּלִית הַבּוֹר וְהַסֹּלַע שֶׁהֵן גְּבוּהִין
 עֲשָׂרָה וָרַחֲבָן אֲרֻבָּעָה הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גִּבָּן חֵיִיב
 פָּחוֹת מִכֵּן פֶּטוּר:

ג' הזורק ארבע אמות בפתל. למעלה מעשרה טפחים.
 בזורק באויר. למטה מעשרה טפחים. בזורק בארץ.
 הזורק בארץ ארבע אמות חייב. זרק לתוך ארבע אמות.
 ונתגלגל חוץ לארבע אמות פטור. חוץ לארבע אמות.
 ונתגלגל לתוך ארבע אמות חייב:

ד' הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים
 וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק לתוכו ארבע אמות
 חייב. וכמה הוא רקק מים. פחות מעשרה טפחים. רקק
 מים וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק בתוכו ארבע
 אמות חייב:

ה' הזורק מן הים ליבשה. ומן היבשה לים. ומן הים
 לספינה. ומן הספינה לים. ומן הספינה לחברתה. פטור.
 ספינות קשורות זו בזו. מטלטלין מזו לזו. אם אינן
 קשורות. אף על פי שמקפות. אין מטלטלין מזו לזו:

ו' הזורק ונזכר לאחר שייצתה מידו. קלטה אחר. קלטה
 כלב. או שנשרפה. פטור. זרק לעשות חבורה. בין באדם.
 ובין בבבהמה. ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור. זה
 הכלל. כל חייבי חטאות אינן חייבין. עד שתהא תחלתן
 וסופן שגגה. תחלתן שגגה וסופן זדון. תחלתן זדון וסופן
 שגגה. פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה:

פרק יב

הבונה • כמה יבנה ויהא חייב הבונה כל שהוא •
 והמסתת • והמכה בפטיש • ובמעצד • והקודח
 כל שהוא • חייב • זה הכלל • כל העושה מלאכה ומלאכתו
 מתקיימת בשבת • חייב • רבן שמעון בן גמליאל אומר
 אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב • מפני
 שהוא כמתקן מלאכה:

^א החורש כל שהוא • המנבש • המקרס • והמזרר • כל
 שהוא • חייב • המלקט עצים • אם לתקן כל שהן • אם
 להסיק כדי לבשל ביצה קלה • המלקט עשבים • אם לתקן
 כל שהוא • אם לבהמה • כמלא פי גדי:

^ג הכותב שתי אותיות • בין בימינו • בין בשמאלו • בין משם
 אחד • בין משתי שמות • בין משתי סממניות • בכל לשון
 חייב • אמר רבי יוסי לא חיבו שתי אותיות אלא משום
 רושם • שפך היו כותבין על קרשי המשכן • לידע איזו בן
 זוגו • אמר רבי (יהודה) מצינו שם קטן משם גדול • שם
 משמעון ושמואל • נח מנחור • דן מדניאל • גד מגדיאל:

^ד הכותב שתי אותיות בהעלם אחד • חייב • כתב בדיו •
 בסם • בסקרא • בקומוס • ובקנקנתום • ובכל דבר שהוא
 רושם • על שני כותלי זויות • ועל שני לוחי פנקס • והן
 נהגין זה עם זה • חייב • הכותב על בשרו • חייב • המסרט
 על בשרו • רבי אליעזר מחייב חטאת • ורבי יהושע פוטר:

ה כתב במשקין. במי פירות. באבק דרכים. באבק הסופרים. ובכל דבר שאינו מתקיים. פטור. לאחר ידו. ברגלו. בפיו. ובמרפיקו. כתב אות אחת סמוך לכתב. וכתב על גבי כתב. נתפון לכתוב ח"ת וכתב שני זי"ן. אחת בארץ ואחת בקורה. כתב על שתי כותלי הבית. על שני דפי פנקס. ואין נהגין זה עם זה. פטור. כתב אות אחת נוטריקון. רבי יהושע בן בתירא מחייב וחכמים פוטרין:

י הכותב שתי אותיות בשתי העלמות. אחת שחרית ואחת בין הארבעים. רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין:

פרק יג

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחת על האריגה חייב. וחכמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

ב העושה שתי בתי גירין. בגירין. בקירוס. בגפה. בכברה. ובסל חייב. והתופר שתי תפירות. והקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

ג הקורע בחמתו. ועל מתו. וכל המקלקלן פטורין. והמקלקל על מנת לתקן. שיעורו כמתקן:

ד שיעור המלבן. והמנפץ. והצובע. והטווה. כמלא רוחב הסיט כפול. והאורג שני חוטין. שיעורו כמלא הסיט:

ה רבי יהודה אומר. הצד צפור למגדל. וצבי לבית.
חייב. וחכמים אומרים. צפור למגדל. וצבי לבית. ולחצר
ולביבין. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל הביבין
שוין. זה הכלל. כל המחסר צידה פטור. ושאינו מחסר
צידה חייב:

י צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו. חייב. נעלו שנים
פטורין. לא יכול אחד לנעול. ונעלו שנים. חייבין. ורבי
שמעון פוטר:

י יושב האחד על הפתח ולא מלאהו. יושב השני ומלאהו.
השני חייב. יושב הראשון על הפתח ומלאהו. ובא השני
וישב בצדו. אף על פי שעמד הראשון והלך לו. הראשון
חייב. והשני פטור. הא למה זה דומה. לנועל את ביתו
לשמרו. ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יד

שמנה שרצים האמורים בתורה. הצדן והחובל בהן
חייב. ושאר שקצים ורמשים. החובל בהן פטור.
הצדן לצורך. חייב. ושלא לצורך. פטור. חיה ועוף
שברשותו. הצדן פטור. והחובל בהן. חייב:

ב אין עושין הילמי בשבת. אבל עושה הוא את מי מלח.
וטובל בהן פתו. ונותן לתוך התבשיל. אמר רבי יוסי.

והלא הוא הילמי בין מרבה ובין מועט ואלו הן מי מלח
המתרין נותן שמן בתחלה לתוך המים או לתוך המלח:

^ג אין אוכלין איזוב יון בשבת לפי שאינו מאכל בריאים.
אבל אוכל הוא את יועזר ושזתה אבוב רועה כל
האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שזתה חוץ
ממי דקלים וכוס עקרים מפני שהן לירוקה אבל שזתה
הוא מי דקלים לצמא וסד שמן עקרין שלא לרפואה:

^ד החושש בשניו לא יגמע בהן את החמץ אבל מטביל
הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא החושש במתניו לא
יסוד יין וחמץ אבל סד הוא את השמן ולא שמן ורד.
בני מלכים סכין שמן ורד על מכותיהן שכן דרכם לסוד
בחול רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם:

פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר
הספגין וכשם שהוא חייב על קשורין כך הוא חייב
על התרין רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו
באחת מידי אין חייבין עליו:

^ה יש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין
וכקשר הספגין קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי
סבבא ושל פסיקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות יין
ושמן וקדרה של בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר

קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבֵּהמָה· בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵצֵא· קוֹשְׁרִין דְּלִי
בְּפָסִיקָא· אָבֵל לֹא בְּחֶבֶל· רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר· כָּלֵל אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה· כָּל קֶשֶׁר שְׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא· אֵין חֵיִיבִין עָלָיו:

^א מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים· אֶפִּילוֹ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים·
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִלִּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת· אָבֵל לֹא מְשַׁבֵּת
לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת· רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים·
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִיוֹם הַכַּפּוּרִים לְשַׁבָּת· וְחֻלְבֵי שַׁבָּת
קֹרְבִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים· (אָבֵל לֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים
בְּשַׁבָּת)· רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קֹרְבִין בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים· וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים קֹרְבִין בְּשַׁבָּת:

פרק טז

כָּל כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ· מְצִילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלִיקָה· בֵּין שְׁקוּרִין
בֶּהֱן· וּבֵין שְׁאִין קוּרִין בֶּהֱן· וְאֵף עַל פִּי שְׁכֶתוּבִים בְּכָל
לְשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה· וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוּרִין בֶּהֱם· מִפְּנֵי בְטוּל
בֵּית הַמִּדְרָשׁ· מְצִילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר· וְתִיק הַתְּפִלִּין
עִם הַתְּפִלִּין· וְאֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּתוֹכָן מְעוֹת· וְלֵהִיכֵן מְצִילִין
אוֹתָן· לְמַבּוּי שְׁאִינוֹ מִפְּלֶשׁ· בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְמִפְּלֶשׁ:

^ב מְצִילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת· הָרָאוּי לְאָדָם לְאָדָם· הָרָאוּי
לְבֵהמָה לְבֵהמָה· בִּיצֵד· גִּפְלָה דְּלִיקָה בְּלִילֵי שַׁבָּת· מְצִילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת· בְּשַׁחֲרִית מְצִילִין מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת·

בַּמִּנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לְעוֹלָם מִצִּילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

א מִצִּילִין סֵל מֵלֹא כִכְרוֹת. וְאֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ מֵאָה
סְעוּדוֹת. וְעֵגוּל שֶׁל דְּבִילָה. וְחֻבִּית שֶׁל יִין. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פְּקָחִין. עוֹשִׂין עִמּוֹ חֲשֹׁבֹן אַחֵר
הַשָּׁבֶת. לְהִיכֵן מִצִּילִין אוֹתָן. לְחַצֵּר הַמְּעוֹרְבֶת. בֵּין בְּתִירָא
אוֹמֵר אֵף לְשֹׁאֵינָה מְעוֹרְבֶת:

ד וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל כָּלִי תִשְׁמִישׁוֹ. וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה שִׁיכּוֹל
לְלַבּוֹשׁ. וְעוֹטֵף כָּל מָה שִׁיכּוֹל לְעֵטוֹף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שְׁמוֹנָה עָשָׂר בָּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

ה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נָנָס אוֹמֵר. פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי. עַל גְּבִי
שִׂידָה תִּיבָה וּמִגְדָּל שְׂאֲחָז בָּהֶן אֶת הָאוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מִחֲרָד. וְעוֹשִׂין מַחִיצָה בְּכָל הַבָּלִים. בֵּין מְלֵאִים בֵּין רִיקָנִים.
בְּשִׁבִּיל שֶׁלֹא תַעֲבֹר הַדְּלִיקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכָלִי חָרָס
חֲדָשִׁים מְלֵאִים מִיָּם. לְפִי שֶׁאֵין יָכוֹלִין לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר.
וְהֵן מִתְּבַקְעִין וּמִכִּבִּין אֶת הַדְּלִיקָה:

ו נִכְרֵי שְׂבָא לְכַבּוֹת. אֵין אוֹמְרִין לוֹ כֶּכָּה וְאַל תִּכְבֶּה. מִפְּנֵי
שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן. אֲבָל קָטָן שְׂבָא לְכַבּוֹת. אֵין שׁוֹמְעִין
לוֹ. מִפְּנֵי שֶׁשְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן:

י' כּוּפִין קְעָרָה עַל גְּבֵי הַנֵּר. בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵאָחוֹז בַּקּוֹרָה.
וְעַל צוּאָה שֶׁל קָטָן. וְעַל עֶקְרֵב שְׁלֹא תִשּׁוּךְ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרֶב. וְאָמַר
חֹזֵשֶׁנִּי לוֹ מַחֲטָאת:

ח" נָכְרִי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם
בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אָסוּר. מֵלֹא מִים לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ.
מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אָסוּר. עֲשֶׂה
גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. יוֹרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר. מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גְּמְלִיאֵל וְזֻקְנִים שֶׁהָיוּ בָּאֵין
בְּסַפִּינָה. וְעֲשֶׂה גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. וַיֵּרְדּוּ בּוֹ רַבֵּן גְּמְלִיאֵל
וְזֻקְנִים:

יום ו

פרק יז

כָּל הַבָּלִים נִיטְלִים בְּשַׁבָּת וְדִלְתוּתֵיהֶן עִמָּהֶן אַף עַל פִּי
שְׁנֵת־פָּרְקוֹ בְּשַׁבָּת שְׁאִינָן דּוֹמִין לְדִלְתוֹת הַבֵּית לְפִי
שְׁאִינָן מִן הַמוֹכֵן:

ב גוֹטֵל אָדָם קָרַנְס לְפַצֵּעַ בּוֹ אֶת הָאֲגוּזִים וְקָרְדוֹם לְחַתוֹךְ
בּוֹ אֶת הַדְּבִילָה מְגִירָה לְגִרּוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה מְגִרִיפָה
לְגִרּוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוֹגְרוֹת אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמְזֻלָּג לְתַת
עָלָיו (פֶּת) לְקָטֵן אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכַּרְכָּר לְתַחֲבּוֹב בּוֹ מַחֲטָה
שֶׁל יָד לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ וְשֶׁל סָקָאִים לְפִתּוּחַ בּוֹ אֶת
הַדִּלְתָּ:

א קָנָה שֶׁל זֵיתִים אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה וְאִם
לֹא אֵינוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשַׁבָּת:

ד (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר) כָּל הַבָּלִים נִטְלִין חוּץ מִן הַמָּסֶר
הַגָּדוֹל וַיִּתֵּד שֶׁל מַחֲרִישָׁה כָּל הַבָּלִים נִטְלִין לְצוֹרֵךְ וְשֶׁלֹּא
לְצוֹרֵךְ רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר אֵין נִטְלִין אֲלָא לְצוֹרֵךְ:

ה כָּל הַבָּלִים הַנִּטְלִין בְּשַׁבָּת שֶׁבְּרִיהֶן נִטְלִין (עִמָּהֶן)
וּבִלְבָד שֶׁיְהִיוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מִלֵּאכָה שֶׁבְּרִי עֲרֵבָה לְכֶסֶת
בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִית שֶׁבְּרִי זְכוּכִית לְכֶסֶת בָּהֶן אֶת פִּי
הַפֶּךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבָד שֶׁיְהִיוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מִלֵּאכָתָן:

שְׁבֵרֵי עֲרִיבָה לְצוּק לְתוֹכָן מִקֶּפֶה וְשִׁבְרֵי זְכוּכִית לְצוּק
לְתוֹכָן שָׁמֶן:

^י הָאֶבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ אִם מְמַלְאִין בָּהּ וְאִינָה נּוֹפֶלֶת מְמַלְאִין
בָּהּ וְאִם לֹא אִין מְמַלְאִין בָּהּ זְמוּרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה
בְּטַפִּיחַ מְמַלְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת:

^י פֶּקֶק הַחֲלוּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁהוּא קְשׁוּר וְתִלְוִי
פּוֹקֵקִין בּוֹ וְאִם לֹא אִין פּוֹקֵקִין בּוֹ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין
כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ פּוֹקֵקִין בּוֹ:

^ח כָּל כְּסוּיֵי הַפְּלִים שֵׁישׁ לָהֶם בֵּית אַחִיזָה נְטָלִים (עֲמָהֶן)
בַּשַּׁבָּת אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכִסּוּיֵי
הַקְּרָקְעוֹת אֲבָל בְּכִסּוּיֵי הַפְּלִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נְטָלִים
בַּשַּׁבָּת:

פרק יח

מִפְּנֵין אֲפִילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תֵּבָן וְשֶׁל תְּבוּאָה
מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְּטוּלַת בֵּית הַמְּדֻרָּשׁ אֲבָל
לֹא אֶת הָאוֹצֵר מִפְּנֵין תְּרוּמָה טְהוֹרָה וּדְמָאִי וּמַעֲשֵׁר
רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׁר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ
וְהַתְּרֻמוֹס הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל לְעֵנִיִּים אֲבָל לֹא
אֶת הַטֶּבֶל וְלֹא אֶת מַעֲשֵׁר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ
וְלֹא אֶת מַעֲשֵׁר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ וְלֹא אֶת הַלּוֹף:

ולא את החרדל רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוח מפני
שהוא מאכל עורבין:

ב חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינו
למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין
אותן כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו
תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס מדדין עגלין
וסייחין (ברשות הרבים) אשה מדדה את בנה אמר רבי
יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל אחד ומניח אחד אבל
אם היה גורר אסור:

ג אין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין ומילדין
את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום
ומחללין עליה את השבת וקושרין את הטבור רבי יוסי
אומר אף חותכין וכל צרכי מילה עושין בשבת:

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביאו
בשבת מגלה ובסכנה מכסהו על פי עדים ועוד
אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות פחמין לעשות
(כלי) ברזל כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר
לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי
אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

^ב עוֹשִׁין כָּל צָרְכֵי מִלָּה בַּשַּׁבָּת מוֹחֲלִין וּפּוֹרְעִין וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִיסְפְּלָגִית וְכֻמוֹן אִם לֹא שָׁחַק מֵעָרַב שַׁבָּת לֹעֵס בְּשֵׁנָיו וְנוֹתֵן אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעָרַב שַׁבָּת יִנָּתֵן זֶה בַּעֲצָמוֹ וְזֶה בַּעֲצָמוֹ וְאֵין עוֹשִׁין לָהּ חֲלוּק לְכַתְּחֻלָּה אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמִרְטוּט אִם לֹא הִתְקִין מֵעָרַב שַׁבָּת כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא וְאֵפִילוֹ מַחְצֵר אַחֲרָת:

^ג מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בֵּין לִפְנֵי הַמִּלָּה וּבֵין לְאַחֵר הַמִּלָּה וּמוֹזְלִפִּין עָלָיו בֵּיד אֲבָל לֹא בִכְלִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם כּוֹאֲבִים סִפֵּק וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְרַבִּי יְהוּדָה מְתִיר בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס:

^ד מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוּקוֹת אֶחָד לְמוֹל אַחֵר הַשַּׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל אַחֵר הַשַּׁבָּת בַּשַּׁבָּת חַיִּיב אֶחָד לְמוֹל בְּעָרַב שַׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל עָרַב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת רַבִּי אֶלְעָזָר מְחַיִּיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

^ה קָטָן נִמּוֹל לְשִׁמוּנָהּ וּלְתַשְׁעָהּ וּלְעֶשְׂרָהּ וּלְאַחַד עָשָׂר וּלְשָׁנִים עָשָׂר לֹא פָחוֹת וּלֹא יוֹתֵר הָא פִּיֶּצֶד כְּדַרְכּוֹ לְשִׁמוּנָהּ נוֹלָד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתַשְׁעָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֵׁל עָרַב שַׁבָּת נִמּוֹל לְעֶשְׂרָהּ יוֹם טוֹב לְאַחֵר הַשַּׁבָּת נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֵׁל רֹאשׁ

השנה. נמול לשנים עשר. קטן החולה. אין מזהלין אותו
עד שיבריא:

¹ יאלו הן ציצין המעכבין את המילה. בשור החופה את
רוב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשור
מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה. כאלו
לא מל:

פרק כ

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב.
ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין
את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל
נותנין לתלויה ביום טוב:

² נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו. ומצננין את
היין בסודרין. ובכפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסנגת של
חרדל. ועושין אנומלין בשבת. רבי יהודה אומר בשבת
בכוס. ביום טוב בלגין. ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר
הכל לפי האורחין:

³ אין שורין את החלתית בפושרין. אבל נותן לתוך החמץ.
ואין שורין את הפרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך
הכברה. או לתוך הכלכלה. אין כוברים את התבן בכברה.
ולא יתננו על גבי מקום גבוה. בשביל שירד המוץ. אבל
נוטל הוא בכברה. ונותן לתוך האבוס:

י גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי רבי דוסא וחכמים אוסרים נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

ה הקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו אבל מנענעו בגופו ואם היה מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מנענעו בידו מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין ושל כובסין לא יגע בו רבי יהודה אומר אם היה מותר מערב שבת מתיר את כלו ושומטו:

פרק כא

נוטל אדם את בנו והאבן בידו וכלכלה והאבן בתוכה ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין רבי יהודה אומר אף מעלין את המדמע באחד ומאה:

ב האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות היתה עליו לשלשית מקנחו בסמרטוט היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה:

ג בית שמאי אומרים מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין ובית הלל אומרים נוטל את הטבלא פלה ומנערה מעבירין מעל השלחן פירורין פחות מכוזית ושער של

אֶפּוֹנִים. וְשֹׁעַר עֲדָשִׁים. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֵכֶל בְּהֶמָּה. סְפּוּג
אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה. מְקַנְחִין בּוֹ. וְאִם לֹא אֵין
מְקַנְחִין בּוֹ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשַׁבָּת.
וְאֵינוֹ מִקְבֵּל טוֹמְאָה:

פרק כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה. מְצִילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת
וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא
יִסְפּוּג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין. וְאִם
יֵצְאוּ מִעֲצָמָן אֶסּוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹאֻכָּלִים.
הַיּוֹצֵא מֵהֶן מוֹתֵר. וְאִם לְמִשְׁקִין. הַיּוֹצֵא מֵהֶן אֶסּוּר. חֲלוֹת
דְּבַשׁ שֶׁרִסְקוֹן מִעֲרַב שַׁבָּת. וַיֵּצְאוּ מִעֲצָמָן אֶסּוּרִים. וְרַבִּי
אֵלִיעֶזֶר מַתִּיר:

ב כָּל שֶׁבֶא בְּחֻמִּין מִעֲרַב שַׁבָּת. שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחֻמִּין
בְּשַׁבָּת. וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמִּין מִעֲרַב שַׁבָּת. מְדִיחִין אוֹתוֹ
בְּחֻמִּין בְּשַׁבָּת. חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשֵׁן (וְדָגִים מְלֻוּחִים
קִטְנִים). וְקוֹלִיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הֵיא גִמְרָה מְלֹאכְתָּן:

ג שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית. לֹאֻכֹּל הֵימָנָה גְרוּגְרוֹת. וּבִלְבָד
שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאֵין נֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִקְבְּנָה מַצָּדָה. וְאִם
הִיְתָה נְקוּבָה. לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעוּה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַרְחֵה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֵׂה בָּא לִפְנֵי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרְבֵי.
וְאָמַר חוֹשֵׁשְׁנִי לוֹ מַחֲטָאָה:

י נֹתֵנִין תְּבַשִּׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר. בְּשֶׁבִיל שְׂיָהָא שְׁמוּר. וְאֵת
הַמֵּים הַיָּפִים בָּרָעִים. בְּשֶׁבִיל שְׂיֻצָּנוּ. וְאֵת הַצּוֹנֵן בַּחֲמָה.
בְּשֶׁבִיל שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרָו כָּלִיו בְּדֶרֶךְ בָּמִים. מְהֵלֶךְ בָּהֶן
וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה. שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה אֲבָל
לֹא כִנְגַד הָעָם:

ה הָרוֹחֵץ בְּמִי מַעְרָה. וּבְמִי טְבִירָא. וְנִסְתַּפֵּג אֶפִּילוּ
בְּעֶשֶׂר אֱלֻנְטִיאוֹת. לֹא יָבִיאם בִּידּוֹ. אֲבָל עֲשָׂרָה בְּנֵי
אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֱלֻנְטִית אַחַת. פְּנִיָּהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם.
וּמְבִיאִין אוֹתָן בִּידּוֹ:

י סָכִין וּמִמְשָׁמֶשִׁין (בְּבְנֵי מַעִים) אֲבָל לֹא מִתַּעֲמָלִים וְלֹא
מִתְגַּרְדִּין. אֵין יוֹרְדִים לְקוֹרְדִימָה. וְאֵין עוֹשִׂין אֶפִיקִטוּזִין.
וְאֵין מַעֲצָבִין אֶת הַקָּטָן. וְאֵין מַחֲזִירִים אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי
שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ. לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוֹנֵן. אֲבָל רוֹחֵץ הוּא
כְּדֶרֶכּוֹ. וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

שׁוֹאֵל אָדָם מִחֲבִירוֹ כְּדֵי יֵזֶן וְכְדֵי שְׁמֹן וּבִלְבָד שְׁלֹא
יֹאמֶר לוֹ הַלּוֹיֵנִי וְכֵן הָאִשָּׁה מִחֲבֵרְתָּהּ כְּכֹרוֹת.
וְאִם אֵינוּ מֵאֲמִינוּ מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ חֶשְׁבֹן
לְאַחַר שַׁבָּת וְכֵן עָרַב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שָׁחַל לִהְיוֹת
בְּשַׁבָּת מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְנוֹטֵל אֶת פֶּסַחוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ
חֶשְׁבֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב:

ב מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פְּרָפְרוֹתָיו מִפִּיּוֹ אֲבָל לֹא מִן
הַכֶּתֶב וּמִפִּיס עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן וּבִלְבָד
שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מִנֶּה גְדוּלָּה כְּנֶגֶד קִטְנָה מִשּׁוּם קִבְיָא
וּמִטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקִּדְּשִׁים בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא עַל
הַמִּנּוֹת:

ג לֹא יִשְׁכּוֹר (אָדָם) פּוֹעֲלִים בְּשַׁבָּת וְלֹא יֹאמֶר אָדָם
לְחֲבִירוֹ לִשְׁכּוֹר לוֹ פּוֹעֲלִים אֵין מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם
לִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וּלְהִבִּיא פִּירוֹת אֲבָל מִחֲשִׁיד הוּא
לְשִׁמּוֹר וּמִבִּיא פִּירוֹת בִּידוֹ כָּלֵל אָמַר אָבָא שְׂאוּל כָּל
שְׂאֵנִי זָכָאִי בְּאִמְרֵתוֹ רְשָׁאִי אֲנִי לְהַחֲשִׁיד עָלָיו:

ד מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפָקַח עַל עֶסְקִי כֵּלָה וְעַל עֶסְקִי
הַמֵּת לְהִבִּיא לוֹ אֶרֶז וְתַכְרִיכִין גּוֹי שֶׁהִבִּיא חֲלִילִין
בְּשַׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד בִּהֶן יִשְׂרָאֵל אֵלֹא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם
קְרוֹב עָשׂוּ לוֹ אֶרֶז וְחִפְרוּ לוֹ קֶבֶר יִקְבֵּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִם
בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל לֹא יִקְבֵּר בּוֹ עוֹלָמִית:

ה עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֶּת. סָכִין וּמְדִיחִין אוֹתוֹ. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִזְזוּ בּוֹ אֲבָר. שׁוֹמְטִין אֶת הַכֶּר מִתַּחְתָּיו. וּמְטִילִין אוֹתוֹ עַל הַחוּל בְּשֶׁבִיל שְׂמִימָתָין. קוֹשְׁרִין אֶת הַלְּחִי. לֹא שְׂיַעֲלָה אֵלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרָה שְׁנֵשְׁבָרָה. סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל. אוֹ בְּאַרוֹכוֹת הַמָּטָה. לֹא שְׂתַעֲלָה. אֵלָּא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְאַמְצִין אֶת הַמֶּת בְּשֵׁבֶת. וְלֹא בַחוּל עִם יְצִיאַת נֶפֶשׁ. וְהַמְאַמֵּץ עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. הֵרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד

מִי שֶׁהֶחֱשִׁיד לֹו בְּדֶרֶךְ. נוֹתֵן כִּיסוֹ לַנֶּכְרִי. וְאִם אֵין עִמּוֹ נֶכְרִי מֵנִיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה. נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים הַנֶּטְלִין בְּשֵׁבֶת. וְשֹׁאֵינָן נֶטְלִין בְּשֵׁבֶת. מִתִּיר אֶת הַחֲבָלִים וְהַשָּׂקִים נוֹפְלִין מֵאַלְיָהוֹן:

ב מִתִּירִין פָּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה. וּמִפְסָפְסִין אֶת הַכִּיפִין. אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין. אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת. וְלֹא אֶת הַחֲרוּבִין. לִפְנֵי בְּהֵמָה בֵּין דָּקָה וּבֵין גָּסָה. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בַּחֲרוּבִין לְדָקָה:

ג אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמֶל. וְלֹא דוֹרְסִין. אֲבָל מְלַעֲיטִין. וְאֵין מְמָרִים הָעֶגְלִין אֲבָל מְלַעֲיטִין. וּמִהֶלְקֵטִין לְתַרְנַגּוּלִים. וְנוֹתְנִים מִים לְמוֹרְסָן. אֲבָל לֹא גוֹבְלִים. וְאֵין נוֹתְנִין מִים לִפְנֵי דְבוּרִים. וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבְּשׁוּבָךְ. אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אוֹוִזִין וְתַרְנַגּוּלִים. וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת:

י' מִחֲתָכִין אֶת הַדְּלוּעִין לִפְנֵי הַבֶּהֱמָה. וְאֵת הַנִּבְלָה לִפְנֵי
הַכְּלָבִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הָיְתָה נִבְלָה מֵעֶרֶב
שַׁבָּת. אֲסוּרָה. לְפִי שְׁאִינָה מִן הַמוֹכֵן:

ה' מְפִירִין נְדָרִים בְּשַׁבָּת. וְנִשְׁאָלִין לְנְדָרִים שֶׁהֵן לְצוּרָה
הַשַּׁבָּת. וּפּוֹקְקִים אֶת הַמָּאוֹר. וּמוֹדְדִין אֶת הַמְטָלִית. וְאֵת
הַמְקָוָה. וּמַעֲשֶׂה בִימֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק. וּבִימֵי אָבִא
שְׁאוּל בֶּן בְּטָנִית. שֶׁפָּקְדוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטַפִּיחַ. וְקִשְׁרוּ
אֶת הַמְקִידָה בְּגָמִי. לִידַע. אִם יֵשׁ בְּגִיגִית פּוֹתַח טַפַּח
אִם לֹאוֹ. וּמַדְבְּרִיהֶם לְמַדְנוּ. שֶׁפּוֹקְקִין. וּמוֹדְדִין. וְקוֹשְׁרִין
בְּשַׁבָּת: סליק

מסכת עירובין

פרק א

מבוי שהוא גבוה. למעלה מעשרים אמה ימעט. רבי יהודה אומר אינו צריך. והרחב מעשר אמות ימעט. ואם יש לו צורת פתח. אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אין צריך למעט:

ב הכשר מבוי. בית שמאי אומרים לחי וקורה. ובית הלל אומרים לחי או קורה. רבי אליעזר אומר לחיין. משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות. שהוא נתר או בלחי או בקורה. על מה נחלקו. על רחב מארבע אמות ועד עשר. שבית שמאי אומרים לחי וקורה. ובית הלל אומרים או לחי או קורה. אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו:

ג הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח. ואריח חצי לבנה של שלשה טפחים. דיה לקורה שתהא רחבה טפח. כדי לקבל אריח לארבו:

ד רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח. רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

ה היתה של קש או של קנים. רואין אותה כאלו היא של מתכת. עקומה. רואין אותה כאלו היא פשוטה. עגולה.

רואין אותה כאלו היא מרבעת. כל שיש בהקיפו שלשה
טפחים. יש בו רוחב טפח:

י לחיין שאמרו. גבהן עשרה טפחים. ורחבן ועבין כל
שהוא. רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

י בכל עושין לחיין. אפילו בדבר שיש בו רוח חיים. ורבי
יוסי אומר. ומטמא משום גלל. ורבי מאיר מטהר. וכותבין
עלין גטי נשים. ורבי יוסי הגלילי פוסל:

ח שיירה שחנתה בבקעה והקיפונה בכלי בהמה.
מטלטלין בתוכה. ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים.
ולא יהו פרצות יתרות על הבנין. כל פרצה שהיא כעשר
אמות מתרת. מפני שהיא כפתח. יתר מכאן אסור:

ט מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. וזה למעלה מזה.
ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים. שיעור
חבלים ועובין יתר על טפח. כדי שיהא הכל עשרה
טפחים:

י מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה
טפחים. בשיירה דברו. דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים
לא דברו בשיירה אלא בהווה. כל מחיצה שאינה של
שתי ושל ערב אינה מחיצה. דברי רבי יוסי בר יהודה.
וחכמים אומרים משני דברים. ארבעה דברים פטרו

בַּמַּחֲנֶה מְבִיאִין עֵצִים מִכָּל מָקוֹם וּפְטוּרִים מִרְחִיצָת
יָדִים וּמִדְמָאֵי וּמִלְעָרֵב:

פרק ב

עוֹשִׂין פֶּסֶין לְבִירָאוֹת אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין נִרְאִין כְּשִׁמְנָה
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שְׁמֶנֶה נִרְאִין
כְּשֵׁנִים עֶשֶׂר אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין וְאַרְבַּעַה פְּשׁוּטִים גָּבֵהֶן
עֲשָׂרָה טַפָּחִים וְרַחְבֵּן שֵׁשֶׁה וְעֵבֶין כָּל שֶׁהוּא וּבִינֵיהֶן
כַּמֶּלֶא שְׁתֵּי רִבְקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בָּקָר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע קְשׁוּרוֹת וְלֹא מוֹתָרוֹת
אַחַת נִכְנָסֶת וְאַחַת יוֹצֵאָה:

^ב מוֹתֵר לְהִקְרִיב לְבָאֵר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה פֶּרֶה רֹאשָׁה וְרִבָּה
בְּפָנִים וְשׁוֹתָהּ מוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא וּבִלְבָד שִׁירָבָה
בַּפֶּסֶין:

^ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סְאֲתִים אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ
בֵּית סְאֲתִים אֵלָּא לַגָּנָה וְלַקֶּרֶף אָבֵל אִם הָיָה דִּיר
אוֹ סֹהַר אוֹ מִקְצָה אוֹ חֲצֵר אָפִילוּ בֵּית חֲמִשָּׁת כּוֹרִין
אָפִילוּ בֵּית עֲשָׂרָה כּוֹרִין מוֹתֵר וּמוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא
וּבִלְבָד שִׁירָבָה בַּפֶּסֶין:

^ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ (הַרְבִּים) מִפְּסִיקְתָּן
יִסְלְקָנָה לְצַדְדֵּין וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ אֶחָד בּוֹר
הַרְבִּים וּבָאֵר הַרְבִּים וּבָאֵר הַיָּחִיד עוֹשִׂין לָהֶן פֶּסֶין אָבֵל

לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׁין לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. דְּבָרֵי
 רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא אוֹמֵר אֵין עוֹשִׁין פֶּסֶן
 אֶלָּא לְבֵאֵר הָרַבִּים בְּלֶבֶד. וְלִשְׂאֵר עוֹשִׁין חֲגוּרָה גְבוּהָה
 עֲשָׂרָה טַפָּחִים:

ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא. הַגָּנָה וְהַקֶּרֶף שֶׁהִיא
 שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. מִקְפֶּת
 גָּדַר גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. מְטִלְטֵל בְּתוֹכָהּ. וּבִלְבָד שֵׁישׁ
 בָּהּ שׁוֹמְרָה אוֹ בֵּית דִּירָה אוֹ שֶׁתֵּהָא סְמוּכָה לְעִיר. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶלָּא בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה.
 מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶחָד
 מִכָּל אֵלוֹ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. וּבִלְבָד שֶׁיֵּהָא בָּהּ שְׁבָעִים
 אַמָּה וְשִׁירִיִּים. עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר אִם הָיְתָה אֶרְכָּה יִתֵּר עַל רְחֻבָּהּ אֶפִּילוּ אַמָּה אַחַת.
 אֵין מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֶרְכָּה פִּי
 שְׁנַיִם בְּרֻחְבָּהּ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ:

י' אָמַר רַבִּי אֱלִעָאִי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אֶפִּילוּ הִיא
 כְּבֵית כּוֹר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁי חָצֵר שֶׁשָּׂכַח אֶחָד
 מֵהֶן. וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אֶסּוּר מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ. אֲבָל
 לָהֶם מוֹתֵר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שִׁיּוּצָאִין בְּעֶקְרָבָנִין בְּפֶסֶח.
 וְחִזְרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֶר וְלֹא מָצָאתִי:

פרק ג

בבבּל מְעַרְבִין ומשַׁתְּתִפִּין. חוץ מן הַמִּים וּמִן הַמֶּלֶח.
 וְהַכֹּל נֶקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר חוץ מן הַמִּים וּמִן הַמֶּלֶח.
 הַנּוֹדֵר מִן הַמְּזוּז. מוֹתֵר בְּמֶלֶח וּבַמִּים. מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּין
 וּלְיִשְׂרָאֵל בַּתְּרוּמָה. סוּמְכוֹס אוֹמֵר בַּחוּלִין. וְלִכְהֵן בְּבֵית
 הַפָּרֶס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת. מִפְּנֵי
 שֵׁיכּוֹל לִילֵךְ לַחוּץ וּלְאֹכּוֹל:

ב מְעַרְבִין בְּדִמְאֵי. וּבַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ.
 וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲלָה
 (וּבַתְּרוּמָה). אָבֵל לֹא בְּטָבֵל. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ.
 הַשּׁוֹלֵחַ עִירובו בִּיד חֵרֶשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן. וּבִיד מִי שֶׁאִינוֹ
 מוֹדֶה בְּעִירובו. אִינוֹ עִירוב. וְאִם אָמַר לְאַחַד לְקַבֵּלוֹ
 מִמֶּנּוּ. הֵרִי זֶה עִירוב:

ג נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעַלָּה מַעֲשֶׂרָה טַפְחִים. אֵין עִירובו עִירוב.
 לְמַטָּה מַעֲשֶׂרָה טַפְחִים עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בַּבּוֹר אֲפִילוּ
 עֶמּוֹק מֵאָה אַמָּה. עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶה אוֹ
 בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶדֶס. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא תְּלוּשׁ וְנָעוּץ. אֲפִילוּ גְבוּהָה
 מֵאָה אַמָּה. הֵרִי זֶה עִירוב. נִתְּנוּ בַּמַּגְדָּל וְנָעַל בְּפָנָיו. וְאָבַד
 הַמַּפְתָּח. הֵרִי זֶה עִירוב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם אִינוֹ יוֹדֵעַ
 שֶׁהַמַּפְתָּח בַּמָּקוֹמוֹ אִינוֹ עִירוב:

י נִתְּגַלְגַּל חוּץ לַתַּחֲנוּם וְנִפְּל עָלָיו גֵּל אִם נִשְׂרַף אִם תִּרְוּמָה וְנִטְמָאָה מִבְּעוֹד יוֹם אֵינוֹ עִירוּב מִשְׁחָשִׁיכָה הֵרִי זֶה עִירוּב אִם סִפֵּק רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הֵרִי זֶה חֹמֶר גָּמֹל רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סִפֵּק עִירוּב כָּשֶׁר אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָטוּלְמוֹס הָעִיד מִשּׁוּם חֲמֻשָּׁה זִקְנִים עַל סִפֵּק עִירוּב שְׁכָשֶׁר:

ה מתנה אדם על עירובו ואומר: אם באו גוים מן המזרח עירובי למערב מן המערב עירובי למזרח אם באו מכאן ומכאן למקום שארצה אלך לא באו לא מכאן ולא מכאן הריני כבני עירי אם בא חכם מן המזרח עירובי למזרח מן המערב עירובי למערב בא מכאן ומכאן למקום שארצה אלך לא מכאן ולא מכאן הריני כבני עירי רבי יהודה אומר אם היה אחד מהן רבו ילך אצל רבו ואם היו שניהם רבותיו למקום שירצה ילך:

י רבי אליעזר אומר יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה ובין מלאחריה מערב אדם שני ערובין ואומר ערובי הראשון למזרח והשני למערב הראשון למערב והשני למזרח עירובי הראשון והשני כבני עירי עירובי השני והראשון כבני עירי וחכמים אומרים מערב לרוח אחת או אינו מערב כל עקר או מערב לשני ימים או אינו מערב כל עקר ביצד יעשה מוליכו בראשון ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו בשני מחשיך עליו ואוכלו ונמצא משתכר בהליכתו ומשתכר בעירובו נאכל בראשון:

עירוב לראשון ואינו עירוב לשני. אמר רבי אליעזר מזדים אתם לי שהם שתי קדושות:

י רבי יהודה אומר ראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר. מערב אדם שני ערובין. ואומר עירובי בראשון למזרח. ובשני למערב. בראשון למערב. ובשני למזרח. עירובי בראשון. ובשני כבני עירי. עירובי בשני. ובראשון כבני עירי. ולא הודו לו חכמים:

יז ועוד אמר רבי יהודה מתנה אדם על הפלפלה ביום טוב ראשון ואוכלה בשני. וכן ביצה שנולדה בראשון. תאכל בשני. ולא הודו לו חכמים:

יח רבי דוסא בן הרפינס אומר העובר לפני התיבה ביום טוב ראשון של ראש השנה. אומר החליצנו יי אלהינו את יום ראש החדש הזה. אם היום אם למחר. ולמחר הוא אומר. אם היום אם אמש. ולא הודו לו חכמים:

פרק ד

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ גוֹיִם. אוֹ רוּחַ רָעָה. אֵין לוֹ אֵלָא אַרְבַּע
אֲמוֹת. הִחֲזִירוּהוּ. כְּאֵלוֹ לֹא יָצָא. הוֹלִיכוּהוּ לָעִיר
אַחֲרָת. נִתְּנוּהוּ בְּדִיר. אוֹ בְּסֶהַר. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמְרִים מִהֲלֹךְ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֵלָא אַרְבַּע אֲמוֹת. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ
מִפְּרָנְדִּיסִים. וְהִפְלִיגָה סְפִינָתָם בֵּינֵם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָלְכוּ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא
לֹא זָזוּ מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. שָׂרְצוּ לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמָן:

^ב פֶּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לַנֶּמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיכָה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבֵּן
גַּמְלִיאֵל. מָה אָנוּ לִירֹד. אָמַר לָהֶן מִתָּרִים אַתֶּם. שֶׁכָּבֶד
הָיִיתִי מִסֵּתֶכֶל. וְהֵינּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא חֲשִׁיכָה:

^ג מִי שֶׁיָּצָא בְּרִשּׁוֹת. וְאָמְרוּ לוֹ כְּבֹר נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה. יֵשׁ לוֹ
אֱלֹפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. אִם הָיָה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. כְּאֵילוֹ לֹא
יָצָא. שֶׁכָּל הַיּוֹצֵאִים לְהַצִּיל חוֹזְרִין לְמִקְוָמָן:

^ד מִי שֶׁיָּשָׁב בְּדֶרֶךְ. וְעָמַד וְרָאָה וְהָרִי הוּא סָמוּךְ לָעִיר.
(הוֹאִיל) וְלֹא הָיְתָה כְּוִנָּתוֹ לִכְדֹּ לֹא יִכְנֹס. דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר.
וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכְנֹס. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה הָיָה.
וְנִכְנָס רַבִּי טַרְפוֹן בְּלֹא מִתְכַּוֵּן:

^ה מִי שֶׁיָּשָׁן בְּדֶרֶךְ וְלֹא יָדַע שֶׁחֲשִׁיכָה. יֵשׁ לוֹ אֱלֹפִים אִמָּה
לְכָל רוּחַ. דְּבַרִּי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין לוֹ

אֵלָא אַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְהוּא בְּאַמְצָעַן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְאַיִזָּה רוּחַ שְׂרָצָה יֵלֵךְ. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵם בֵּרֶר לוֹ שְׂאִינוּ יָכוֹל לַחְזוֹר בּוֹ:

י הָיוּ שְׁנַיִם מְקַצֵּת אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה בְּתוֹךְ אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה. מְבִיאִין וְאוֹכְלִין בְּאַמְצָע. וּבִלְבָד שְׁלֹא יוֹצִיא זֶה מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ. הָיוּ שְׁלֹשָׁה. וְהָאֲמָצְעִי מְבַלֵּעַ בֵּינֵהֶן. הוּא מוֹתֵר עִמָּהֶן. וְהֵם מוֹתֵרִין עִמּוֹ. וּשְׁנַיִם הַחִיצוֹנִים אֲסוּרִין זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לָמָּה הִדְבֵּר דּוֹמָה לְשִׁלְשׁ חֲצוֹת הַפְּתוּחוֹת זֹלָזוֹ. וּפְתוּחוֹת לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. עִירְבוּ שְׁתֵּיהֶן עִם הָאֲמָצְעִית הִיא מוֹתֵרֶת עִמָּהֶן וְהֵם מוֹתֵרִים עִמָּהּ. וּשְׁתֵּי הַחִיצוֹנוֹת אֲסוּרוֹת זֹלָזוֹ עִם זֹלָזוֹ:

י מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ וַחֲשָׁכָה לוֹ וְהָיָה מְכִיר אֵילָן אוֹ גֹּדֶר. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי תַּחְתָּיו. לֹא אָמַר כָּלוּם. שְׁבִיתִתִּי בְּעֶקְרוֹ מִהֵלֶךְ מִמָּקוֹם רִגְלָיו וְעַד עֶקְרוֹ אֲלָפִים אָמָּה. וּמִמָּקוֹם רִגְלָיו וְעַד עֶקְרוֹ אֲלָפִים אָמָּה. נִמְצָא מִהֵלֶךְ מִשְׁחָשִׁיכָה אַרְבַּעַת אֲלָפִים אָמָּה:

י אִם אֵינוֹ מְכִיר. אוֹ שְׂאִינוֹ בְּקִי בְּהִלָּכָה. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי בְּמִקְוִמִי. זָכָה לוֹ מִקְוִמוֹ אֲלָפִים אָמָּה לְכָל רוּחַ עֲגוּלוֹת. דְּבַרִּי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְרַבְּעוֹת כְּטַבָּלָא מְרַבְּעֵת. כְּדִי שִׁיְהֵא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיוֹת:

י זֶזוֹ הִיא שְׂאִמְרוֹ הָעֵנִי מְעַרְבַּ בְּרִגְלָיו. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֲנִי אֵין לָנוּ אֵלָא עֵנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶחָד עֵנִי וְאֶחָד

עָשִׂיר שָׁלֹא אָמְרוּ מֵעֶרְבֵין בַּפֶּתִי אֵלָא לְהַקֵּל עַל הָעֹשִׂיר.
שָׁלֹא יֵצֵא וְיַעֲרֵב בְּרִגְלָיו:

מִי שִׁיָּצֵא לִילָד לְעִיר שְׁמֵעֶרְבֵין בָּהּ וְהִחֲזִירוּ חֲבִירוֹ הוּא
מוֹתֵר לִילָד וְכָל בְּנֵי הָעִיר אֲסוּרִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לְעֵרֵב וְלֹא עֵרֵב הָרִי זֶה חֲמַר
גָּמֹל:

מִי שִׁיָּצֵא חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שְׁתֵּים יִכָּנֵס שְׁלֹשׁ לֹא יִכָּנֵס מִי שֶׁהִחֲשִׁיד
(לֹא) חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אֲפִילוֹ חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה אֲמוֹת יִכָּנֵס שְׁאִין הַמְּשׁוּחוֹת
מִמַּצִּין אֶת הַמְּדוֹת מִפְּנֵי הַטּוֹעִין:

פרק ה

כִּי־צֵד מֵעֶרְבֵין אֶת הָעֵרִים בֵּית נִכְנָס בֵּית יוֹצֵא פָּגוּם
נִכְנָס פָּגוּם יוֹצֵא הָיוּ שָׁם גְּדוּדֵי־זֵדִים גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה
טַפָּחִים וְגִשְׁרִים וּנְפֻשׁוֹת שִׁישׁ בָּהֶן בֵּית דִּירָה מוֹצִיאִין
אֶת הַמְּדָה כְּנֻגְדֵן וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ כִּמְיִן טַבָּלָא מְרַבֵּעַת כְּדִי
שְׁיֵהָא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיּוֹת:

נֹתֵנִין קַרְפָּף לְעִיר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים לֹא
אָמְרוּ קַרְפָּף אֵלָא בֵּין שְׁתֵּי עִירוֹת אִם יֵשׁ לָזוֹ שְׁבָעִים
אִמָּה וְשִׁירִים וְלָזוֹ שְׁבָעִים אִמָּה וְשִׁירִים עוֹשֶׂה קַרְפָּף
לְשִׁתְּיָהֶן לְהִיוֹתֵן כְּאֶחָת:

ג וכן שלש כפרים המשלשין אם יש בין שנים החיצונים
מאה וארבעים ואחד ושליש עשה אמצעי את שלשתן.
להיותן באחד:

ד אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה. לא פחות
ולא יותר. ולא ימדוד אלא כנגד לבו. היה מודד והגיע
לגיא. או לגדר. מבליע וחוזר למדתו. הגיע להר. מבליע
וחוזר למדתו. ובלבד שלא יצא חוץ לתחום. אם אינו יכול
להבליע. בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר
שמעתי שמקדיין בהרים:

ה אין מודדין אלא מן הממחה. רבה למקום אחד. ומיעט
למקום אחר. שומעין למקום שרבה. רבה אחד ומיעט
אחר. שומעין למרבה. אפילו עבד אפילו שפחה נאמנים
לומר עד כאן תחום שבת. שלא אמרו חכמים את הדבר
להחמיר אלא להקל:

ו עיר של יחיד ונעשית של רבים. מערבין את כלה. ושל
רבים ונעשית של יחיד. אין מערבין את כלה. אלא אם כן
עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
דיורים. דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר שלש חצרות
של שני בתים:

ז מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב. במערב
ואמר לבנו ערב לי במזרח. אם יש הימנו ולביתו אלפים
אמה ולעירובו יותר מכאן. מותר לביתו ואסור לערובו.

לְעֵרוּבוֹ אֲלָפִים אִמָּה וּלְבֵיתוֹ יוֹתֵר מִכָּאן. אָסוּר לְבֵיתוֹ
וּמוֹתֵר לְעֵרוּבוֹ. הַנּוֹתֵן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעֶבְרָה שֶׁל עִיר. לֹא
עֲשֶׂה וְלֹא כָּלוּם. נִתְּנוּ חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת. מָה
שֶׁנֶּשְׁכַּר הוּא מִפְּסִיד:

ח אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָּה מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר קִטְנָה. וְאֵין אֲנָשִׁי
עִיר קִטְנָה. מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוּלָּה. בִּיצֵד. מִי שֶׁהָיָה
בְּעִיר גְּדוּלָּה. וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר קִטְנָה. בְּעִיר קִטְנָה
וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר גְּדוּלָּה. מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָה. וְחוּצָה לָהּ
אֲלָפִים אִמָּה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין לוֹ אֵלָּא מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ
אֲלָפִים אִמָּה:

ט אָמַר לֵהֵן רַבִּי עֲקִיבָא. אֵי אַתֶּם מוֹדִים לִי בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ
בְּמַעֲרָה. שְׂאִין לוֹ מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ. אֵלָּא אֲלָפִים אִמָּה.
אָמְרוּ לוֹ. אֵימָתִי. בְּזֶמֶן שְׂאִין בָּהּ דִּיּוּרִין. אֲבָל יֵשׁ בָּהּ
דִּיּוּרִין מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָה. וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אִמָּה. גִּמְצָא
קַל תּוֹכָה מֵעַל גְּבָהּ. וְלִמּוּדָּהּ שְׂאֵמְרוּ נּוֹתֵנִין לוֹ אֲלָפִים
אִמָּה. שְׂאֵפִילוֹ סוֹף מִדָּתוֹ כָּלָה בְּמַעֲרָה:

פרק ו

הָדָר עִם נֶכְרִי בַחֲצֵר. אוֹ עִם מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֶה בְּעֶרֶב.
הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו. (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר). רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיְהוּ שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים
אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

^ב אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שֶׁהָיָה דֶּר עַמָּנוּ
בְּמִבּוֹי בִּירוּשָׁלַיִם. וְאָמַר לָנוּ אַבָּא. מָה־רוֹ וְהוֹצִיאוּ אֶת
(כָּל) הַכֵּלִים לַמִּבּוֹי עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר. מָה־רוֹ וַעֲשׂוּ צָרְכֵיכֶם בְּמִבּוֹי
עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם:

^ג אֲנָשִׁי חָצַר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אָסוּר
מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ וְלָהֶם. וְשִׁלְּהֶם מוֹתָרִים לוֹ וְלָהֶם.
נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּתָן. הוּא מוֹתָר וְהֵן אֲסוּרִין. הֵיוּ שְׁנַיִם אוֹסְרִים
זֶה עַל זֶה. שֶׁאֶחָד נֹתֵן רְשׁוּת. וְנוֹטֵל רְשׁוּת. שְׁנַיִם נֹתְנִים
רְשׁוּת וְאֵין נֹטְלִים רְשׁוּת:

^ד מֵאִמְתִּי נֹתֵנִין רְשׁוּת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִשְׁחֲשִׁיכָה. מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא.
בֵּין בְּשׁוּגָג. בֵּין בְּמִזִּיד. הָרִי זֶה אוֹסֵר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּמִזִּיד אוֹסֵר. בְּשׁוּגָג אֵינוֹ אוֹסֵר:

ה בעל הבית שהיה שותף לשכניו. לזה ביין. ולזה ביין. אינם צריכים לערב. לזה ביין. ולזה בשמן צריכין לערב. רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

י חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד. בית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה. ובית הלל אומרים עירוב אחד לכלן. ומודים בזמן שמקצתן שרויין בחדרים. או בעליות. שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:

י האחין השותפים שהיו אוכלין על שלחן אביהם. וישנים בבתיהם. צריכין עירוב לכל אחד ואחד. לפיכך אם שכח אחד מהם ולא עירב. מבטל את רשותו. אימתי בזמן שמוזליכין ערובין למקום אחר. אבל אם היה עירוב בא אצלן. או שאין עמהם דיוורין בחצר. אינן צריכין לערב:

יח חמש חצרות פתוחות זו לזו. ופתוחות למבוי. עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי. מותרין בחצרות ואסורין במבוי. ואם נשתתפו במבוי. מותרין כאן וכאן. עירבו בחצרות ונשתתפו במבוי. ושכח אחד מבני חצר ולא עירב. מותרין כאן וכאן. (שכח אחד) מבני מבוי ולא נשתתף. מותרין בחצרות ואסורים במבוי. שהמבוי לחצרות כחצר לבתים:

ט שתי חצרות זו לפנים מזו. ערבה הפנימית ולא ערבה החיצונה. הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. החיצונה ולא הפנימית. שתייהן אסורות. ערבה זו לעצמה וזו

לַעֲצָמָהּ זו מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ וְזו מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ.
 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר (אֵת) הַחִיצוֹנָה שֶׁדְּרִיסַת הָרֶגֶל
 אוֹסֶרֶתָּהּ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין דְּרִיסַת הָרֶגֶל אוֹסֶרֶתָּהּ:

י' שֶׁכַּח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב הַפְּנִימִית מוֹתֶרֶת.
 וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה (שֶׁכַּח אֶחָד) מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עֶרֶב.
 שֶׁתִּיָּהֵן אֲסוּרוֹת נִתְּנוּ עִירוּבָן בְּמָקוֹם אֶחָד וְשֶׁכַּח אֶחָד
 בֵּין מִן הַפְּנִימִית בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב שֶׁתִּיָּהֵן
 אֲסוּרוֹת וְאִם הָיוּ שֵׁל יְחִידִים אֵין צְרִיכִין לְעֶרֶב:

פרק ז

חֲלוּן שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ
 עֶשְׂרֵה מַעֲרְבִין שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מַעֲרְבִין אֶחָד.
 פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה אוֹ לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרֵה מַעֲרְבִין
 שְׁנַיִם וְאֵין מַעֲרְבִין אֶחָד:

ב' כֶּתֵל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה וָרֹחַב אַרְבָּעָה.
 מַעֲרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מַעֲרְבִין אֶחָד הָיוּ בְּרֹאשׁוֹ פִּירוֹת אֱלוֹ
 עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וְאֱלוֹ עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וּבִלְבָד
 שֶׁלֹּא יוֹרִידוּ לְמַטָּה נִפְרָץ הַכֶּתֵל עַד עֶשְׂרֵה אַמּוֹת מַעֲרְבִין
 שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מַעֲרְבִין אֶחָד מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּפְתָּח יוֹתֵר
 מִכָּאן מַעֲרְבִין אֶחָד וְאֵין מַעֲרְבִין שְׁנַיִם:

ג חריץ שבין שתי חצרות. עמוק עשרה ורחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד. אפילו מלא קש או תבן. מלא עפר או צורות מערבין אחד ואין מערבין שנים:

ד נתן עליו נסר (שהיא) רחבה ארבעה טפחים. וכן שתי גזזטראות זו כנגד זו מערבין שנים. ואם רצו מערבין אחד. פחות מכאן. מערבין שנים ואין מערבין אחד:

ה מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים. מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מכאן. ואלו מאכילין מכאן. נתמעט התבן מעשרה טפחים. מערבין אחד ואין מערבין שנים:

ו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית. ואומר הרי זו לכל בני מבוי. ומזכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים. ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה לא על ידי בנו ובתו הקטנים. ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים. מפני שיצן כידו:

ז נתמעט האכל. מוסיף ומזכה. ואין צריך להודיע. נתוספו עליהן. מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

ח כמה הוא שעורו. בזמן שהן מרבין. מזון שתי סעודות לכלם. בזמן שהן מועטין כגרוגרות להוצאת שבת לכל אחד ואחד:

ט אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בתחילת ערוב.
אבל בשירי ערוב כל שהוא ולא אמרו לערב בחצרות.
אלא כדי שלא לשכח את התינוקות:

י בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי
רבי אליעזר רבי יהושע אומר כפר הוא ערוב. אפילו
מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה. כפר באיסר
והוא שלם מערבין בו:

יא גזתן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו
בערוב דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים לא זכו לו
מעותיו ומודים בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו שאין
מערבין לאדם אלא מדעתו. אמר רבי יהודה במה דברים
אמורים בערובי תחומין. אבל בערובי חצרות. מערבין
לדעתו ושלא לדעתו. לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין
חבין לאדם שלא בפניו:

פרק ח

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית. ואומר
הרי זו לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל.
או לבית המשתה. כל שקבל עליו מבעוד יום. מותר.
משתחשך אסור. שאין מערבין משתחשך:

^ב במה הוא שיעורו. מזון שתי סעודות לכל אחד. מזונו
לחול ולא לשבת. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר
לשבת ולא לחול. וזה וזה מתכונן להקל. רבי יוחנן בן
ברוקא אומר מכפר בפונדיון. מארבע סאין בסלע. רבי
שמעון אומר שתי ידות לכפר משלש לקב. חציה לבית
המנגע. וחצי חציה לפסול את הגויה:

^ג אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו. כל שגבוה
עשרה טפחים למרפסת. פחות מכאן לחצר. חוליות
הבור והסלע שהן גבוהים עשרה טפחים. למרפסת.
פחות מכאן לחצר. במה דברים אמורים בסמוכה. אבל
במפלגת. אפילו היא גבוהה עשרה טפחים לחצר. ואיזו
היא סמוכה. כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים:

^ד הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת. אינו
עירוב. והדר שם אינו אוסר עליו. בבית התבן. ובבית
הבקר. ובבית העצים. ובבית האצרות. הרי זה עירוב.
והדר שם אוסר (עליו). רבי יהודה אומר אם יש שם
תפיסת יד של בעל הבית. אינו אוסר עליו:

ה' הַמְנִיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת בְּעִיר אַחֲרֶת. אֶחָד נִכְרִי
וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל הָרִי זֶה אוֹסֵר. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר נִכְרִי אוֹסֵר. יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ
אוֹסֵר. שְׂאִין דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבֹא בַּשַּׁבָּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ הִנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת אֲצֵל בְּתוֹ בְּאוֹתָהּ הָעִיר
אֵינוֹ אוֹסֵר. שֶׁכָּבֵר הִסִּיעַ מִלְּבּוֹ:

י' בּוֹר שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. אֵין מִמְּלֵאִין מִמֶּנּוּ בַּשַּׁבָּת
אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. בֵּין
(מִלְּמַעְלָה) בֵּין מִלְּמַטָּה. בֵּין מִתּוֹךְ אוֹגְנוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִלְּמַטָּה. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא תִּהְיֶה מְחִיצָה
גְּדוּלָּה מִן הַכֶּתֶל שְׁבִינִיָּהֶם:

י' אִמַּת הַמַּיִם שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת בְּחָצֵר. אֵין מִמְּלֵאִין הִימָנָה
בַּשַּׁבָּת. אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה לָּהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה
טַפָּחִים בִּכְנִיסָהּ וּבִיצִיאָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֶּתֶל שֶׁעַל
גְּבֵה תִּדּוֹן מְשׁוּם מְחִיצָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בְּאַמָּה
שֶׁל אֶבֶל שֶׁהָיוּ מִמְּלֵאִין מִמֶּנָּה עַל פִּי זִקְנִים בַּשַּׁבָּת. אָמְרוּ
לוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה בָּהּ כְּשִׁיעוֹר:

י' גִּזְזוּטְרָא שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם. אֵין מִמְּלֵאִין הִימָנָה
בַּשַּׁבָּת. אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ לָּהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה
טַפָּחִים. בֵּין מִלְּמַעְלָה בֵּין מִלְּמַטָּה. וְכֵן שְׁתֵּי גִזְזוּטְרָאוֹת זֹ

לְמַעַלָּה מִזֹּז · עָשׂוּ לְעֵלְיוֹנָה וְלֹא עָשׂוּ לְתַחְתּוֹנָה · לְתַחְתּוֹנָה
וְלֹא לְעֵלְיוֹנָה · שְׁתִּיהֶן אֲסוּרוֹת עַד שִׁיעָרְבוּ:

^ט חָצֵר שֶׁהִיא פְּחוּתָהּ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת · אֵין שׁוֹפְכִין בְּתוֹכָהּ
מִים בְּשַׁבָּת אֲלֵא אִם בֵּין עָשׂוּ לָהּ עוֹקָה מִחֻזְקַת סְאִתִּים ·
מִן הַנֶּקֶב וּלְמִטָּה · בֵּין מִבְּחוּץ בֵּין מִבְּפָנִים · אֲלֵא שֶׁמִּבְּחוּץ
צָרִיד לְקַמּוֹר · מִבְּפָנִים אֵין צָרִיד לְקַמּוֹר:

^י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר בֵּיב שֶׁהוּא קַמּוֹר אַרְבַּע
אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים · שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ מִים בְּשַׁבָּת ·
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֲפִילוּ גִג אוֹ חָצֵר מֵאָה אֲמָה · לֹא יִשְׁפּוֹךְ
עַל פִּי הַבֵּיב · אֲבָל שׁוֹפֵךְ הוּא עַל הַגִּג וְהַמִּים יוֹרְדִין לַבֵּיב ·
הַחָצֵר וְהָאֲכַסְדָּרָה מִצְטָרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת:

^{יא} (וְכֵן) שְׁתֵּי דְיוֹטָאוֹת זֹז כְּנֶגֶד זֹז · מְקַצְתָּן עָשׂוּ עוֹקָה ·
וּמְקַצְתָּן לֹא עָשׂוּ עוֹקָה · אֶת שֶׁעָשׂוּ עוֹקָה מוֹתְרִין · אֶת
שֶׁלֹּא עָשׂוּ עוֹקָה אֲסוּרִין:

פרק ט

כָּל גָּזוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד. וּבִלְבָּד שְׁלֹא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה אוֹ נְמוּד עֲשָׂרָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוֹת בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אֶחָד גָּזוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קַרְפִּיפּוֹת רְשׁוֹת
אֶחָד לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן. אֲבָל לֹא לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ
בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב גָּג גָּדוֹל סָמוּךְ לְקֶטֶן. הַגָּדוֹל מוֹתֵר. וְהַקָּטָן אֲסוּר. חָצֵר
גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרָצָה לְקֶטְנָה. גְּדוֹלָה מוֹתֵרֶת. וְקֶטְנָה אֲסוּרָה.
מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּפֶתַחַה שֶׁל גְּדוֹלָה. חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת
הָרַבִּים. הַמְכַנִּים מִתּוֹכָה לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד אוֹ מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד
לְתּוֹכָה חֵיב. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים מִתּוֹכָה
לְרְשׁוֹת הָרַבִּים אוֹ מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתּוֹכָה פָּטוּר מִפְּנֵי
שֶׁהִיא כְּכֶרֶמְלִית:

ג חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת הָרַבִּים מִשְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ. וְכֵן בֵּית
שֶׁנִּפְרָץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו. וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּטְלוּ קוֹרוֹתָיו. אוֹ
לְחֵייוֹ מוֹתֵרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת. וְאֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא. דְּבָרֵי
רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מוֹתֵרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת.
מוֹתֵרִין לְעֵתִיד לְבֹא. וְאִם אֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא. אֲסוּרִין
לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד הַבּוֹנֶה עָלֶיהָ עַל גְּבֵי שְׁתֵּי בָתִּים. וְכֵן גִּשְׁרִים הַמְּפֹלְשִׁים.
מְטִלְטִלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים

אוֹסְרִין. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין לְמַבּוּי הַמִּפְלֵשׁ.
וְחֻכָּמִים אוֹסְרִין:

פרק י

הַמוֹצֵא תַּפְלִין. מְכַנִּסֵּן זֶוֶג זֶוֶג. רֶבֶן גְּמִלְיָאל אוֹמֵר
שְׁנַיִם שְׁנַיִם. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים בִּישָׁנוֹת.
אָבֵל בַּחֲדָשׁוֹת. פֶּטוּר. מִצָּאֵן צִבְתִּים אוֹ כְּרִיכוֹת. מַחֲשִׁיד
עָלֶיהֶן וּמִבִּיאֵן. וּבִסְכָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ:

ב רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנָן לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ עַד
שְׁמִינֵי לַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה. וְכֵן בָּנוּ נוֹתְנוֹ לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ
לַחֲבִירוֹ אֶפִּילוֹ מֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נוֹתֵן אָדָם חֲבִית
לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ. אֶפִּילוֹ חוּץ לַתְּחוּם. אָמְרוּ לוֹ לֹא
תִּהְיֶה זֶה יוֹתֵר מִרְגְּלֵי בַּעֲלֶיהָ:

ג הָיָה קוֹרָא בַּסֵּפֶר עַל הָאֶסְקוּפָה וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִידּוֹ.
גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ. הָיָה קוֹרָא בְּרֹאשׁ הַגָּג וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִידּוֹ.
עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים. גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ. מִשֶּׁהִגִּיעַ
לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים הוֹפְכוּ עַל הַפֶּתֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֶפִּילוֹ אֵין מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כְּמֵלֵא מַחֲט. גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֶפִּילוֹ בָּאָרֶץ עֲצָמוֹ. גוֹלְלוּ אֶצְלוֹ. שְׂאִין
לֶךְ דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוּת. עוֹמֵד בַּפָּנִי כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ:

ד זִיז שְׁלִפְנֵי הַחֲלוּץ. נוֹתֵנִין עָלָיו וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ בַּשָּׁבֶת. עוֹמֵד
אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּמְטִלְטֵל בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים. בְּרִשּׁוֹת

הַרְבֵּים וּמִטְלִיל בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יוֹצֵיא חוּץ
מֵאַרְבַּע אַמּוֹת:

ה' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וְכֵן לֹא יִרְזַק רַבִּי
יְהוּדָה אֹמֵר אֵף מִי שֶׁנִּתְּלַשׁ רֶקֶוּ בִּפְיוֹ. לֹא יִהְיֶה אַרְבַּע
אַמּוֹת עַד שִׁירֹק:

י' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. אֲלֵא אִם כֵּן הַכֵּנִיס
רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ. לְמָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה. וְכֵן בִּגְתָּ. קוֹלֵט אָדָם מִן
הַמִּזְחִילָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים. וּמִן הַצְּנוּר. מִכָּל מָקוֹם
שׁוֹתֶה:

י' בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים. וְחִלְתּוֹ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. חֲלוֹן
שֶׁעַל גִּבּוֹ. מִמֶּלֶאֲיִן הֵימָנוּ בְּשַׁבָּת. אֲשֶׁפָּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים
גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים חֲלוֹן שֶׁעַל גִּבָּה שׁוֹפֵכִין לְתוֹכָהּ מֵיָם
בְּשַׁבָּת:

ח' אֵילָן שֶׁהוּא מִסֵּד עַל הָאָרֶץ. אִם אֵין נֹפֵז גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ
שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים מִטְלִילִים תַּחְתָּיו. שֶׁרָשׁוֹ גְּבוּהִין מִן
הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים. לֹא יֵשֵׁב עָלֶיהֶן. הַדֵּלֶת שֶׁבִּמְקָצָהּ.
וְחֻדְקִים שֶׁבִּפְרָצָהּ. וּמַחְצָלוֹת. אֵין נֹעֲלִין בָּהֶן. אֲלֵא אִם
כֵּן גְּבוּהִים מִן הָאָרֶץ:

ט לא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים.
 בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד אֵלָּא אִם בֵּן עֲשָׂה
 מַחֲצִיָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר אָמְרוּ לוֹ
 מַעֲשֵׂה בְשׁוֹק שֶׁל פְּטָמִים שֶׁהִיא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִיוּ נוֹעְלִין
 וּמַנִּיחִין אֶת הַמִּפְתָּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גְּבִי הַפֶּתַח רַבִּי יוֹסִי
 אֹמֵר שׁוֹק שֶׁל צִמְרִים הִיא:

י נָגַר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ גִּלְסָטְרָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר וְרַבִּי יוֹסִי
 מְתִיר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַכִּנְסֶת שֶׁבִּטְבְּרִיא
 שֶׁהִיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ הֵתֵר עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְהִזְקִנִּים
 וְאָסְרוּ לָהֶן רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֲסוּר נִהְגוּ בָּהּ בָּא רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל וְהִזְקִנִּים וְהִתִּירוּ לָהֶם:

יא נָגַר הַנֶּגְרָר נוֹעְלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַמִּנְחָה כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַמִּנְחָה (מִתֵּר)
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַנֶּגְרָר בַּמִּדְיָנָה:

יב מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַעֲלִיֹן כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַעֲלִיֹן
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַתַּחְתּוֹן בַּמִּדְיָנָה:

יג מַחֲזִירִין רְטִיָּה בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה אִם בַּתַּחֲלָה
 כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר קוֹשֶׁרִין נִימָא בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 אִם בַּתַּחֲלָה כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר חוֹתְכִין יְבֵלֶת בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל
 לֹא בַּמִּדְיָנָה וְאִם בְּכָלִי כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר:

י" כהן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא
בַּמִּדְיָנָה אִם לְהוֹצִיא דָם כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר בּוֹזְקִין מֶלֶח עַל
גִּבֵּי הַכֶּבֶשׂ בְּשֶׁבִיל שְׂלֹא יַחְלִיקוּ וּמִמְלֵאִין מִבּוֹר הַגּוֹלָה
וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל בַּגִּלְגָּל בְּשַׁבָּת וּמִבְּאֵר הַקָּר בְּיוֹם טוֹב:

טו שֶׁרִץ שֶׁנִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ כֹּהֵן מוֹצִיאוֹ בְּהִמְיָנוֹ שְׂלֹא
לְשֹׁהוֹת אֶת הַטְּמְאָה דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבָּת שֶׁל עֵץ שְׂלֹא לְרִבּוֹת אֶת הַטְּמְאָה
מִהֵיכָן מוֹצִיִּימֵן אוֹתוֹ מִן הַהֵיכָל וּמִן הָאוֹלָם וּמִבֵּין הָאוֹלָם
וְלִמְזִבַּח דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנָס רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְקוֹם
שְׁחִיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרַת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת מִשֶּׁם מוֹצִיִּימֵן
אוֹתוֹ וּשְׂאֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו פֶּסֶכְתָּר רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר מְקוֹם שֶׁהִתִּירוּ לָךְ חֲכָמִים מִשְׁלָךְ נִתְּנוֹ לָךְ שְׂלֹא
הִתִּירוּ לָךְ אֲלֵא מִשּׁוֹם שְׁבוֹת: סליק

מסכת פסחים

יום ז

פרק א

אֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֶמֶץ לְאֹר הַנֵּר. כָּל
מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין בּוֹ חֶמֶץ. אֵין צָרִיד בְּדִיקָה.
וְלָמָּה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמִּרְתֵּף. מָקוֹם שֶׁמְכַנִּיסִין בּוֹ
חֶמֶץ. בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָּל
הַמִּרְתֵּף. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן
הָעֲלִיוֹנוֹת:

ב אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא גִּרְרָה חֲלָדָה מִבֵּית לְבֵית וּמִמָּקוֹם
לְמָקוֹם. דָּאֵם בֶּן מַחְצֵר לְחָצֵר וּמַעִיר לְעִיר. אֵין לְדַבֵּר סוּף:

ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹדֵקִין אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה
עָשָׂר שְׁחִירִית. וּבִשְׁעַת הַבִּיעוּר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים לֹא
בְּדֶק אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר. יְבִדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. לֹא בְּדֶק
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. יְבִדּוֹק בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד. לֹא בְּדֶק בְּתוֹךְ
הַמוֹעֵד יְבִדּוֹק לְאַחַר הַמוֹעֵד. וּמָה שֶׁמְשִׁיר יִנְיָחוּנוּ בְּצִנְעָא
כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה צָרִיד בְּדִיקָה אַחֲרָיו:

ד רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת
שֵׁשׁ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע. וְתוֹלִין כָּל חֶמֶשׁ.
וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ:

ה וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁתֵּי חִלּוֹת שֶׁל תּוֹדָה פְּסוּלוֹת וּמוֹנָחוֹת עַל גַּג הָאֶצְטֵבָא כָּל זְמַן שְׁמוֹנָחוֹת כָּל הָעַם אוֹכְלִין נִטְלָה אַחַת תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין נִטְלוּ שְׁתֵּיהֶן הִתְחִילוּ כָּל הָעַם שׁוֹרְפִים רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חוֹלִין נֶאֱכָלִין כָּל אַרְבַּע וְתִרְוּמָה כָּל חֲמִשׁ וְשׁוֹרְפִין בַּתְּחִלַּת שֵׁשׁ:

י רַבִּי חֲנִינָא סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מִימֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלְשָׂרוֹף אֶת הַבָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא בְּוֹלֵד הַטְּמָאָה עִם הַבָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא בְּאָב הַטְּמָאָה אִף עַל פִּי שְׁמוֹסִיפִין טְמָאָה עַל טְמֵאתוֹ הוֹסִיף רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר מִימֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלְהַדְלִיק אֶת הַשֶּׁמֶן שֶׁנִּפְסַל בְּטָבוֹל יוֹם בֶּנֶר שֶׁנִּטְמָא בְּטָמֵא מֵת אִף עַל פִּי שְׁמוֹסִיפִין טְמָאָה עַל טְמֵאתוֹ:

י אָמַר רַבִּי מֵאִיר מִדְּבָרֵיהֶם לְמַדְּנוּ שְׁשׁוֹרְפִין תִּרְוּמָה טְהוֹרָה עִם הַטְּמָאָה בַּפֶּסַח אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי אֵינָהּ הִיא הַמִּדָּה וּמוֹדִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁשׁוֹרְפִין זֶה לְעֶצְמָהּ וְזֶה לְעֶצְמָהּ עַל מָה נִחְלָקוּ עַל הַתְלוּיָהּ וְעַל הַטְּמָאָה שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תִּשְׂרַף זֶה לְעֶצְמָהּ וְזֶה לְעֶצְמָהּ וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר שְׁתֵּיהֶן בְּאַחַת:

פרק ב

כָּל שְׁעָה שְׁמוֹתָר לְאָכּוֹל מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפּוֹת.
וּמוֹכְרוֹ לְנִכְרִי וּמוֹתָר בִּהְנֵאתוֹ עֶבֶר זְמָנוֹ אָסוּר
בִּהְנֵאתוֹ וְלֹא יִסִּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֵין בִּיעוּר חֶמֶץ אֲלֹא שְׂרָפָה וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵף מִפְּרֹר
וְזוֹרָה לְרוּחַ אוֹ מִטִּיל לַיִם:

^א חֶמֶץ שֶׁל נִכְרִי שֶׁעֶבֶר עָלָיו הַפֶּסַח מוֹתָר בִּהְנֵאתָה וְשֶׁל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר בִּהְנֵאתָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאוֹר:

^ג נִכְרִי שֶׁהִלּוּהוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֶמְצוֹ אַחֵר הַפֶּסַח מוֹתָר
בִּהְנֵאתָה וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִלּוּהוּ אֶת הַנִּכְרִי עַל חֶמְצוֹ אַחֵר
הַפֶּסַח אָסוּר בִּהְנֵאתָה חֶמֶץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלַת הָרִי הוּא
כַּמְבוּעֵר רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין הַפֶּלֶב
יָכוֹל לַחֲפֹשׁ אַחֲרָיו:

^ד הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בַּפֶּסַח בְּשׁוּגָג מְשֻׁלֵּם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ
בְּמִזֵּיד פֶּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִּים וּמִדְּמֵי עֲצִים:

^ה אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֲדָם יוֹצֵא בָהֶן יָדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח בְּחֻטִּים
וּבְשְׁעוּרִין בַּפֶּסֶם וּבְשִׁפּוֹן וּבְשִׁפּוֹן וְיוֹצֵאֵין
בְּדָמָאִי וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַפְּהָגִים בַּחֲלָה וּבִתְרוּמָה אֲבָל לֹא
בְּטָבֵל וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ וְלֹא
בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ חֲלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָי נְזִיר:

עֲשָׂאן לְעַצְמוֹ· אֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן· עֲשָׂאן לְמִכּוּר בְּשׁוּק· יוֹצֵאִין
בָּהֶן:

י וְאֵלוּ יִרְקוֹת שְׂאֵדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חֻבְתּוֹ בְּפֶסַח· בַּחֲזֶרֶת·
וּבְעוֹלָשִׁין· וּבִתְמָכָא· וּבַחֲרָבִינָא· וּבַמְרוֹר· יוֹצֵאִין בָּהֶן
בֵּין לַחִין בֵּין יְבֻשִׁין· אֲבָל לֹא כְבוּשִׁין· וְלֹא שְׁלוּקִין· וְלֹא
מִבְשָׁלִין· וּמִצְטָרְפִין לַכּוֹזִית· וְיוֹצֵאִין בְּקֶלַח שְׁלֵהֶן· וּבִדְמָאִי·
וּבַמַּעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְרוּמָתוֹ· וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקָּדֵשׁ
שֶׁנִּפְדּוּ:

י אין שורין את המרסן לתרגולים· אֲבָל חוֹלְטִין· הָאִשָּׁה
לֹא תִשָּׂרֶה אֶת הַמֶּרְסֵן שֶׁתּוֹלִיד בִּידָה לְמֶרְחֵץ· אֲבָל שֶׁפָּה
הִיא עַל בְּשָׂרָה יָבֵשׁ· וְלֹא יִלְעוֹס אָדָם חֲטִין וַיִּנִּיחַ עַל מִכְתּוֹ
בְּפֶסַח· מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת:

י"א אין נותנין קמח לתוך החרוסת או לתוך החרדל· וְאֵם
נָתַן יֹאכֵל מִיד· וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר· אֵין מִבְשָׁלִין אֶת הַפֶּסַח
לֹא בַמַּשְׁקִין וְלֹא בְּמֵי פִירוֹת· אֲבָל סָכִין וּמִטְבִּילִין אוֹתוֹ
בָּהֶן· מִי תִשְׁמִישׁוּ שֶׁל נַחֲתוֹם יִשְׁפְּכוּ· מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין:

פרק ג

אלו עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המדי וחמץ
האדומי וזיתום המצרי וזומן של צבעים ועמילן
של טבחים וקולן של סופרים רבי אליעזר אומר אף
תכשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דגן הרי זה עובר
בפסח הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת:

^א בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב
לבער פחות מכאן בטל במיעוטו וכן לענין הטמאה אם
מקפיד עליו חוצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה
בצק החרש אם יש פיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור:

^ג כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב רבי אליעזר
אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה (רבי יהודה)
בן בתירא אומר תטיל בצונן אמר רבי יהושע לא זה
הוא חמץ שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא אלא
מפרישתה ומניחתה עד הערב ואם החמיצה החמיצה:

^ד רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות באחת ואופות
בתנור אחד זו אחר זו וחכמים אומרים שלש נשים
עוסקות בבצק אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה
רבי עקיבא אומר לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל
התנורים שוין זה הכלל תפח תלטוש בצונן:

ה' שִׁיאֹר יִשְׂרָף וְהָאוֹכֵל פָּטוֹר סְדוּק יִשְׂרָף וְהָאוֹכֵל חַיֵּב כָּרֶת אֵיזֵהוּ שִׁיאֹר בְּקֶרְנֵי חֲגָבִים סְדוּק שְׁנֵתֶּעְרְבוּ סְדָקִיו זֶה בְּזֶה דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה וְזֶה הָאוֹכֵל חַיֵּב כָּרֶת וְאֵיזֵהוּ שִׁיאֹר כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו בְּאָדָם שֶׁעָמְדוּ שְׁעָרוֹתָיו:

י' אֲרַבְעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מְבַעְרִים אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזִמְנָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוּק אוֹמֵר תְּרוֹמָה מִלִּפְנֵי שַׁבָּת וְחוֹלִין בְּזִמְנָן:

י' הַהוֹלֵךְ לְשַׁחוּט אֶת פֶּסַחוֹ וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ וְלֵאכּוֹל סְעוּדַת אִירוֹסִין בְּבֵית חָמִיו וְנִזְכָּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אִם יָכוֹל לְחַזּוֹר וּלְבַעַר וְלְחַזּוֹר לְמַצּוֹתוֹ יִחַזּוֹר וַיִּבְעַר וְאִם לֹא מְבַטְלוֹ בִּלְבוֹ לְהַצִּיל מִן הַגֵּיס וּמִן הַנֶּהֱרַר (וּמִן הַלִּסְטִים) וּמִן הַדְּלִיקָה וּמִן הַמְּפּוֹלֶת יִבְטֹל בִּלְבוֹ וּלְשִׁבּוֹת שְׁבִיתַת הָרִשּׁוֹת יִחַזּוֹר מִיָּד:

י' וְכֵן מִי שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַיִם וְנִזְכָּר שֵׁישׁ בְּיָדוֹ בֶּשֶׂר קָדֵשׁ אִם עָבַר צוּפִים שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ וְאִם לֹא חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מַעְצֵי הַמַּעְרָכָה וְעַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַבִּיצָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַזִּית וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֶּשֶׂר קָדֵשׁ בְּכַזִּית וְחֶמֶץ בְּכַבִּיצָה:

פרק ד

מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פֶסַחִים עַד חֲצוֹת.
 עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין.
 הַהוּלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין. אוּ מִמָּקוֹם
 שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין. נוֹתֵנִין עָלָיו חֲמֵרֵי מָקוֹם
 שֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם. וְחֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁהֵלֵךְ לָשֵׁם. וְאֵל יִשְׁנֶה אָדָם
 מִפְּנֵי הַמַּחְלֻקָּת:

^ב כִּיּוֹצֵא בּוֹ הַמוֹלִיד פִּירוֹת שְׂבִיעִית מִמָּקוֹם שֶׁכָּלוּ. לְמָקוֹם
 שֶׁלֹּא כָלוּ. אוּ מִמָּקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ לְמָקוֹם שֶׁכָּלוּ. חֵיב לְבַעַר.
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אוֹמְרִים לוֹ צֵא וְהִבֵּא לָךְ אֶף אֶתָּה:

^ג מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְמַכּוֹר בְּהֶמָּה דָּקָה לְגוֹזִים מוֹכְרִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לְמַכּוֹר. אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין
 לָהֶם בְּהֶמָּה גֹּסֶה. עֲגָלִים וְסִיחִים. שְׁלָמִים וְשְׁבוּרִין. רַבִּי
 יְהוּדָה מַתִּיר בְּשְׁבוּרָה. בֶּן בִּתְרָא מַתִּיר בְּסוֹס:

^ד מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לֶאֱכֹל צִלִּי בְּלִילֵי פֶסַחִים. אוֹכְלִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לֶאֱכֹל. אֵין אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהַדְלִיק
 אֶת הַנֵּר בְּלִילֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מְדַלִּיקִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא
 לְהַדְלִיק. אֵין מְדַלִּיקִין. וּמְדַלִּיקִין בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת. וּבְבִתִּי
 מְדַרְשׁוֹת. וּבִמְבוֹאוֹת הָאֵפִלִּים. וְעַל גְּבֵי הַחוֹלִים:

^ה מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתַשְׁעָה בָּאָב. עוֹשִׂין.
 מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם

תלמידי חכמים בטלים רבן שמעון בן גמליאל אומר.
לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם וחכמים אומרים
ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות.
ובגליל לא היו עושין כל עקר והלילה בית שמאי אוסרין.
ובית הלל מתירין עד הנץ החמה:

י רבי מאיר אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם
לארבעה עשר גומרה בארבעה עשר אבל לא יתחיל
בתחלה בארבעה עשר אף על פי שיכול לגומרה.
וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי
פסחים עד חצות ואלו הן החיטים הספרים והכובסין.
רבי (יוסי בר) יהודה אומר אף הרצענים:

י מושיבין שובבין לתרנגולים בארבעה עשר ותרגולת
שברחה מחזירין אותה למקומה ואם מתה מושיבין
אחרת תחתיה גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה
עשר ובמועד מסלקין לצדדין מוליכין ומביאין כלים
מבית האומן אף על פי שאינם לצורך המועד:

ח ששה דברים עשו אנשי יריחו על שלשה מיחו בידם.
ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו הן שלא מיחו בידם.
מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין
וגודשין לפני העמר ולא מיחו בידם ואלו שמיחו בידם.
מתירין גמזיות של הקדש ואוכלין מתחת הנשרים
בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים:

ברייתא

ט שְׁשֶׁה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ: עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: גִּירָר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל חֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ: כָּתַת נֶחֱשׁ הַנְּחָשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ: גָּנַז סֶפֶר רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: קֶצֶץ דִּלְתוֹת שֶׁל הַיֶּכֶל וְשָׁגָרָן לַמֶּלֶךְ: אֲשׁוּר: וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: סָתַם מִי גִיחֹן הָעֲלִיזֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: עֶבֶר נִסָּן בְּנִסָּן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ:

עד כאן פסח ראשון

פרק ה

תָּמִיד נִשְׁחָט בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֻצָּה: וְקָרַב בְּתִשְׁעֵי וּמִחֻצָּה: בְּעֶרְבֵי פֶסְחִים נִשְׁחָט בְּשִׁבְעֵי וּמִחֻצָּה וְקָרַב בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֻצָּה: בֵּין בַּחּוּל בֵּין בְּשִׁבְתָּ: חֹל עֶרֶב פֶּסַח לְהִיּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת: נִשְׁחָט בְּשֵׁשׁ וּמִחֻצָּה: וְקָרַב בְּשִׁבְעֵי וּמִחֻצָּה: וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

ב הַפֶּסַח שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: וְקִבֵּל: וְהִלֵּךְ: וְזָרַק שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אוֹ לְשִׁמּוֹ וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אוֹ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ: פֶּסוּל: בִּיצֵד לְשִׁמּוֹ וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם פֶּסַח וּלְשֵׁם שְׁלָמִים: שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח:

ג שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְעֶרְלִים וְלִטְמָאִים: פֶּסוּל: לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְמוֹלִים וְלְעֶרְלִים: לִטְמָאִים וְלִטְהוֹרִים: בְּשֵׁר: שֶׁנִּשְׁחָטוּ קוֹדֵם

חצות פסול משום שנאמר בין הארבעים שחטו קודם לתמיד כשר. ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרוק דם התמיד ואם נזרק כשר:

השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה. רבי יהודה אומר אף התמיד רבי שמעון אומר פסח בארבעה עשר לשמו חיב ושלא לשמו פטור ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור. במועד לשמו פטור. שלא לשמו חיב ושאר כל הזבחים בין לשמן בין שלא לשמן חיב חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:

הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל נכנסה כת הראשונה נתמלאת העזרה נעלו דלתות העזרה תקעו והריעו ותקעו הכהנים עומדים שורות שורות ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכלה כסף כסף ושורה שכלה זהב זהב לא היו מעורבין ולא היו לבזיכים שולים שמא יניחום ויקרש הדם:

שחט ישראל וקבל הכהן נותנו לחביריו וחביריו לחביריו ומקבל את המלא ומחזיר את הריקן כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:

יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו

שֶׁלִּישׁוֹ. אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא שֶׁלְּשׁוֹ מִימֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִימֵיהֶם שֶׁל בֵּת שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְאַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע
יִי. מִפְּנֵי שְׁעָמָה מוֹעֲטִין:

ח כִּמְעָשָׂהוּ בַּחֹל כֶּךָ מְעָשָׂהוּ בְּשַׁבָּת. אֲלֵא שֶׁהַכֹּהֲנִים
מִדִּיתִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁלֹּא בְּרָצוֹן חֲכָמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרוּבוֹת. זֶרְקוּ זִרְקָה אַחַת עַל
גִּבִּי הַמִּזְבֵּחַ. וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ט כִּי־צֵד תוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין. אוֹנְקוֹלִיּוֹת שֶׁל בְּרִזָּל הָיוּ קְבוּעִין
בְּכוֹתָלִים וּבַעֲמוּדִין. שֶׁבָּהֶן תוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין. וְכָל מִי שֶׁאִין
לוֹ מָקוֹם לְתֵלוֹת וְלֵהִפְשִׁיט. מְקִלּוֹת דָּקִים חֲלָקִים הָיוּ שָׁם.
וּמִנִּיחַ עַל כֶּתֶף. וְעַל כֶּתֶף חֲבִירוֹ. וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֲרַבְּעָה עָשָׂר שָׁחַל לֵהָיוֹת בְּשַׁבָּת. מִנִּיחַ
יָדוֹ עַל כֶּתֶף חֲבִירוֹ. וְיָד חֲבִירוֹ עַל כֶּתֶף. וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט:

י קָרְעוּ וְהוֹצִיא אִימורָיו. נִתְּנָן בַּמָּגֶס וְהִקְטִירָן עַל גִּבִּי
הַמִּזְבֵּחַ. יֵצְתָה בֵּת הָרֵאשׁוֹנָה וַיֵּשְׁבָה לָּהּ בְּהַר הַבַּיִת. שְׁנֵי
בַּחִיל. וְהִשְׁלִישִׁית בַּמְּקוֹמָה עוֹמֶדֶת. חֲשִׁיכָה יֵצְאוּ וְעָלוּ
אֶת פֶּסְחִיהֶן:

פרק ו

אֵלּוּ דְּבָרִים בִּפְסָח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָתוֹ וְזִרְקָת דָּמּוֹ וּמִיחוּי קֶרְבִּיו וְהַקָּטֵר חֲלָבָיו אֲבָל צִלְתּוֹ וְהַדָּחַת קֶרְבִּיו אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת הִרְכָּבָתוֹ וְהִבָּאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וְחִתִּיכָת יִבְלָתוּ אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר דּוֹחִין:

ב אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהֵלֵא דִין הוּא מָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשֻׁם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אֵלּוּ שֶׁהֵן מְשֻׁם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מְשֻׁם מְלָאכָה וְאָסְרוּ בּוֹ מְשֻׁם שְׁבוּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה זֶה יְהוֹשֻׁעַ מָה רָאִיהָ רְשׁוּת לְמַצּוֹה הַשִּׁיב רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר הִזָּא תּוֹכִיחַ שֶׁהִיא מַצּוֹה וְהִיא מְשֻׁם שְׁבוּת וְאֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אִף אֵתָּה אַל תִּתְּמָה עַל אֵלּוּ שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מַצּוֹה וְהֵן מְשֻׁם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְעָלֶיהָ אֲנִי דֵין וּמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשֻׁם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת הִזָּא שֶׁהִיא מְשֻׁם שְׁבוּת אֵינוֹ דֵין שֶׁתִּדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אוֹ חֲלוּף מָה אִם הִזָּא שֶׁהִיא מְשֻׁם שְׁבוּת אֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשֻׁם מְלָאכָה אֵינוֹ דֵין שֶׁלֹּא תִדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲקִיבָא עֲקֶרְתָּ מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (בֵּין הָאֲרֻבַּעַם) בְּמוֹעֵדוֹ בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי הֵבֵא לִי מוֹעֵד לֵאלּוֹ בְּמוֹעֵד לְשְׁחִיטָה כָּלֵל אָמַר רַבִּי

עֲקִיבָא כָּל מְלָאכָה שְׁאֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָה
 דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁחִיטָה שְׂאִי אֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב
 שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת:

^ג אֵימָתִי מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה בְּזֶמֶן שֶׁהוּא בָּא בַּחֹל
 וּבִטְהָרָה וּבְמוֹעֵט. וּבְזֶמֶן שֶׁהוּא בָּא בַּשַּׁבָּת. בְּמִרְבָּה.
 וּבִטְמָאָה. אֵין מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה:

^ד חֲגִיגָה הֵיטָה בָּאָה מִן הַצֹּאן. מִן הַבֶּקָר מִן הַכִּבָּשִׁים. וּמִן
 הָעוֹזִים. מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקִבּוֹת. וְנֹאכֶלֶת לְשֵׁנֵי יָמִים וְלִילָה
 אַחַת:

^ה הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוּ שְׁלָא לְשֵׁמוֹ בַּשַּׁבָּת. חֵיב עָלָיו חֲטָאת.
 וְשֹׂאֵר כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן לְשׁוֹם פֶּסַח. אִם אֵינָן רְאוּיִין
 חֵיב. וְאִם רְאוּיִין הֵן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת. וְרַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם פֶּסַח שֶׁהוּא
 מוֹתֵר לְשֵׁמוֹ כְּשֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמוֹ. חֵיב. זְבָחִים שֶׁהֵן אֲסוּרִין
 לְשֵׁמֶן. כְּשֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמֵן אֵינּוּ דִין שִׁיָּהָא חֵיב. אָמַר לוֹ
 רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא. אִם אִמְרַתְּ בַּפֶּסַח שֶׁשָּׁנָה לְדָבָר הָאֲסוּר.
 תֹּאמַר בְּזְבָחִים שֶׁשָּׁנָן לְדָבָר הַמוֹתֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אֵימּוּרֵי צָבוּר יוֹכִיחוּ. שֶׁהֵן מוֹתְרִין לְשֵׁמֶן. וְהַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמֶן
 חֵיב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא. אִם אִמְרַתְּ בְּאֵימּוּרֵי צָבוּר
 שִׁישׁ לָהֶן קִצָּבָה. תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁאֵין לוֹ קִצָּבָה. רַבִּי מֵאִיר
 אָמַר אֶף הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם אֵימּוּרֵי צָבוּר פְּטוּר:

י שְׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ. לְעֶרְלִין וְלִטְמָאִין
 חַיִּיב. לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו. לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ.
 לְמוּלִים וְלְעֶרְלִין. לְטְהוּרִים וְלִטְמָאִים. פְּטוּר. שְׁחָטוּ
 וְנִמְצָא בְּעַל מוּם. חַיִּיב. שְׁחָטוּ וְנִמְצָא טְרִיפָה בְּסִתְרָה.
 פְּטוּר. שְׁחָטוּ וְנִדְּעָ שֶׁמִּשְׁכּוֹ הִבְעֵלִים אֶת יְדֵיהֶם. אוֹ
 שְׁמִתוֹ. אוֹ שֶׁנִּטְמָאוּ. פְּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁחַט בְּרִשּׁוֹת:

פרק ז

כִּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח. מִבִּיאִין שְׁפוֹד שֶׁל רִמּוֹן וְתוֹחֲבוֹ
 מִתּוֹךְ פִּי עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ. וְנוֹתֵן אֶת כְּרַעְיוֹ. וְאֶת
 בְּנֵי מַעְיוֹ לְתוֹכוֹ. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
 כִּמֵּן בְּשׁוּל הוּא זֶה. אֶלָּא תוֹלִין חוּצָה לוֹ:

ב אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא עַל הַשְּׁפוֹד. וְלֹא עַל הָאֶסְכָּלָא.
 אָמַר רַבִּי צְדוֹק מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גְּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עֲבָדוּ.
 צֵא וְצִלָּה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאֶסְכָּלָא. נָגַע בְּחֶרְסוֹ שֶׁל
 תַּנּוּר. יִקְלוֹף אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחִזַּר
 עָלָיו. יטוֹל אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַסּוּלָת. יִקְמוֹץ
 אֶת מְקוֹמוֹ:

ג סָכוּ בְּשֶׁמֶן תְּרוּמָה. אִם חֲבוּרָת כֹּהֲנִים. יֹאכְלוּ. אִם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. אִם חֵי הוּא. יִדְיָחֲנוּ. וְאִם צָלִי הוּא. יִקְלוֹף אֶת
 הַחִיצוֹן. סָכוּ בְּשֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֶׂר שְׁנִי. לֹא יַעֲשֶׂנוּ דָּמִים עַל
 בְּנֵי חֲבוּרָה. שֶׁאֵין פּוֹדִין מַעֲשֶׂר שְׁנִי בִירוּשָׁלַיִם:

י חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּאִין בְּטִמְאַהּ וְאֵינָן נֶאֱכָלִין בְּטִמְאַהּ.
הָעֹמֵר וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים וְזִבְחֵי שְׁלָמֵי צִבּוֹר.
וְשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֲדָשִׁים. הַפֶּסַח שָׂבָא בְּטִמְאַהּ. נֶאֱכָל
בְּטִמְאַהּ. שְׁלֹא בָּא מִתְחַלְתּוֹ אֲלָא לֶאֱכִילָהּ:

ה גִּטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלֵב קִיִּים. אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם. גִּטְמָא
הַחֲלֵב וְהַבֶּשֶׂר קִיִּים. זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבִמְקַדְשִׁין אֵינוֹ כֵּן.
אֲלָא אֵף עַל פִּי שְׁנִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלֵב קִיִּים. זוֹרֵק אֶת
הַדָּם:

י גִּטְמָא קָהֵל אוֹ רַבּוֹ. אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהַקָּהֵל
טְהוֹרִים. יַעֲשֶׂה בְּטִמְאַהּ. גִּטְמָא מַעוּט הַקָּהֵל. הַטְּהוֹרִין
עוֹשִׂין אֶת הָרֹאשׁוֹן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

י הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמּוֹ וְאַחֲרַיִם כֵּד נֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא. הַצִּיץ
מִרְצָה. גִּטְמָא הַגּוֹף. אֵין הַצִּיץ מִרְצָה. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ הַנְּזִיר
וְעוֹשֶׂה פֶסַח. הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַדָּם. וְאֵין הַצִּיץ
מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַגּוֹף. גִּטְמָא טוּמְאַת תְּהוֹם. הַצִּיץ
מִרְצָה:

ה גִּטְמָא שָׁלֵם אוֹ רַבּוֹ. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה
מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. גִּטְמָא מַעוּטוֹ. וְהַנּוֹתֵר. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ
בַּחֲצֵרוֹתֵיהֶן. אוֹ עַל גִּגּוֹתֵיהֶן מִעֲצֵי עֶצְמָן. הַצִּיקְנִין שׁוֹרְפִין
אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה. בְּשִׁבִּיל לְהַנּוֹת מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה:

^ט הפסח שִׁיָּצֵא או שֶׁנִּטְמָא יִשְׂרָף מִיָּד. נִטְמָאוּ הַבְּעָלִים או שִׁמְתוּ תַּעֲבֹר צוּרְתּוֹ וַיִּשְׂרָף בְּשֵׁשׁה עָשָׂר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר. אִף זֶה יִשְׂרָף מִיָּד לְפִי שְׂאִין לוֹ אוֹכְלִין:

^י הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהַנּוֹתֵר. יִשְׂרְפוּ בְּשֵׁשׁה עָשָׂר. חֹל שֵׁשׁה עָשָׂר לַהֲיֹת בְּשִׁבְתָּ. יִשְׂרְפוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר. לְפִי שְׂאִינָן דּוֹחִין אֶת הַשִּׁבְתָּ וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

^{יא} כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוֹר הַגָּדוֹל. יֹאכֵל בְּגָדֵי הָרֹדֶף. וְרֹאשֵׁי כִנָּפִים. וְהַסְּחוּסִים. הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֵצִים בְּפֶסַח הַטְּהוֹר. הֵרִי זֶה לֹקֵה אַרְבָּעִים. אֲבָל הַמּוֹתִיר בְּטְהוֹר. וְהַשּׁוֹבֵר בְּטָמֵא. אֵינוֹ לֹקֵה אֶת הָאֲרָבָעִים:

^{יב} אֲבָר שִׁיָּצֵא מִקְצָתוֹ חוֹתֵךְ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְעֵצִים. וְקוֹלֵף עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפָרֶק. וְחוֹתֵךְ. וּבִמְקַדְשֵׁין קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ. שְׂאִין בּוֹ מִשּׁוּם שֶׁבִירַת הָעֵצִים מִן הָאֵגֶף וְלִפְנִים. כָּלִפְנִים מִן הָאֵגֶף וְלַחוּץ. כָּלִחוּץ. הַחֲלוּנוֹת וְעוֹבֵי הַחוּמָה כָּלִפְנִים:

^{יג} שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד. אֵלוֹ הַוּפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין. וְאֵלוֹ הַוּפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין. וְהַמֶּחֱסֵם בְּאֻמָּצֵעַ. וּכְשֶׁהִשְׁמֵשׁ עוֹמֵד לְמִזְוֵג. קוֹפֵץ אֶת פִּיו. וּמַחְזִיר אֶת פָּנָיו. עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֶצֶל חֲבוּרְתּוֹ וְאוֹכֵל. וְהַכֹּלֶה הַוּפְכֵת אֶת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלֶת:

פרק ח

הָאִשָּׁה בְּזִמְנָא שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ שֶׁחָט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ וְשֶׁחָט עָלֶיהָ אָבִיהָ תֹּאכֵל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ הֵלֵכָה רָגַל רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ שֶׁחָט עָלֶיהָ אָבִיהָ וְשֶׁחָט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ תֹּאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה יְתוֹם שֶׁשִּׁחֲטוּ עָלָיו אֶפְסוֹטְרוֹפּוֹסִין יֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שׁוֹתְפִין לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן מִי שֶׁחָצִי עֶבֶד וְחָצִי בֶן חוֹרִין לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ:

אֲ הָאוֹמֵר לְעַבְדּוֹ צֵא וְשַׁחֲט עָלַי אֶת הַפֶּסַח שֶׁחָט גָּדִי יֹאכֵל שֶׁחָט טֹלָה יֹאכֵל שֶׁחָט גָּדִי וְטֹלָה יֹאכֵל מִן הָרֵאשׁוֹן שֶׁכָּח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ בִּיצֵד יַעֲשֶׂה יִשְׁחֲט טֹלָה וְגָדִי וַיֹּאמֶר אִם גָּדִי אָמַר לִי רַבִּי שְׁלוֹ וְגָדִי שְׁלוֹ וְטֹלָה שְׁלִי וְאִם טֹלָה אָמַר לִי רַבִּי טֹלָה שְׁלוֹ וְגָדִי שְׁלִי שֶׁכָּח רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי:

גִּ הָאוֹמֵר לְבָנָיו הֲרִינִי שׁוֹחֲט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שִׁיעֲלָה מִכֶּם רֵאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם כִּיּוֹן שֶׁהַכִּנִּיס הָאֶחָד רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ זָכָה בְּחֶלְקוֹ וּמִזְכָּה אֶת אָחִיו עִמּוֹ לְעוֹלָם נִמְנִין עָלָיו עַד שֶׁיֵּהָא בּוֹ כְּזֵית לְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִמְנִין וּמוֹשְׁכִין אֶת יְדֵיהֶן מִמֶּנּוּ עַד שִׁשְׁחֲטוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שִׁזְרוֹק עָלָיו אֶת הָדָם:

ד' הַמִּמְנָה עִמּוֹ אַחֲרִים בְּחֶלְקוֹ רִשְׁאִין בְּנֵי חֲבוּרָה לִתֵּן לוֹ
אֶת שְׁלוֹ וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ וְהֵן אוֹכְלִים מִשְׁלֵהֶן:

ה' זָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁבְעֵי רָאָה
שְׁלֹשׁ שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁמְיָי שְׁלוֹ שׁוּמְרֵת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשֵׁנִי שְׁלָה רָאָתָה שְׁנֵי יָמִים שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ
בְּשִׁלִּישֵׁי וְהַזְבָּה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁמְיָי:

ו' הָאוֹנֵן וְהַמִּפְקֹחַ אֶת הַגֵּל וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים וְהַחֲזִלָה וְהַזְקֵן שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל בְּזֵית
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן עַל כָּלֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן בְּפָנֵי עֲצָמָן
שֶׁמָּא יָבִיאוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פֶסוּל לְפִיכָךְ אִם אִירַע בָּהֶן
פֶּסוּל פְּטוּרִים מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי חוּץ מִן הַמִּפְקֹחַ בַּגֵּל
שֶׁהוּא טָמֵא מִתְּחִלָּתוֹ:

ז' אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
יוֹסִי מִתִּיר אֶפִּילוֹ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל
כְּזֵית אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרַת נָשִׁים וְעֶבְדִּים
וּקְטָנִים:

ח' אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב אֲבָל לֹא בִקְדָשִׁים
הַשּׁוֹמֵעַ עַל מִתּוֹ וְהַמְּלַקֵּט לוֹ עֲצָמוֹת טוֹבֵל וְאוֹכֵל
בִּקְדָשִׁים גֵּר שֶׁנִּתְּגַר בְּעֶרֶב פֶּסַח בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ
מִן הָעֶרְלָה כְּפּוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר:

פרק ט

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון.
יעשה את השני שגג או נאנס ולא עשה את
הראשון יעשה את השני אם כן למה נאמר טמא או
שהיה בדרך רחוקה שאלו פטורין מהכרת ואלו חייבים
בהכרת:

^ב איזו היא דרך רחוקה מן המודיעים ולחוג וכמדתה
לכל רוח דברי רבי עקיבא רבי אליעזר אומר מאסקופת
העזרה ולחוג אומר רבי יוסי לפיכך נקוד על ה' לומר לא
מפני שרחוקה ודאי אלא מאסקופת העזרה ולחוג:

^ג מה בין פסח ראשון לשני הראשון אסור בבל יראה ובל
ימצא והשני מצה וחמץ עמו בבית הראשון טעון הלל
באכילתו והשני אינו טעון הלל באכילתו זה וזה טעונין
הלל בעשייתו ונאכלין צלי על מצות ומרורים ודוחין את
השבת:

^ד הפסח שבא בטמאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות
ויולדות ואם אכלו פטורים מהכרת רבי אליעזר פוטר
אף על ביאת מקדש:

^ה מה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו
מבעשור וטעון הזאה באגדת אזוב על המשקוף ועל

שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת · וְנֶאֱכָל בַּחֲפִזּוֹן בְּלִילָה אַחַת · וּפֶסַח דְּוָרוֹת
נוֹהֵג כָּל שַׁבָּעָה:

י אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שְׁתַּמּוּרַת הַפֶּסַח קָרִיבָה ·
וּתְמּוּרַת הַפֶּסַח אֵינָה קָרִיבָה וְאֵין לִי לִפְרֹשׁ · אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֹשׁ · הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוֹדֵם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח ·
יֵרָעָה עַד שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר · וַיִּקַּח בְּדָמָיו שְׁלָמִים · וְכֵן
תְּמּוּרָתוֹ · אַחֲרֵי שְׁחִיטַת הַפֶּסַח קָרֵב שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמּוּרָתוֹ:

י הַמִּפְרִישׁ נִקְבָּה לְפֶסַח · אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יֵרָעָה עַד
שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר וַיִּפְּלוּ דָמָיו לַנִּדְבָה · הַמִּפְרִישׁ פֶּסַח וּמַת ·
לֹא יִבְיָאֲנוּ בָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח · אֲלֵא לְשֵׁם שְׁלָמִים:

י"ה הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בַּזְבָּחִים · כֵּלֶן יֵרָעוּ עַד שִׁסְתָּאב ·
וַיִּמָּכְרוּ · וַיָּבִיאוּ בְּדָמֵי הַיָּפָה שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וּבְדָמֵי הַיָּפָה
שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וַיִּפְסִיד הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ · נִתְעַרַב בְּבִכּוּרוֹת ·
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

ט חֲבוּרָה שֶׁאֲבָדָה פֶּסַחָהּ וְאָמְרָה לְאַחַד · צֵא וּבִקֵּשׁ
וּשְׁחוּט עָלֵינוּ · וְהִלֵּךְ וּמִצָּא וּשְׁחֹט · וְהֵם לִקְחוּ וּשְׁחֹטוּ ·
אִם שָׁלוּ נִשְׁחֹט רֹאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם אוֹכְלִים
עִמּוֹ מִשְׁלוֹ · וְאִם שָׁלְהֵן נִשְׁחֹט רֹאשׁוֹן הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלֵהֶן ·
וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְאִם אֵין יָדוּעַ אִיזָה מֵהֶם נִשְׁחֹט
רֹאשׁוֹן · אוֹ שֶׁשְׁחֹטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד · הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם
אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ · וְשָׁלְהֵן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה · וּפְטוּרִין
מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי אָמַר לֵהֶן אִם אַחֲרָתִי צֵאוּ וּשְׁחֹטוּ

עָלֵי הַלֵּךְ וּמִצָּא וְשַׁחַט וְהֵן לִקְחוּ וְשַׁחֲטוּ. אִם שָׁלָהֶן
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן. וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם
שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ. וְהֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן.
וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. אוֹ שֶׁשַּׁחֲטוּ
שְׁנֵיהֶם כְּאַחֵד. הֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן. וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן.
וְשָׁלוּ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּפְטוֹר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי אָמַר
לָהֶן וְאָמְרוּ לוֹ. אוֹכְלִים בָּלָם מִן הָרֹאשׁוֹן. וְאִם אֵין יָדוּעַ
אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.
לֹא אָמַר לָהֶן. וְלֹא אָמְרוּ לוֹ. אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לָזֶה:

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחֵיהֶן. אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחֵד.
וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחֵד. אַחֵד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְאַחֵד
מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְכֵךְ הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלָנוּ הוּא
הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ. וְנִמְנִית עַל שָׁלָנוּ. וְאִם
שָׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל
שָׁלָךְ. וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֶׁה וְשֶׁל עֶשְׂרֶה
עֶשְׂרֶה. מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחֵד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה. וְכֵן הֵם
אוֹמְרִים:

שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחֵיהֶם. זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אַחֵד. וְזֶה מוֹשֵׁךְ
לוֹ אַחֵד. זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אַחֵד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ
אַחֵד מִן הַשּׁוֹק. זֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְכֵךְ
הֵם אוֹמְרִים. אִם שְׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ
וְנִמְנִית עַל שְׁלִי. וְאִם שָׁלָךְ הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִי מְשׁוּכּוֹת
מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שָׁלָךְ:

פרק י

עֲרֵבִי פֶסְחִים סְמוּד לְמִנְחָה. לֹא יֹאכַל אָדָם עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וְאִפִּילוּ עָנִי שְׁבִי־שְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד
שִׁישֵׁב. וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן. וְאִפִּילוּ מִן
הַתְּמָחוּי:

ב' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם.
וְאַחֵר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל
הַיַּיִן. וְאַחֵר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם:

ג' הֵבִיאוּ לִפְנֵיוּ מְטִבֵּל בַּחֲזָרָת עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפִרְפֶּרֶת הַפֶּת.
הֵבִיאוּ לִפְנֵי מִצָּה וְחֲזָרָת וְחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין. אֵף עַל
פִּי שְׁאִין חֲרוֹסֶת מִצָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוֹק אוֹמֵר מִצָּה.
וּבִמְקָדָשׁ הָיוּ מְבִיאִים לִפְנֵיוּ גּוֹפּוֹ שֶׁל פֶּסַח:

ד' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שֵׁנִי. וְכֹאן הֵבֵן שׂוֹאֵל אָבִיו. וְאִם אֵין דַּעַת
בִּבֶן אָבִיו מִלְמָדוֹ. מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת.
שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ
מִצָּה. שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת. הַלֵּילָה
הַזֶּה מְרוֹר. שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֶּשֶׂר צָלִי שְׁלֹק
וּמִבְשָׁל. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי. שֶׁבְכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מְטִבִּילִין
פֶּעַם אַחַת. הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. וְלִפִּי דַעַתוֹ שֶׁל בֶּן.
אָבִיו מִלְמָדוֹ. מִתְחִיל בְּגִנוּת וּמְסִים בְּשֶׁבַח. וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי
אוֹבֵד אָבִי. עַד שִׁיגְמוֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

ה' רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים מצה על שום שנגאלו אבותינו ממצרים מרור על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים בכל דוד ודוד חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר להברך לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו הוציאנו מעבדות לחרות מיגון לשמחה ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו הללויה:

י עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה ובית הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים ואינו חותם רבי עקיבא אומר כן יי אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבגין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים וכולי עד ברוך אתה יי גאל ישראל:

י מזגנו לו כוס שלישי מברך על מזונו רביעי גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר בין הכוסות הללו אם רוצה לשותות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה:

ח אין מפטירין אחר הפסח אפיקמן יישנו מקצתן יאכלו.
כלן לא יאכלו רבי יוסי אומר נתנמןמו יאכלו נרדמו.
לא יאכלו:

ט הפסח אחר חצות מטמא את הידים הפגול והנותר
מטמאין את הידים ברך ברכת הפסח פטר את של
זבח ברך את של זבח לא פטר את של פסח דברי
רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא זו פוטרת זו ולא
זו פוטרת זו: סליק

מסכת חגיגה

מסכת יום טוב

פרק א

ביצה שְׁנוּלָדָה בְּיוֹם טוֹב: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים תֹּאכֵל.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים לֹא תֹאכֵל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
שְׂאֹר בְּכֻזִּית. וְחֻמֵּץ בְּכַבּוֹתָבֶת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זֶה וְזֶה
בְּכֻזִּית:

^ב הַשּׁוֹחֵט חֵיהּ וְעוֹף בְּיוֹם טוֹב. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יַחְפוֹר
בְּדָקָר וַיִּכְסֶּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים לֹא יִשְׁחוּט אֶלָּא אִם כֵּן
הָיָה לוֹ עֶפֶר מוֹכֵן מִבְּעוֹד יוֹם. וּמוֹדִים שָׂאֵם שְׁחֵט שְׂיַחְפוֹר
בְּדָקָר וַיִּכְסֶּה. שְׂאֶפֶר כִּירָה מוֹכֵן הוּא:

^ג בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם מִשּׁוּבָּךְ
לְשׁוּבָּךְ. אָבֵל מִטְּהוּ מִחֲלוּן לְחֲלוּן. וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין. בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים לֹא יִטּוֹל אֶלָּא אִם כֵּן נִעְנַע מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים עוֹמֵד וְאוֹמֵר. זֶה וְזֶה אֲנִי נוֹטֵל:

^ד זְמַן שְׁחוֹרִים וּמִצָּא לְבָנִים. לְבָנִים וּמִצָּא שְׁחוֹרִים. שְׁנַיִם
וּמִצָּא שְׁלֹשָׁה. אֲסוּרִין. שְׁלֹשָׁה וּמִצָּא שְׁנַיִם. מוֹתָרִים.
בְּתוֹךְ הַקֶּן וּמִצָּא לִפְנֵי הַקֶּן. אֲסוּרִים. וְאִם אֵין שֵׁם אֶלָּא
הֵם. הָרִי אֵלּוּ מוֹתָרִים:

^ה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מְסַלְקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם טוֹב.
וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין אִף לְהַחְזִיר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין
נוֹטְלִין אֶת הָעֲלִי לְקַצֵּב עָלָיו בְּשֶׁר וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין. בֵּית

שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין נוֹתְנִין אֶת הָעוֹר לִפְנֵי הַדָּרְסָן. וְלֹא יִגְבִּיהֶנוּ אֲלָא אִם כֵּן יֵשׁ עִמּוֹ כְּזִית בְּשָׂר. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹצִיאִין לֹא אֶת הַקָּטָן. וְלֹא אֶת הַלּוֹלֵב. וְלֹא אֶת סֵפֶר תּוֹרָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין:

י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין חֵלָה וּמִתְּנוֹת לִכְהֵן בְּיוֹם טוֹב. בֵּין שֶׁהוֹרְמוּ מֵאֶמֶשׁ. בֵּין שֶׁהוֹרְמוּ מֵהַיּוֹם. וּבֵית הֵלֵל מְתִירִין. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי גִּזְרָה שְׂוֵה. חֵלָה וּמִתְּנוֹת. מִתְּנָה לִכְהֵן. וּתְרוּמָה מִתְּנָה לִכְהֵן. כָּשֶׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה. כֵּךְ אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַמִּתְּנוֹת. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל. לֹא. אִם אֲמַרְתֶּם בַּתְּרוּמָה שֶׁאֵינוּ זָכָאִי בַּהֲרַמְתָּהּ. תֹּאמְרוּ בַּמִּתְּנוֹת שֶׁזָּכָאִי בַּהֲרַמְתֶּן:

י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים. תְּבַלִּין גְּדוּכִין בְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ. וְהַמֶּלֶח בַּפֶּךָ וּבְעֵץ הַפְּרוֹר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים. תְּבַלִּין גְּדוּכִין כְּדֶרְכָן בְּמִדּוּךְ שֶׁל אָבֶן וְהַמֶּלֶח בְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ:

י"ה הַבּוֹרֵר קְטִינִית בְּיוֹם טוֹב. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בּוֹרֵר אֶכֶל וְאֶכֶל. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בּוֹרֵר כְּדֶרְכּוֹ בְּחִיקוֹ. בְּקִנּוֹן וּבִתְמַחוּי. אֶבֶל לֹא בְּטַבָּלָא. וְלֹא בְּנֶפֶח. וְלֹא בְּכִבְרָה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵף מַדִּיחַ וְשׁוֹלָה:

ט בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מְשַׁלְחִין בְּיוֹם טוֹב אֲלָא מְנוֹת. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים מְשַׁלְחִין בְּהֶמָּה חִיָּה וְעוֹף בֵּין חַיִּין בֵּין

שְׁחוּטִין מְשַׁלְחִין יֵינוֹת שְׁמָנִים וְסֻלְתוֹת וְקִטְנִיּוֹת אָבֵל לֹא
תְּבוּאָה וְרֹבִי שְׁמֵעוֹן מִתִּיר בְּתִבּוּאָה:

י' מְשַׁלְחִין כָּלִים בֵּין תְּפוּרִין בֵּין שְׂאִינָן תְּפוּרִין וְאִף עַל
פִּי שֵׁשׁ בָּהֶן כָּלָאִים וְהֵן לְצוּרֶךְ הַמוֹעֵד אָבֵל לֹא סִגְדֵל
הַמִּסְמָר וְלֹא מִנְעֵל שְׂאִינֵנו תְּפוּרִי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְעֵל לְבָן מִפְּנֵי שְׁצָרִיד אוֹמֵן זֶה הַכָּלָל כָּל שְׁנֵאוֹתֵינוּ
בּו בְּיוֹם טוֹב מְשַׁלְחִין אוֹתוֹ:

פרק ב

יוֹם טוֹב שֶׁחָל לַהֲיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת לֹא יִבָּשֶׁל אָדָם בְּתַחֲלָה
מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אָבֵל מִבָּשֶׁל הוּא לְיוֹם טוֹב וְאִם
הוֹתִיר הוֹתִיר לְשַׁבָּת וְעוֹשֶׂה תְּבַשִּׁיל מִעֶרֶב יוֹם טוֹב
וְסוּמָךְ עָלָיו לְשַׁבָּת בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים שְׁנֵי תְּבַשִּׁילִין
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים תְּבַשִּׁיל אֶחָד וְשׁוּין בְּדָג וּבִיצָה שְׁעָלָיו
שֶׁהֵן שְׁנֵי תְּבַשִּׁילִין אֶכְלוּ אוֹ שְׁנַאֲבָד לֹא יִבָּשֶׁל עָלָיו
בְּתַחֲלָה וְאִם שִׁיר מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא סוּמָךְ עָלָיו לְשַׁבָּת:

ב' חָל לַהֲיוֹת אַחֵר שַׁבָּת בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים מִטְבִּילִין אֶת
הַכֹּל מִלִּפְנֵי שַׁבָּת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים כָּלִים מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת
וְאָדָם בְּשַׁבָּת:

ג' וְשׁוּין שְׁמִשְׁקִין אֶת הַמֵּים בְּכָלִי אֶבֶן לְטַהֲרָן אָבֵל לֹא
מִטְבִּילִין וּמִטְבִּילִין מִגֵּב לְגֵב וּמִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה:

י בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהם.
אבל לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות
וסומכין עליהן:

ה בית שמאי אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא אם
כן ראויין לשתייה ובית הלל מתירין עושה אדם מדורה
ומתחמם כנגדה:

ו שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר בדברי בית שמאי.
אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת ואין זוקפין את
המנוחה ביום טוב ואין אופין פתין גריצין אלא רקיקין.
אמר רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין
פתין גריצין אלא רקיקין אמרו לו מה נעשה לבית אביך
שהיו מחמירין על עצמן ומקילין לכל ישראל להיות אופין
פתין גריצין וחורין:

ז אף הוא אמר שלשה דברים להקל מכבדים בין
המטות ומניחין את המגמר ביום טוב ועושין גדי מקלס
בלילי פסחים וחכמים אוסרין:

ח שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר וחכמים
אוסרין פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה ומקרדין את
הבהמה ביום טוב ושוחקין את הפלפלין ברחים שלהם.
רבי יהודה אומר אין מקרדין את הבהמה ביום טוב
מפני שעושה חבורה אבל מקרצפין וחכמים אומרים
אין מקרדין אף לא מקרצפין:

^ט הַרְחִים שֶׁל פִּלְפְּלִין טִמְאָה מְשֻׁם שְׁלֹשָׁה כְּלִים מְשֻׁם כְּלִי קַבּוּל וּמְשֻׁם כְּלִי מִתְכַּת וּמְשֻׁם כְּלִי כְּבֵרָה:

^י הַעֲגָלָה שֶׁל קָטָן טִמְאָה מִדֶּרֶס וְנִטְלָת בְּשִׁבְתָּהּ וְאִינָה נִגְרָרֶת אֶלָּא עַל גְּבִי כְּלִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל הַכְּלִים אֵין נִגְרָרִים חוּץ מִן הַעֲגָלָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא כּוֹבֶשֶׁת:

פרק ג

אֵין צָדִין דָּגִים מִן הַבִּיבְרִים בְּיוֹם טוֹב וְאֵין נוֹתֵנִין לַפְּנִיָּהֶם מְזֻנּוֹת אֲבָל צָדִין חֲתָה וְעוֹף מִן הַבִּיבְרִין וְנוֹתֵנִים לַפְּנִיָּהֶם מְזֻנּוֹת רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שְׁוִין זֶה הַכָּלָל כָּל הַמַּחְסֵר צִידָה אֲסוּר וְשְׂאִינוּ מַחְסֵר צִידָה מוֹתֵר:

^ב מְצוּדוֹת חֲתָה וְעוֹף וְדָגִים שֶׁעָשְׂאָן מִעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יִטּוֹל מִהֵן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנֶּצְדוּ מִעֶרֶב יוֹם טוֹב וּמַעֲשֶׂה בְּגוֹי אֶחָד שֶׁהֵבִיא דָּגִים לְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְאָמַר מוֹתֵרִין הֵן אֶלָּא שֶׁאֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל הֵימָנוּ:

^ג בַּהֲמָה מְסֻכָּנָה לֹא יִשְׁחוּט אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שֶׁהוּא בְּיוֹם לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּזְית צָלִי רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ כִּזְית חֵי מִבֵּית טְבִיחָתָהּ שְׁחָטָהּ בְּשָׂדֶה לֹא יִבְאָנָה בַּמּוֹט וּבַמּוֹטָה אֲבָל מִבֵּית בִּידוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים:

^ד בְּכוֹר שֶׁנֶּפֶל לְבוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יֵרֵד מִמָּחָה וַיִּרְאָה אִם יֵשׁ בּוֹ מוֹם יַעֲלֶה וַיִּשְׁחוּט וְאִם לֹא יֵשׁחוּט רַבִּי

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שָׂאִין מוֹמִי נִכָּר מִבְּעוֹד יוֹם אֵין זֶה מִן
הַמוֹכֵן:

ה' בְּהֵמָה שְׁמִתָּה לֹא יִזְזֶנָּה מִמְּקוֹמָהּ וּמַעֲשֶׂה וְשֹׂאֲלוֹ
אֶת רַבִּי טַרְפוֹן עָלֶיהָ וְעַל הַחֲלָה שֶׁנִּטְמָאָה וְנִכְנָס לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ וְשֹׂאֲלִי וְאָמְרוּ לוֹ לֹא יִזְזִים מִמְּקוֹמָם:

י' אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה לְכַתְּחֵלָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל נִמְנִין
עָלֶיהָ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְשׁוֹחֲטִין וּמַחְלְקִין בֵּינֵיהֶן רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר שׁוֹקֵל אָדָם בְּשָׂר כְּנָגֵד הַכָּלִי אוֹ כְּנָגֵד הַקּוֹפִיץ
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין מִשְׁגִּיחִין בְּכַף מֵאֲזָנִים כָּל עֶקֶר:

י' אֵין מִשְׁחִיזִין אֶת הַסֶּכֶּין בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מְשִׂיאָהּ עַל גִּבִּי
חֲבֵרְתָּהּ לֹא יֹאמֵר אָדָם לְטַבַּח שְׁקוֹל לִי בְּדִינָר בְּשָׂר
אֲבָל שׁוֹחֲט וּמַחְלְקִין בֵּינֵיהֶן:

י"א אוֹמֵר אָדָם לְחֲבִירוֹ מֵלֹא לִי כָּלִי זֶה אֲבָל לֹא בְּמִדָּה רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה כָּלִי שֶׁל מִדָּה לֹא יִמְלֹאֵנוּ מַעֲשֶׂה
בְּאַבָּא שָׂאוֹל בֶּן בְּטָנִית שֶׁהָיָה מִמֵּלֵא מְדוּתָיו מֵעֶרֶב יוֹם
טוֹב וְנוֹתֵנָן לְלִקּוּחוֹת בְּיוֹם טוֹב אַבָּא שָׂאוֹל אוֹמֵר אֶף
בְּמוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵּן (מִפְּנֵי בְּרוּרֵי הַמְּדוּת) וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים
אֶף בַּחֹל עוֹשֶׂה כֵּן מִפְּנֵי מִצּוֹי הַמְּדוּת הוֹלִיךְ אָדָם אֲצֵל
חֲנוּנֵי הָרָגִל אֲצֵלוֹ וְאוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי בִיעִים וְאַגְזוּזִים בְּמִנְיִן
שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בַּעַל הַבֵּית לִהְיוֹת מוֹנֶה בַּתּוֹךְ בֵּיתוֹ:

פרק ד

הַמְּבִיא כִּדֵּי יוֹן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. לֹא יֵבִיאֻם בְּסֵל וּבִקְפָּה.
 אֲבָל מְבִיא הוּא עַל כֶּתֶפוֹ. אוֹ לִפְנֵיו. וְכֵן הַמּוֹלִיד
 אֶת הַתֵּבֶן. לֹא יַפְשִׁיל אֶת הַקֶּפֶה לְאַחֲרָיו. אֲבָל מְבִיאָהּ
 הוּא בִידּוֹ. וּמִתְחִילִין בְּעֶרְמַת הַתֵּבֶן. אֲבָל לֹא בְּעֵצִים
 שֶׁבִּמְקָצָה:

בִּי אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִן הַסֵּכָה. אֶלָּא מִן הַסְּמוּךְ לָהּ. מְבִיאִין
 עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה מִן הַמִּכְנָס. וּמִן הַקֶּרֶף אֶפִּילוֹ מִן הַמִּפְזָר.
 אִיזְהוּ קֶרֶף כָּל שְׂסֻמוֹךְ לְעִיר. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁנִכְנָסִין לוֹ בַּפּוֹתֶחַת. וְאֶפִּילוֹ בְּתוֹךְ תַּחֲנוּם
 שִׁבְתָּ:

גִּי אֵין מְבַקְעִין עֵצִים לֹא מִן הַקּוֹרוֹת. וְלֹא מִן הַקּוֹרָה
 שְׁנִשְׁבְּרָה בְיוֹם טוֹב. וְאֵין מְבַקְעִין לֹא בַקֶּרְדּוֹם וְלֹא
 בַּמַּגֵּרָה וְלֹא בַמַּגֵּל אֶלָּא בַקּוּפִיץ. בֵּית שֶׁהוּא מְלֵא פִירוֹת.
 סָתוּם וְנִפְתַּח. נוֹטֵל מִמָּקוֹם הַפֶּתַח. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אִף
 פּוֹחַת לְכַתְּחֵלָה וְנוֹטֵל:

דִּי אֵין פּוֹחַתִּין אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּלִי. וְאֵין עוֹשִׂין
 פֶּחֱמִין (בְּיוֹם טוֹב). וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַפֶּתִילָה לְשָׁנִים. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹתְכָה בְּאוֹר (לְשֹׁתֵי גֵרוֹת):

הִי אֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶס. וְאֵין חוֹתְכִין הַנֵּר לְצִלּוֹת בּוֹ
 מִלֵּיחַ. וְאֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירִים. אֲבָל מְכַבְּשִׁין. וְאֵין מְקִיפִין

שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת לְשָׁפוֹת עָלֶיהֶן אֶת הַקְּדָרָה: וְאִין סוּמְכִין אֶת
הַקְּדָרָה בְּבִקְעָתָ וְכֵן בְּדִלְתָּ וְאִין מְנַהֲיִין אֶת הַבְּהֵמָה
בַּמֶּקֶל בְּיוֹם טוֹב: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שִׁמְעוֹן מַתִּיר:

י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר נוֹטֵל אָדָם קָסָם מִשְׁלָפְנֵיו: לַחֲצוֹץ בּוֹ
שְׁנָיו: וּמִגִּבַּב מִן הַחֲצֵר וּמִדְּלִיק: שְׁכָל מָה שֶׁבַחֲצֵר מוֹכֵן
הוּא: וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מִגִּבַּב מִשְׁלָפְנֵיו וּמִדְּלִיק:

י אִין מוֹצִיאִין מִן הָאוֹר לֹא מִן הָעֵצִים: וְלֹא מִן הָאֲבָנִים: וְלֹא
מִן הָעֶפֶר: וְלֹא מִן הַמִּים: (וְלֹא מִן הָרֶעֱפִים:) וְאִין מְלַבְּנִין
אֶת הָרֶעֱפִים לְצִלוֹת עָלֶיהֶן: וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עוֹמֵד
אָדָם עַל הַמִּקְצָה עָרֵב שַׁבָּת בְּשִׁבְיעִית: וְאוֹמֵר מִכָּאן אֲנִי
אוֹכֵל לְמַחֲרָ: וְחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד שִׁירְשׁוֹם: וְיֹאמַר מִכָּאן
וְעַד כָּאן:

פרק ה

מִשְׁיָלִין פִּירוֹת דֶּרֶךְ אֶרְבָּה בְּיוֹם טוֹב: אֲבָל לֹא בַּשַּׁבָּת:
וּמִכֶּסֶּם פִּירוֹת בְּכָלִים מִפְּנֵי הַדֶּלֶף: וְכֵן כִּדֵּי יֵין
וְכִדֵּי שֶׁמֶן: וְנוֹתְנִים כָּלִי תַּחַת הַדֶּלֶף בַּשַּׁבָּת:

ב כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו מִשּׁוּם שְׁבוּתָּ: מִשּׁוּם רְשׁוּתָּ: מִשּׁוּם
מַצּוֹה: (בַּשַּׁבָּת) חִיִּיבִין עָלָיו בְּיוֹם טוֹב: וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם
שְׁבוּתָּ: לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן: וְלֹא רוֹכְבִין עַל גִּבִּי בַּהֶמָּה: וְלֹא
שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמִּים: וְלֹא מְטַפְּחִין: וְלֹא מְסַפְּקִין: וְלֹא
מְרַקְדִין: וְאֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם רְשׁוּתָּ: לֹא דָגִין: וְלֹא מְקַדְּשִׁין: וְלֹא

חולצין. ולא מיבמין. ואלו הן משום מצוה. לא מקדישין.
ולא מעריכין. ולא מחרימין. ולא מגביהין תרומה ומעשר.
כל אלו ביום טוב אמרו. קל וחמר בשבת. אין בין יום טוב
לשבת. אלא אכל נפש בלבד:

ג הבהמה והכלים כרגלי הבעלים. המוסר בהמתו לבגו
או לרועה. הרי אלו כרגלי הבעלים. כלים המיוחדין
לאחד מן האחין שבבית. הרי אלו כרגליו. ושאין מיוחדין
הרי אלו במקום שהולכין:

ד השואל כלי מחבירו מערב יום טוב. כרגלי השואל. ביום
טוב כרגלי המשאיל. האשה ששאלה מחברתה תבלין
ומים ומלח לעסטה. הרי אלו כרגלי שתיהן. רבי יהודה
פוטר במים. מפני שאין בהם ממש:

ה הגחלת כרגלי הבעלים. ושלחבת בכל מקום. גחלת
של הקדש מועלין בה. ושלחבת לא נהנין. ולא מועלין.
(המוציא גחלת לרשות הרבים. חייב. ושלחבת פטור).
בור של יחיד. כרגלי היחיד. ושל אנשי אותה העיר.
כרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי בבל. כרגלי הממלא:

ו מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר
להביא אצלם מפירותיו. לא יביאו לו. ואם ערב הוא.
פירותיו כמוהו:

י מי שזמן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אלא אם
כן זכה להם מנותיהם מערב יום טוב אין משקין ושוחטין
את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבתיות אלו
הן בתיות הלנות בעיר מדבריות הלנות באפר: סליק

מסכת מועד קטן

מסכת ראש השנה

פרק א

אֲרַבְעָה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם בְּאֶחָד בְּנִסָּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְמַלְכִּים וְלִרְגָלִים בְּאֶחָד בְּאֵלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְמַעֲשֵׂר בְּהֶמָּה רִבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים בְּאֶחָד
בְּתִשְׂרִי בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלַשְּׁמַטִּין
וְלִיִּזְבֻּלוֹת לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְאֵילָן כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
בּוֹ:

ב בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה
בַּעֲצֻרַת עַל פִּירוֹת הָאֵילָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם
עוֹבְרִין לִפְנֵיו כְּבָנֵי מְרוֹן שְׁנָאֶמֶר הַיּוֹצֵר יַחַד לָבָם הַמְּבִין
אֵל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם וּבַחֲג נִדּוּנִים עַל הַמֵּים:

ג עַל שֵׁשֶׁה חֳדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין עַל נִסָּן מִפְּנֵי הַפֶּסַח
עַל אָב מִפְּנֵי הַתְּעֵנִית עַל אֵלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל
תִּשְׂרִי מִפְּנֵי תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת עַל כֶּסֶל מִפְּנֵי חֲנֻכָּה וְעַל
אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוּרִים וּכְשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם יוֹצְאִין אֶף
עַל אֵיר מִפְּנֵי פֶסַח קָטָן:

ד עַל שְׁנֵי חֳדָשִׁים מְחַלְלִין אֶת הַשֶּׁבֶט עַל נִסָּן וְעַל
תִּשְׂרִי שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא וּבָהֶן מְתַקְנִין אֶת

המוֹעֲדוֹת. וּבִשְׁהֵיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. מִחֻלְלִין אֵף עַל
כֵּלָן. מִפְּנֵי תִקְנַת הַקָּרְבָּן:

^ה בֵּין שְׁנֵי נִרְאָה בְּעֵלִיל. בֵּין שְׁלֹא נִרְאָה בְּעֵלִיל. מִחֻלְלִין עָלָיו
אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם נִרְאָה בְּעֵלִיל. אֵין מִחֻלְלִין
עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת:

^ו מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעַכְבָּן רַבִּי עֲקִיבָא
בְּלוּד. שְׁלַח לוֹ רֶבֶן גַּמְלִיאֵל. אִם מַעֲבֵב אֶתָּה אֶת הָרִבִּים.
נִמְצְאָת מִכְשִׁילָן לַעֲתִיד לָבוֹא:

^ז אָב וּבָנוּ שָׂרְאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ יִלְכוּ. לֹא שֶׁמֶצְטָרְפִין זֶה עִם
זֶה. אֵלֹא שְׂאֵם יִפְסֹל אֶחָד מֵהֶן. יִצְטָרֵף הַשְּׁנִי עִם אֶחָד.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אָב וּבָנוּ וְכָל הַקְּרוֹבִין. כְּשֶׁרִין לַעֲדוֹת
הַחֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּטוֹבִיָּה הָרוּפָא. שָׂרְאָה
אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. הוּא וּבָנוּ וְעַבְדּוֹ מְשֻׁחָרְרִי. וְקִבְּלוּ
הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בָּנוֹ. וּפְסָלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשָׁבֵאוּ לִפְנֵי
בֵּית דִּין. קִבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ. וּפְסָלוּ אֶת בָּנוֹ:

^ח אֵלֹו הֵן הַפְּסוּלִין. הַמְּשֻׁחָק בְּקִבְיָא. וּמִלּוֹה בְּרַבִּית.
וּמִפְּרִיחֵי יוֹנִים. וְסוֹחָרֵי שְׁבִיעִית. וְעַבְדִּים. זֶה הַכֵּלָל. כָּל
עֲדוֹת שְׂאִין הָאֵשָׁה כְּשֶׁרָה לָּהּ. אֵף הֵן אֵינָן כְּשֶׁרִים לָּהּ:

^ט מִי שָׂרְאָה אֶת הַחֹדֶשׁ. וְאֵינּוּ יָכוֹל לְהִלָּךְ. מוֹלִיכִין אוֹתוֹ
עַל הַחֲמוֹר. אֲפִילוֹ בַּמָּטָה. וְאִם צוּדָה לָהֶם. לֹוֹקְחִין בִּידָם
מִקְלוֹת. וְאִם הֵיָתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה. לֹוֹקְחִין בִּידָם מְזוֹנוֹת.

שֶׁעַל מַהֲלֵךְ לַיְלָה וַיּוֹם מַחֲלִילִין אֶת הַשַּׁבָּת וַיּוֹצֵאִין לְעֵדוֹת
הַחֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ
אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

פרק ב

אם אינן מכירין אותו מְשַׁלְחִין אַחֵר עִמּוֹ לְהַעֲדוֹ.
בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוֹת הַחֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם.
מִשְׁקַלְקְלוֹ הָאֶפִיקוֹרוֹסִים הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא
מִן הַמְּכִירִים:

^א בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מִשְׁקַלְקְלוֹ הַכּוֹתִים.
הִתְקִינוּ שֶׁיִּהְיוּ שְׁלוּחִין יוֹצֵאִין:

^ג בִּיצֵד הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מְבִיאִין כְּלָנְסָאוֹת שֶׁל
אֶרֶז אֲרוּכִין וְקָנִים וְעֵצֵי שֶׁמֶן וְנִעְוֶרֶת שֶׁל פֶּשֶׁתָּן וְכוּרְךְ
בְּמִשְׁיָחָה וְעוֹלָה לְרֹאשׁ הָהָר וּמִצִּית בָּהֶן אֶת הָאוֹר.
וּמוֹלִיךְ וּמְבִיא וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבִירוֹ
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשֵּׁנִי וְכֵן בְּרֹאשׁ הָהָר
הַשְּׁלִישִׁי:

^ד וּמֵאֵין הָיוּ מְשִׁיאִין מִשְׁוֹאוֹת מֵהָר הַמִּשְׁחָה לְסֶרְטָבָא
וּמִסֶּרְטָבָא לְגְרוֹפִינָא מְגְרוֹפִינָא לְחוּוֹרִין וּמִחוּוֹרִין לְבֵית
בִּלְתִּין וּמִבֵּית בִּלְתִּין לֹא זָזוּ מִשָּׁם אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמְבִיא
וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהָיָה רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כְּמִדּוּרֶת
הָאֵשׁ:

ה חצר גדולה היתה בירושלים ובית יעזק היתה נקראת.
 ולשם כל העדים מתכנסים. ובית דין בודקין אותם שם.
 וסעודות גדולות עושין להם. בשביל שיהו רגילין לבא.
 בראשונה לא היו זזין משם כל היום. התקין רבן גמליאל
 הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח. ולא אלו בלבד.
 אלא אף החכמה הבאה לילד. והבא להציל מן הדליקה.
 ומן הגיס. ומן הנהר. ומן המפולת. הרי אלו כאנשי העיר.
 ויש להם אלפים אמה לכל רוח:

י כיצד בודקין את העדים. זוג שבא ראשון בודקין אותו
 ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואומרים לו. אמור
 כיצד ראית את הלבנה. לפני החמה או לאחר החמה.
 לצפונה או לדרומה. כמה היה גבוה. ולאין היה נוטה.
 וכמה היה רחב. אם אמר לפני החמה. לא אמר כלום.
 ואחר כך היו מכניסין את השני. ובודקין אותו. אם נמצאו
 דבריהם מכונים עדותן קימת. ושאר כל הזוגות. שואלין
 אותן ראשי דברים. לא שהיו צריכין להם. אלא כדי שלא
 יצאו בפחי נפש. בשביל שיהו רגילין לבא:

י ראש בית דין אומר מקדש. וכל העם עונים אחריו
 מקדש מקדש. בין שנראה בזמנו. בין שלא נראה בזמנו.
 מקדשין אותו. רבי אליעזר בר צדוק אומר אם לא נראה
 בזמנו. אין מקדשין אותו. שפבר קדשוהו שמים:

ח דמות צורות לבנות היו לו לרבן גמליאל בטבלא ובכפל בעליתו שבהן מראה את ההדיטות ואומר הכזה ראיתם או כזה מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב אמר רבי יוחנן בן נורי עדי שקר הם וכשבאו ליבנה קבלן רבן גמליאל ועוד באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנו ובליל עבורו לא נראה וקבלן רבן גמליאל אמר רבי דוסא בן הרבינס עדי שקר הן היאך מעידים על האשה שילדה ולמחר כריסה בין שניה אמר לו רבי יהושע רואה אני את דברך:

ט שלח לו רבן גמליאל גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך הלך ומצאו רבי עקיבא מצר אמר לו יש לי ללמד שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי שנאמר אלה מועדיי מקראי קדש אשר תקראו אתם בין בזמן בין שלא בזמן אין לי מועדות אלא אלו בא לו אצל רבי דוסא בן הרבינס אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דין של רבן גמליאל צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ויעל משה ואהרן נדב ואביהו ושבעים מזקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דין של משה נטל מקלו ומעוטי בידו והלך ליבנה אצל רבן גמליאל ביום שחל יום הכפורים להיות בחשבונו עמד רבן גמליאל ונשקו

עַל רֹאשׁוֹ אָמַר לוֹ בֹּא בְּשָׁלוֹם רַבִּי וְתִלְמִידֵי רַבִּי בְּחֻכְמָהּ.
וְתִלְמִידֵי שְׁקִבְלָתָהּ (אֶת) דְּבָרַי:

פרק ג

רְאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל נִחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא הִסְפִּיקוּ
לֹאמַר מִקְדָּשׁ עַד שְׁחִיבָהּ הָרִי זֶה מְעַבְרָה.
רְאוּהוּ בֵּית דִּין בְּלִבְדּוֹ יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם וַיַּעֲדוּ בִּפְנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
מִקְדָּשׁ מִקְדָּשׁ רְאוּהוּ שְׁלֹשָׁה וְהָן בֵּית דִּין יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם
וַיּוֹשִׁיבוּ מַחֲבִירֵיהֶם אֶצֶל הַיָּחִיד וַיַּעֲדוּ בִּפְנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
מִקְדָּשׁ מִקְדָּשׁ שְׁאִין הַיָּחִיד נֶאֱמַן עַל יְדֵי עֲצָמוֹ:

^ב כָּל הַשּׁוֹפְרוֹת כְּשֶׁרִין חוּץ מִשָּׁל פָּרָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרִין.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְהֵלֵא כָּל הַשּׁוֹפְרוֹת נִקְרְאוּ קָרִין שְׁנֵאמַר
בְּמִשּׁוּד בְּקָרִין הַיּוֹבֵל:

^ג שׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל יַעַל פָּשׁוּט וּפְיוֹ מִצָּפָה
זֶהָב וְשִׁתִּי חֲצוּצְרוֹת מִן הָעֶדְדִין שׁוֹפֵר מֵאֲרִיךְ וְחֲצוּצְרוֹת
מִקְצָרוֹת שְׁמֻצּוֹת הַיּוֹם בְּשׁוֹפֵר:

^ד בְּתַעֲנוּיֹת בְּשָׁל זְכָרִים כְּפּוֹפִין וּפְיָהֶם מִצָּפוֹת כֶּסֶף וְשִׁתִּי
חֲצוּצְרוֹת בְּאֶמְצַע שׁוֹפֵר מִקְצָר וְחֲצוּצְרוֹת מֵאֲרִיכוֹת
שְׁמֻצּוֹת הַיּוֹם בְּחֲצוּצְרוֹת:

^ה שְׁוֵה הַיּוֹבֵל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְתַקִּיעָהּ וּלְבִרְכוֹת רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תּוֹקְעִין בְּשָׁל זְכָרִים וּבַיּוֹבְלוֹת בְּשָׁל
יַעֲלִים:

י' שוֹפֵר שֶׁנִּסְדָּק וְדִבְקוֹ פָּסוּל דִּבֵּק שֶׁבְּרֵי שׁוּפְרוֹת פָּסוּל.
נִקֵּב וְסִתְּמוֹ. אִם מַעֲכָב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לֹא
כָּשָׁר:

י' הַתּוֹקֵעַ לְתוֹךְ הַבּוֹר. אוֹ לְתוֹךְ הַדּוֹת. אוֹ לְתוֹךְ הַפֶּטֶס.
אִם קוֹל שׁוֹפֵר שָׁמַע יֵצֵא. וְאִם קוֹל הַבֶּרֶה שָׁמַע לֹא יֵצֵא.
(וְכֵן) מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר אַחֲרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת. אוֹ שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ
סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפֵר אוֹ קוֹל מְגִלָּה. אִם
כִּנּוֹן לְבוֹ יֵצֵא וְאִם לֹא לֹא יֵצֵא. אֶף עַל פִּי שִׁזְהָ שָׁמַע וְזֶה
שָׁמַע. זֶה כִּנּוֹן לְבוֹ וְזֶה לֹא כִּנּוֹן לְבוֹ:

ח' וְהָיָה כִּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֵּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר. וְכִי
יָדְיוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מַלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מַלְחָמָה אֵלָּא
לֹאמַר לָךְ. כָּל זֶמֶן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסִתְּכִלִּים כָּלפִּי מַעֲלָה.
וּמִשְׁעַבְדִּין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶן שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְּגַבְּרִים. וְאִם
לֹא הָיוּ נֹפְלִין. כִּי־יֵצֵא בַּדִּבֶּר אֶתָּה אוֹמֵר. עֲשֵׂה לָךְ שְׂרָף
וְשִׁים אוֹתוֹ עַל גֶּס. וְהָיָה כָּל הַנִּשְׁוֹךְ וְרָאָה אוֹתוֹ וְחִי. וְכִי
נָחַשׁ מִמִּית. אוֹ נָחַשׁ מִחִיָּה. אֵלָּא בְּזֶמֶן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְסִתְּכִלִּין כָּלפִּי מַעֲלָה. וּמִשְׁעַבְדִּים אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם
שְׁבַשְׁמִים הָיוּ מִתְּרַפְּאִים. וְאִם לֹא הָיוּ גְמוּקִים. חֲרַשׁ
שׁוֹטָה וְקִטָּן. אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יָדֵי חוֹבֶתָן. זֶה הַכָּלָל
כָּל שְׂאִינוֹ מְחויָב בַּדִּבֶּר. אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יָדֵי
חוֹבֶתָן:

פרק ד

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. במקדש היו תוקעים. אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהיו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. אמר רבי אליעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי. אלא ביבנה בלבד. אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

^ב ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה. שכל עיר שהיא ראה ושומעת. וקרובה ויכולה לבוא. תוקעין. וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

^ג בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי. שיהא לולב נטל במדינה שבעה. זכר למקדש. ושיהא יום הניף כלו אסור:

^ד בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם אחת נשתהו העדים מלבוא. ונתקלקלו הלויים בשיר. התקינו שלא יהו מקבלין. אלא עד המנחה. ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה. נוהגין אותו היום קדש. ולמחר קדש. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו מקבלין עדות החדש כל היום. אמר רבי יהושע בן קרחה. ועוד זאת התקין רבן יוחנן בן זכאי. שאפילו ראש

בית דין בכל מקום שלא יהו העדים הולכין אלא למקום
הועד:

ה סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם וכולל
מלכיות עמהן ואינו תוקע קדושת היום ותוקע זכרונות
ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודאה וברכת
כהנים דברי רבי יוחנן בן נורי אמר לו רבי עקיבא אם
אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר אלא אומר אבות
וגבורות וקדשת השם וכולל מלכיות עם קדשת היום
ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה
והודאה וברכת כהנים:

י אין פוחתין מעשרה מלכיות מעשרה זכרונות מעשרה
שופרות רבי יוחנן בן נורי אומר אם אמר שלש שלש
מכל יצא אין מזכירין זכרון מלכות ושופר של פורענות
מתחיל בתורה ומשלים בנביא רבי יוסי אומר אם
השלים בתורה יצא:

י העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה השני
מתקיע ובשעת ההלל ראשון מקרא את ההלל:

ח שופר של ראש השנה אין מעבירין עליו את התחום
ואין מפקחין עליו את הגל לא עולין באילן ולא רוכבין
על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ואין חותכין אותו
בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום
לא תעשה אבל אם רצה לתן לתוכו מים או יין יתן אין

מַעֲבִין אֶת הַתִּינוּקוֹת מִלְתִּקְוֵה אֲבָל מִתַּעֲסָקִין עִמָּהֶן עַד
שִׁילְמָדוֹ וְהַמִּתַּעֲסֵק לֹא יֵצֵא וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתַּעֲסֵק לֹא
יֵצֵא:

ט סֵדֶר הַתִּקְיָעוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ שִׁיעוֹר תִּקְיָעָה
בְּשָׁלֹשׁ תְּרוּעוֹת שִׁיעוֹר תְּרוּעָה בְּשָׁלֹשׁ יְבָבוֹת תִּקְעַת
בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִשְׁךָ בְּשִׁנִּיָּה כְּשֶׁתִּים אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת מִי
שִׁבְרָךְ וְאַחַר כֵּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר תּוֹקֵעַ וּמְרִיעַ וְתוֹקֵעַ
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים כַּשֵּׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צָבוֹר חֵיב כֵּךְ כָּל יַחֲיד וְיַחֲיד
חֵיב רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צָבוֹר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים
יְדֵי חוֹבָתָן: סליק

מסכת יומא

פרק א

שבעת ימים קודם יום הכפורים. מפרישין כהן גדול
מביתו ללשכת פלהדרין. ומתקנין לו כהן אחר
תחתיו. שמא יאָרע בו פסול. רבי יהודה אומר אף אשה
אחרת מתקנין לו. שמא תמות אשתו. שנאמר וכפר
בעדו ובעד ביתו. ביתו זו אשתו. אמרו לו אם כן אין
לדבר סוף:

ב כל שבעת הימים הוא זורק את הדם. ומקטיר את
הקטרת. ומטיב את הנרות. ומקריב את הרגל. ושאר
כל הימים אם רצה להקריב. מקריב. שבהן גדול מקריב
חלק בראש ונוטל חלק בראש:

ג מסרו לו זקנים מזקני בית דין. וקורין לפניו בסדר
היום. ואומרים לו אישי כהן גדול. קרא אתה בפיד
שמא שכחת. או שמא לא למדת. ערב יום הכפורים
שחרית. מעמידין אותו בשער המזרח. ומעבירין לפניו
פרים ואילים וכבשים. כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה:

ד כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה.
ערב יום הכפורים עם חשיכה. לא היו מניחים אותו
לאכול הרבה. מפני שהמאכל מביא את השינה:

ה' מְסֻרוֹהוּ זִקְנֵי בֵּית דִּין לְזִקְנֵי כְּהוֹנָהּ. וְהַעֲלוּהוּ לַעֲלִית
בֵּית אַבְטִינָס. וְהַשְׁבִּיעוּהוּ. וְנִפְטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם וְאוֹמְרִים
לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל אָנּוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין. וְאַתָּה שְׁלוּחֵינוּ
וְשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. מִשְׁבִּיעֵינוּ אָנּוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשָּׂכַן אֶת שְׁמוֹ
בְּבֵית הַזֶּה. שְׁלֹא תִשָּׁנֶה דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁאֲמָרְנוּ לָךְ. הוּא
פּוֹרֵשׁ וּבּוֹכָה. וְהֵן פּוֹרְשִׁים וּבּוֹכִים:

י' אִם הִיא חֶכֶם דּוֹרֵשׁ. וְאִם לֹא. תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין
לְפָנָיו. אִם רָגִיל לִקְרוֹת קוֹרֵא. וְאִם לֹא. קוֹרִין לְפָנָיו. וּבִמָּה
קוֹרִין לְפָנָיו. בְּאִיּוֹב וּבְעֶזְרָא. וּבְדַבְּרֵי הַיָּמִים. זְכָרֶיהָ בֶּן
קְבוּטָל אוֹמֵר פְּעָמִים הִרְבֵּה קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאֵל:

י' בִּקֵּשׁ לְהַתְנַמֵּן פְּרָחִי כְּהוֹנָה מִכֵּין לְפָנָיו בְּאַצְבַּע צָרָדָה.
וְאוֹמְרִים לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל. עֲמוּד וְהִפָּג אַחַת עַל
הָרֶצֶפָה. וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ. עַד שִׁיָּגִיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה:

ה' בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמְּזִבֵּחַ. בְּקִרְיַת הַגָּבֶר. אוֹ
סְמוּדָּה לוֹ. בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים מַחֲצוֹת.
וּבִרְגָלִים מֵאֲשֻׁמּוֹת הָרֹאשׁוֹנָה. וְלֹא הֵיטֵה קִרְיַת הַגָּבֶר
מִגֵּעַת. עַד שֶׁהֵיטֵה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב

בְּרֵאשׁוֹנָה כָּל מִי שְׂרוּצָה לְתָרוּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ תּוֹרֵם.
וּבְזִמָּן שֶׁהָיוּ מְרַבִּין רָצִין וְעוֹלִין בִּכְבֹּשׁ וְכָל
הַקּוֹדֵם אֶת חֲבִירוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה אִם הָיוּ שְׁנַיִם
שׁוּוֹין הַמְּמוּנָה אוֹמֵר לָהֶן הַצְּבִיעוּ וְכֵן מוֹצִיאִין אַחַת
אוֹ שְׁתֵּי אִין מוֹצִיאִין הַגּוֹדֵל בַּמִּקְדָּשׁ:

ב מַעֲשֵׂה שֶׁהָיוּ שְׁנַיִם שׁוּיִם וְרָצִין וְעוֹלִין בִּכְבֹּשׁ וְדַחַף אֶחָד
מֵהֶן אֶת חֲבִירוֹ וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רִגְלוֹ וְכִיוֵּן שֶׁרָאוּ בֵּית דִּין
שֶׁבָּאִין לִידֵי סִפְנָה הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה תוֹרָמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ
אֶלָּא בַּפִּסִּים אַרְבַּעַת פִּסִּיּוֹת הָיוּ שָׁם וְזֶה פִּסֵּי הָרֵאשׁוֹן:

ג הַפִּסִּים הַשְּׁנַיִם מִי שׁוּחַט מִי זוֹרֵק מִי מִדְּשֵׁן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי
וּמִי מִדְּשֵׁן אֶת הַמִּנְחָה וּמִי מַעֲלָה אֲבָרִים לְכָבֶשׂ הָרֵאשׁ
וְהַרְגָּל וְשְׁתֵּי הַיָּדִים הָעֶקֶץ וְהַרְגָּל הַחִזָּה וְהַגֶּרֶה וְשְׁתֵּי
הַדְּפָנוֹת וְהַקְּרָבִים וְהַסֵּלֶת וְהַחֲבָתִין וְהַיִּין שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
כְּהֻנִּים זֻכִּים בּוֹ אָמַר בֶּן עֲזַאי לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דֶּרֶךְ הַלּוֹכִים הִיא קֶרֶב:

ד הַפִּסִּים הַשְּׁלִישִׁי חֲדָשִׁים לְקִטְרֵת בּוֹאוֹ וְהַפִּסּוֹ וְהַרְבִּיעִי
חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים מִי מַעֲלָה אֲבָרִים מִן הַכָּבֶשׂ לַמִּזְבֵּחַ:

ה תָּמִיד קֶרֶב בְּתַשְׁעָה בַּעֲשָׂרָה בְּאַחַד עָשָׂר בְּשָׁנִים
עָשָׂר לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר כִּי־צִד עֲצָמוֹ בְּתַשְׁעָה בְּחָג
בְּיָד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים הָרִי כָּאֵן עָשָׂרָה בֵּין הָאֲרָבַעִים

בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצָמוּ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם בִּידָם שְׁנֵי גִזְרֵי
עֲצִים. בְּשֶׁבֶת בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצָמוּ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם
בִּידָם שְׁנֵי בְּזִכִּי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים. וּבְשֶׁבֶת שְׁבִתוֹךְ
הֶחָג בִּיד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים:

י אֵיל קָרֵב בְּאַחַד עֶשֶׂר. הַבָּשָׂר בַּחֲמִשָּׁה. הַקָּרְבִּים וְהַסֵּלֶת
וְהַיֵּין. בְּשְׁנַיִם שְׁנַיִם:

י פֶּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל. הָרֹאשׁ
בְּאַחַד. וְהָרֶגֶל בְּשְׁנַיִם. הָעֵקֶץ וְהָרֶגֶל. הָעֵקֶץ בְּשְׁנַיִם. וְהָרֶגֶל
בְּשְׁנַיִם. הַחֲזֶה וְהַגֵּרָה. הַחֲזֶה בְּאַחַד. וְהַגֵּרָה בְּשִׁלְשָׁה. שְׁתֵּי
יָדַיִם בְּשְׁנַיִם. וּשְׁתֵּי דַפְנוֹת בְּשְׁנַיִם. הַקָּרְבִּים וְהַסֵּלֶת וְהַיֵּין.
בְּשִׁלְשָׁה שְׁלֹשָׁה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּקָרְבָּנוֹת צָבוּר.
אֲבָל בְּקָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד. אִם רָצָה לְהַקְרִיב מִקְרִיב. הַפְּשִׁיטָן
וְנִתְּנוֹחַן שֶׁל אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁוִין:

פרק ג

אָמַר לָהֶם הַמְּמוֹנָה. צֵאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה.
אִם הִגִּיעַ. הָרֹאֶה אֹמֵר בִּרְקָאֵי. מִתְּתִיא בֶּן
שְׁמוּאֵל אֹמֵר הָאִיר פָּנֵי כָל הַמְּזֻרָח עַד שֶׁבִּחְבְּרוֹן. וְהוּא
אֹמֵר הֵן:

ב וְלָמָּה הֶעֱרָכּוּ לְכַךְ. שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מֵאוֹר הַלְּבָנָה. וְדָמוֹ
שֶׁהָאִיר הַמְּזֻרָח. וְשִׁחְטוּ אֶת הַתָּמִיד. וְהוֹצִיאֻהוּ לְבֵית
הַשְּׂרָפָה. הוֹרִידוּ כֵהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכֵּלָל הִיָּה

בַּמִּקְדָּשׁ. כָּל הַמִּסֵּד אֶת רַגְלָיו טָעוֹן טְבִילָה. וְכָל הַמַּטִּיל
מִים. טָעוֹן קְדוּשׁ יָדִים וְרַגְלָיִם:

אֵין אָדָם נִכְנָס לַעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה. אֲפִילוּ טְהוֹר עַד
שִׁטְבוֹל. חֲמֵשׁ טְבִילוֹת. וְעֲשָׂרָה קְדוּשִׁין. טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל
וּמִקְדָּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם. וְכֹלֶן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפְּרוּה. חוּץ מִזֶּה
בַּלְבָּד:

פֶּרֶסוֹ סָדִין שֶׁל בּוֹץ בֵּינוּ לְבֵין הָעָם. פָּשֵׁט. יָרֵד וְטָבַל.
עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלָבַשׁ. וְקִדְשׁ יָדָיו
וְרַגְלָיו. הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַתְּמִיד קֶרֶצוֹ. וּמֵרֶק אַחֵר שְׁחִיטָה
עַל יָדוֹ. קִבֵּל אֶת הַדָּם וְזָרְקוֹ. נִכְנָס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל
שֹׁחַר. וְלֹהֵטִיב אֶת הַנִּרוֹת. וְלֹהֲקִירֵב אֶת הָרֹאשׁ. וְאֶת
הָאֵיבָרִים. וְאֶת הַחֲבִיתִין. וְאֶת הַיֵּין:

קְטֹרֶת שֶׁל שֹׁחַר. הֵיטָה קְרִיבָה בֵּין דָּם לְאֵיבָרִים. שֶׁל בֵּין
הָאֲרָבָעִים. בֵּין אֵיבָרִים לְנִסְכִּים. אִם הָיָה כֹהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ
אֶסְטָגִיס. מִחֲמִין לוֹ חֲמִין. וּמַטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוּנָן. כִּדִּי שֶׁתִּפּוֹג
צִנָּתוֹ:

הִבִּיאוּהוּ לְבֵית הַפְּרוּה וּבִקְדָּשׁ הֵיטָה. פֶּרֶסוֹ סָדִין שֶׁל
בּוֹץ בֵּינוּ וּבֵין הָעָם. קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט. רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר פָּשֵׁט קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. יָרֵד וְטָבַל. עָלָה וְנִסְתַּפֵּג.
הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי לְבָן. לָבַשׁ קִדְשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו:

י' בַּשַּׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ פְּלוֹסִין שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. וּבֵין הָעֶרְבִים הַנְּדוּוִין שֶׁל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת זוּז. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. בַּשַּׁחַר לוֹבֵשׁ שֶׁל שְׁמֹנֶה עָשָׂר מָנָה. וּבֵין הָעֶרְבִים שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. הַכֹּל שְׁלֹשִׁים מָנָה. אֵלּוּ מִשָּׁל צְבוּר וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף. מוֹסִיף מִשָּׁלוֹ:

ח" בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ. וּפָרוּ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוֹלָם וְלִמְזַבַּח. רֹאשׁוֹ לְדָרוֹם. וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְהִכְהִן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח. וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְנַדֶּה. וְכֵךְ הָיָה אוֹמֵר. אֲנִי הֵשֵׁם. עֲוִיתִי פִשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לִפְנֵיךְ אֲנִי וּבֵיתִי. אֲנִי הֵשֵׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת וְלִפְשָׁעִים וְלִחֲטָאִים. שְׁעוּתִי וְשִׁפְשַׁעֲתִי וְשִׁחַטָּאתִי לִפְנֵיךְ אֲנִי וּבֵיתִי. כִּכְתוּב בַּתּוֹרָה מִשָּׁה עֲבָדְךָ. כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגוֹמֵר. וְהֵם עוֹנִין אַחֲרָיו. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ט בָּא לוֹ לְמִזְרַח הָעֲזָרָה לְצִפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ. הַסֶּגֶן מִימִינוֹ. וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְׁמָאלוֹ. וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעִירִים. וְקִלְפֵי הָיְתָה שֵׁם. וּבָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוּעַ הָיוּ וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל זֶהָב. וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י' בֶּן קָטִיז עָשָׂה שְׁנַיִם עָשָׂר דָּר לִכְבוֹר. שְׁלֹא הָיוּ לוֹ אֵלָא שְׁנַיִם. וְאָף הוּא עָשָׂה מוֹכְנֵי לִכְבוֹר. שְׁלֹא יִהְיוּ מִימּוֹ נִפְסָלִים בְּלִיגָה. מִנְּבִזוֹ הַמֶּלֶךְ עָשָׂה כָּל יְדוֹת הַכִּלִּים שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁל זֶהָב. הִילְנִי אֲמוֹ עָשְׂתָה נִבְרַשְׁתָּ שֶׁל זֶהָב עַל פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְאָף הִיא עָשְׂתָה טְבֵלָא שֶׁל

זָהָב־שִׁפְרִישֵׁת סוּטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ־נִקְנָזֹר נַעֲשׂוּ נִסִּים
לְדַלְתוֹתָיו־וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח־

י" וְאֵלֹו לְגִנְאֵי־שֶׁל בֵּית גִּרְמוֹ לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
לֶחֶם הַפָּנִים־שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
הַקְטָרֶת־הַגְּרוֹס בֶּן לִוִּי הָיָה יוֹדֵעַ פָּרֶק בְּשִׁיר וְלֹא רָצָה
לְלַמֵּד־בֶּן קִמְצָר לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַכֶּתֶב־עַל
הָרָאוּשׁוֹנִים נֹאמֵר זָכַר צָדִיק לְבִרְכָּהּ־וְעַל אֵלֹו נֹאמֵר וְשֵׁם
רְשָׁעִים יִרְקֹב־

פרק ד

טַרְף בְּקִלְפֵי וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת־אֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְשֵׁם־
וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל־הַסֶּגֶן בִּימִינוֹ־וְרֹאשׁ בֵּית
אָב מִשְׁמָאֲלוֹ־אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ־הַסֶּגֶן אוֹמֵר לוֹ־
אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבָּה יִמִּינְךָ־וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בְּשִׁמְאֲלוֹ־
רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבָּה שְׁמֹאלְךָ־
נִתְּנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְאוֹמֵר לִי חֲטָאת־רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
אוֹמֵר לֹא הִיא צָרִיד לֹמֵר חֲטָאת־אֵלָּא לִי־וְהֵן עוֹנִין
אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד־

ב קָשֶׁר לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח־
וְהַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שְׁלוּחוֹ־וְלִנְשַׁחֵט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ־
בֹּא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְּוֹדֶה וְכֹךְ
הָיָה אוֹמֵר־אֲנִי הַשֵּׁם־עוֹיְתִי פָשַׁעְתִּי חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ־אֲנִי
וּבֵיתִי וּבְנֵי אֶהֱרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ־אֲנִי הַשֵּׁם־כִּפּוּר נָא לְעוֹנוֹת

וּלְפָשְׁעִים וְלַחֲטָאִים שְׁעוֹיָתִי וְשִׁפְשָׁעִתִּי וְשִׁחַטָאֲתִי לְפָנֶיךָ.
אֲנִי וּבִיתִי וּבְנֵי אֹהֶלְךָ עִם קְדוּשְׁךָ בְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
עֲבָדְךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל
חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ וְהֵם עוֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

^ג שִׁחָטוּ וְקָבַל בַּמִּזְבֵּחַ אֶת דָּמוֹ וְנוֹתְנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מִמָּרֶס
בּוֹ עַל הָרֶבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבַּהִיכָל כְּדֵי שְׁלֹא יִקְרוּשׁ נֹטֵל אֶת
הַמַּחְתָּה וְעֹלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפָנָה גָּחִלִים הִילָךְ וְהִילָךְ
וְחוֹתָהּ (מִן הַמַּעֲבָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת) וַיֵּרֶד וְהִנִּיחָהּ עַל הָרֶבֶד
הָרְבִיעִי שֶׁבַּעֲזָרָה:

^ד בְּכָל יוֹם הִיא חוֹתָה בְּשֵׁל כֶּסֶף וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל זָהָב.
וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל זָהָב וּבָהּ הִיא מְכַנִּים בְּכָל יוֹם חוֹתָה
בְּשֵׁל אַרְבָּעָה קִבִּין וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וְהַיּוֹם
חוֹתָה בְּשֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיא מְכַנִּים רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
בְּכָל יוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל סָאָה וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין.
וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיא מְכַנִּים בְּכָל יוֹם
הֵיטָה כְּבֻדָּה וְהַיּוֹם קֵלָה בְּכָל יוֹם הֵיטָה יָדָה קֶצֶרָה וְהַיּוֹם
אֲרוּכָה בְּכָל יוֹם הִיא זָהָבָה יְרוּקָה וְהַיּוֹם אָדוּם דְּבָרֵי רַבִּי
מִנְחָם בְּכָל יוֹם מִקְרִיב פָּרֶס בְּשַׁחֲרִית וּפָרֶס בֵּין הָעֶרְבִים.
וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֵא חֲפָנָיו בְּכָל יוֹם הֵיטָה דָּקָה וְהַיּוֹם דָּקָה
מִן הַדָּקָה:

ה' בְּכָל יוֹם כַּהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ וַיּוֹרְדִים
בְּמַעֲרָבוֹ. וְהַיּוֹם (כֹּהֵן גָּדוֹל) עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד בְּאַמְצַע.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד
בְּאַמְצַע. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר.
וְהַיּוֹם מִן הַקֶּתָּוֶן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן
גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקֶּתָּוֶן שֶׁל זָהָב:

י' בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם אַרְבַּע מַעֲרֻכּוֹת וְהַיּוֹם חֲמִשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתֵּים. וְהַיּוֹם שְׁלֹשׁ:

פרק ה

הוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַכֶּפֶר וְאֶת הַמַּחֲתָה וְחָפְנָה מְלֵא חֲפָנָיו.
וְנָתַן לְתוֹךְ הַכֶּפֶר. הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ. וְהַקָּטָן לְפִי
קָטָנוֹ. וְכִד הָיְתָה מִדָּתָהּ. נָטַל אֶת הַמַּחֲתָה בְּיָמֵינוּ. וְאֶת
הַכֶּפֶר בְּשִׁמְאָלוֹ. הָיָה מְהִלָּךְ בְּהִיכָל עַד שֶׁמָּגִיעַ לְבֵין שְׁתֵּי
הַפְּרוּכּוֹת. הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים.
וּבִינֵיהֶם אֲמָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיְתָה שָׁם אֵלָּא פְּרָכָת
אַחַת בְּלִבָּד. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַבְדִּילָה הַפְּרָכָת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם.
וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מְהִלָּךְ בִּינֵיהֶן עַד שֶׁמָּגִיעַ לַצָּפוֹן. הִגִּיעַ
לַצָּפוֹן. הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדְּרוֹם. מְהִלָּךְ לְשִׁמְאָלוֹ עִם הַפְּרָכָת.
עַד שֶׁהוּא מָגִיעַ לְאֶרֶץ. הִגִּיעַ לְאֶרֶץ. נֹתֵן אֶת הַמַּחֲתָה בֵּין
שְׁנֵי הַבָּדִים. צָבַר אֶת הַקֶּטֶר עַל גְּבִי גָחָלִים. וְנָתַתְּ מְלֵא כָּל

הַבַּיִת כָּלוּ עֶשֶׂן יֵצֵא וּבָא לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּיִת כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל
תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן וְלֹא הָיָה מֵאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ
שֶׁלֹא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל:

^ב מִשְׁנֵטֶל הָאָרוֹן אָבֵן הָיְתָה שֵׁם מִימּוֹת נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים
וּשְׁתֵּיהֶם הָיְתָה נִקְרָאת גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת
וְעַלֶּיהָ הָיָה נוֹתֵן:

^ג נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מִמָּרֶס בּוֹ. נִכְנָס לְמָקוֹם
שְׁנִכְנָס. וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד. וְהָזָה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה.
וְשָׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה. אֲלֵא כְּמַצְלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת. וְאַחַת.
אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשְׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחֲמִשׁ.
אַחַת וְשֵׁשׁ. אַחַת וְשָׁבַע. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הִזָּהֵב שֶׁהָיָה
בְּהִיכָל:

^ד הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַשְּׁעִיר. שֶׁחָטוּ וְקִבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ.
נִכְנָס לְמָקוֹם שְׁנִכְנָס. וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד. וְהָזָה מִמֶּנּוּ
אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה. אֲלֵא כְּמַצְלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת.
אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. וְכוּלֵּי. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הִשְׁנִי
שֶׁהָיָה בְּהִיכָל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה שֵׁם אֲלֵא כֵּן
אֶחָד בְּלֶבֶד. נָטַל דָּם הַפָּר. וְהִנִּיחַ דָּם הַשְּׁעִיר. וְהָזָה מִמֶּנּוּ
עַל הַפִּרְכָּת שֶׁכִּנְגַד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע
לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן וְכוּלֵּי. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה וְכוּלֵּי.

נָטַל דָּם הַשְּׁעִיר וְהֵנִיחַ דָּם הַפָּר וְהָזָה מִמֶּנּוּ עַל הַפִּרְכָּת
שְׂכָנָגְד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ אַחַת לְמַעַלָּה וְשִׁבַּע לְמַטָּה וְכוּלֵּי
עִירָה דָּם הַפָּר לְתוֹךְ דָּם הַשְּׁעִיר וְנָתַן אֶת הַמָּלֵא בְּרִיקָן:

ה' וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יי' זֶה מִזְבֵּחַ הַזֶּהב הַתְּחִיל
מִחֹטֵא וַיִּזְרַד מֵהֵיכָן הוּא מִתְּחִיל מִקְרָן מִזְרָחִית צְפוֹנִית
צְפוֹנִית מִעֲרָבִית מִעֲרָבִית דְּרוֹמִית דְּרוֹמִית מִזְרָחִית
מְקוֹם שֶׁהוּא מִתְּחִיל בַּחֲטָאֵת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן מִשֵּׁם
הָיָה גוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּמִקְוֵמוֹ
הָיָה עוֹמֵד וּמִחֹטֵא וְעַל כֵּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה
חוּץ מִזוֹ שֶׁהָיְתָה לִפְנֵי שְׁעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה:

י הָזָה עַל טְהָרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שִׁבַּע פְּעָמִים וְשִׁירֵי הַדָּם הָיָה
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מִעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְשֶׁל מִזְבֵּחַ
הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְּעַרְבִין
בָּאֵמָה וַיִּזְצֹאֵן לְנַחַל קִדְרוֹן וְנִמְכְּרִין לַגִּנָּן לְזַבֵּל וּמוֹעֲלִין
בָּהֶן:

י כָּל מַעֲשֵׂה יוֹם הַפָּפוּרִים הָאֵמוּר עַל הַסֵּדֶר אִם הַקָּדִים
מַעֲשֵׂה לַחֲבִירוֹ לֹא עָשָׂה כָּלוּם הַקָּדִים דָּם הַשְּׁעִיר לְדָם
הַפָּר יַחֲזוֹר וַיִּזָּה מִדָּם הַשְּׁעִיר לְאַחַר דָּם הַפָּר וְאִם עַד
שֶׁלֹּא גָמַר אֶת הַמִּתְּנוּת שִׁבְּפָנִים נִשְׁפָּךְ הַדָּם יָבִיא דָּם
אַחַר וַיַּחֲזוֹר וַיִּזָּה בַּתְּחִלָּה מִבְּפָנִים וְכֵן בְּהִכָּל וְכֵן בְּמִזְבֵּחַ
הַזֶּהב שֶׁכֵּלָּן כִּפְּרָה בְּפָנֵי עֶצְמָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמְרִים מִמְּקוֹם שֶׁפָּסַק מִשֵּׁם הוּא מִתְּחִיל:

פרק ו

שְׁנֵי שְׁעֵירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מִצּוֹתָן שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶם שְׁוִין
 בְּמֵרָאָה וּבִקְוֹמָה וּבְדָמִים. וְלִקְיָחָתָן כְּאַחַד. וְאַף עַל
 פִּי שְׂאִינָן שְׁוִין בְּשֵׁרִין. לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאַחַד לְמָחָר
 בְּשֵׁרִין. מֵת אֶחָד מֵהֶן. אִם עַד שְׁלֹא הִגְרִיל מֵת. יִקַּח זֶזֶג
 לְשֵׁנִי. וְאִם מִשְׁהִגְרִיל מֵת יִבִּיא זֶזֶג אַחֵר וַיִּגְרִיל עָלֵיהֶם
 בְּתַחֲלָה. וַיֹּאמֶר. אִם שָׁל שֵׁם מֵת. זֶה שְׁעֵלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל
 לְשֵׁם יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְאִם שָׁל עֲזָאזֵל מֵת. זֶה שְׁעֵלָה עָלָיו
 הַגּוֹרֵל לְעֲזָאזֵל יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְהַשְׁנִי יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב
 וַיִּמְכֹּר. וַיִּפְּלוּ דָמָיו לְנִדְבָה. שְׂאִין חֲטָאת הַצִּבּוּר מֵתָה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר תָּמוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נִשְׁפָּךְ הַדָּם.
 יָמוּת הַמִּשְׁתַּלַּח. מֵת הַמִּשְׁתַּלַּח. יִשְׁפָּךְ הַדָּם:

בָּא לוֹ אֶצֶל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו
 וּמִתְוֹדֶה. וְכֵךְ הִיָּה אוֹמֵר אֲנִי הַשֵּׁם עָוֹן פָּשְׁעוּ חֲטָאוּ
 לְפָנֶיךָ עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֲנִי בַשֵּׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת
 וּלְפִשְׁעֵים וּלְחֲטָאִים שְׁעוּ וְשִׁפְּשְׁעוּ וְשִׁחֲטָאוּ לְפָנֶיךָ עַמֶּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר. כִּי
 בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם
 לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בַּעֲזָרָה. כְּשֶׁהִיוּ
 שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל. הִיוּ
 כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג מִסְרֹו לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְהוֹלִיכוֹ. אֶלָּא
שְׁעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים (גְּדוּלִים) קָבַע. וְלֹא הָיוּ מְנִיחִין אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה וְהוֹלִיכוֹ עַרְסָלָא מַצְפוּרִי
וְיִשְׂרָאֵל הָיָה:

ד וְכַבֵּשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַבְּבָלִיִּים. שֶׁהָיוּ מִתְלָשִׁים בְּשַׁעְרוֹ.
וְאוֹמְרִים לוֹ טוֹל וְצֹא. טוֹל וְצֹא. מִיִּקְרִי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְלוֹיִן
אוֹתוֹ. עַד סָכָה הָרֵאשׁוֹנָה. עָשָׂר סָכּוֹת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד
צוּק. תִּשְׁעִים רִיס שִׁבְעָה וּמֵחָצָה לְכָל מִיל:

ה עַל כָּל סָכָה וְסָכָה אוֹמְרִים לוֹ. הָרִי מְזוֹן וְהָרִי מִים. וּמְלוֹיִן
אוֹתוֹ מִסָּכָה לְסָכָה. חוּץ מֵאַחֲרוֹנָה שִׁבְהֶן. שְׁאִינוּ מַגִּיעַ
עִמּוֹ לַצּוּק. אֶלָּא עוֹמֵד מֵרְחוֹק. וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו:

ו מָה הָיָה עוֹשֶׂה חוֹלֵק לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. חֲצִיו קָשׁוּר
בְּסָלַע וְחֲצִיו קָשׁוּר בֵּין שְׁתֵּי קַרְנָיו. וְדַחְפוּ לְאַחֲרָיו. וְהוּא
מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד. וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לְחֲצִי הָהָר. עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
אַבְרִים אַבְרִים. בָּא וַיָּשֶׁב לוֹ תַּחַת סָכָה אַחֲרוֹנָה עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָא בְּגָדִים. מְשַׁיְצָא חוּץ לְחוֹמַת
יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר. מִשְׁעַת דְּחִיתוֹ לַצּוּק:

ז בָּא לוֹ אֶצֶל פֶּר וְשַׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קָרַעַן וְהוֹצִיא אֶת
אִמּוּרֵיהֶן. נִתְּנָן בְּמֶגֶס. וְהַקְטִירָם עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. קָלְעוּ
בְּמִקְלָעוֹת וְהוֹצִיאוּן לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָאִין
בְּגָדִים. מְשַׁיְצָאוּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֶזְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מְשַׁיְצִית הָאוֹר בְּרֶבֶן:

ח אָמְרוּ לוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל־הַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־וּמִנִּין הָיוּ יוֹדְעִין
שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־דְּרָכָיוֹת הָיוּ עוֹשִׂין וּמִנִּיפִין בְּסוּדְרִין
וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהֵלֵא סִימָן
גָּדוֹל הָיָה לָהֶם־מִירוּשָׁלַיִם וְעַד בֵּית הַדּוּדוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין־
הוֹלְכִין מִלִּל וְחוֹזְרִין מִלִּל־וְשׁוֹהִין כְּדֵי מִלִּל־וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ
שְׁעִיר לַמִּדְבָּר:

ברייתא

והיא משנה לפי תי"ט

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר־וְהֵלֵא סִימָן אַחֵר הָיָה לָהֶם־לְשׁוֹן שֶׁל
זְהוּרִית־הָיָה קָשׁוּר עַל פֶּתַח־וּשֶׁל הַיֶּכֶל־וּכְשֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר
לַמִּדְבָּר־הָיָה הַלְשׁוֹן מִלְּבִין שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ:

פרק ז

בא לוֹ כֹהֵן גָּדוֹל לַקְרוֹת־אִם רָצָה לַקְרוֹת בְּבִגְדֵי בּוּץ־
קוֹרָא־וְאִם לֹא־קוֹרָא בְּאַצְטָלִית לָבֵן מְשֻׁלּוֹ־חֲזֹן
הַכִּנְסֶת גּוּטֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וְנוֹתְנֹו לְרֹאשׁ הַכִּנְסֶת־וְרֹאשׁ
הַכִּנְסֶת גּוֹתְנֹו לְסִגְן־וְהַסִּגֵּן גּוֹתְנֹו לִכְהֵן גָּדוֹל־וְכֵהֵן גָּדוֹל
עוֹמֵד־וּמִקְבֵּל־וְקוֹרָא עוֹמֵד)־וְקוֹרָא אַחֲרֵי מוֹת וְאֵד־
בְּעֶשְׂרִי־וְגוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וּמִנִּיחוֹ בְּחִיקוֹ־וְאוֹמֵר יוֹתֵר
מִמָּה שֶׁקָּרָאתִי לְפָנֶיכֶם־כְּתוּב כָּאֵן־וּבְעֶשְׂרִי שֶׁבְּחֻמֶּשׁ
הַפָּקֶדִים קוֹרָא עַל פֶּה־וּמִבְרָךְ עָלֶיהָ שְׁמִנָּה בְּרֻכּוֹת־עַל
הַתּוֹרָה־וְעַל הָעֲבוּדָה־וְעַל הַהוֹדָאָה־וְעַל מַחִילַת הָעוֹן־

וְעַל הַמִּקְדָּשׁ (בַּפָּנִי עֲצֻמוֹ) וְעַל יִשְׂרָאֵל (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל
הַכֹּהֲנִים (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל שְׂאֵר הַתְּפִלָּה:

ב הָרוּאָה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא אֵינוֹ רוֹאֶה פֶּר וְשֹׁעִיר
הַנִּשְׂרָפִין וְהָרוּאָה פֶּר וְשֹׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין אֵינוֹ רוֹאֶה כֹּהֵן
גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא לֹא מִפְּנֵי שְׂאֵינוֹ רֹשָׁאִי אֲלֵא שֶׁהִיטָּה
דָּרֶךְ רְחוּקָה וּמִלֵּאכֶת שְׁגִיחָהּ שָׁוָה כְּאַחַת:

ג אִם בִּבְגְדֵי בּוץ קוֹרֵא קֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו פָּשֵׁט יֶרֶד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ
יָדָיו וְרִגְלָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת אֵילָו וְאֶת אֵיל הָעֵם וְאֶת
שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִים (בְּנֵי שָׁנָה) דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ קָרְבִּין וּפֶר
הָעוֹלָה וְשֹׁעִיר הַנִּנְעָשָׂה בַּחוּץ הָיוּ קָרְבִּין עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין
הָאַרְבָּעִים:

ד קֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֶּרֶד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג
הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי לָבָן וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וְנִכְנָס לְהוֹצִיא
אֶת הַכֹּף וְאֶת הַמַּחֲתָה קֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֶּרֶד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו
וְרִגְלָיו וְנִכְנָס לְהַקְטִיר קִטְרֶת שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים וְלִהְיוֹת
אֶת הַנִּירוֹת וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו וּפָשֵׁט הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי עֲצֻמוֹ
וְלִבָּשׁ וּמִלּוּן אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ וַיּוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו
בְּשַׁעָה שִׁינָּא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

ה כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׁמּוֹנָה כָּלִים וְהַהֲדִיּוֹט בְּאַרְבָּעָה
בְּכַתְנֹת וּמִכְנָסִים וּמִצְנָפֶת וְאַבְגָּט מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל
חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְצִיץ בָּאֵלוּ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתַמִּים
וְאֵין נִשְׁאָלִין בָּהֶן לַהֲדִיּוֹט אֶלָּא לְמַלְךְ וּלְבֵית דִּין וְלַמִּי
שֶׁהֻצְבּוֹר צָרִיךְ בּוֹ:

פרק ח

יֹסֵם הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה וּבִרְחִיצָה
וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהַכֹּהֵן יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְהַחִיָּה תִנְעוֹל אֶת הַסַּנְדֵּל דְּבָרֵי
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכָּמִים אוֹסְרִין:

ב הָאוֹכֵל כְּכֹתֶבֶת הַגֶּסֶה כְּמוֹהָ וְכַגְרֵעִינָתָה וְהַשּׁוֹתֶה
מִלֹּא לְגִמּוֹ חֵיִיב כֹּל הָאוֹכֵלִין מִצֵּטְרָפִין לְכְּכֹתֶבֶת וְכֹל
הַמִּשְׁקִין מִצֵּטְרָפִין לְמִלֹּא לְגִמּוֹ הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין
מִצֵּטְרָפִין:

ג אֶכֶל וְשָׁתָה בְּהֶעֱלֵם אַחַת אֵינוֹ חֵיִיב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת
אֶכֶל וְשָׁתָה וַעֲשֵׂה מִלֹּאכָה חֵיִיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת אֶכֶל
אוֹכֵלִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשָׁתָה מִשְׁקִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין
לְשְׁתִּיָּה וְשָׁתָה צִיר אוֹ מְרִיס פָּטוּר:

ד הַתִּינוּקוֹת אֵין מַעֲנִין אוֹתָם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֲבָל מִחֻנְכִּין
אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וּלְפָנֵי שְׁנָתִים בְּשִׁבְלִי שִׁיְהִיו רְגִילִין
בַּמִּצּוֹת:

ה עוברָה שְׁהִרְיָחָהּ. מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב נַפְשָׁהּ.
חֹלָה מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין.
מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ. עַד שִׁיאֲמַר דִּי:

י מִי שֶׁאֲחִזּוּ בְּלִמּוּס. מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִילוּ דְּבָרִים טְמֵאִים
עַד שִׁיאֲוִרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכָּח כָּלֵב שׁוֹתָהּ. אֵין מֵאֲכִילִין
אוֹתוֹ מִחֲצֵר כָּבֵד שָׁלוֹ. וְרַבִּי מֵתִיא בֶּן חֲרָשׁ מִתִּיר. וְעוֹד
אָמַר רַבִּי מֵתִיא בֶּן חֲרָשׁ הַחֹשֶׁשׁ בְּגִירוֹנוֹ. מִטִּילִין סֵם
בְּתוֹךְ פִּיו בְּשֵׁבֶת. מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נַפְשׁוֹת. וְכָל סָפֵק
נַפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשֵּׁבֶת:

י' מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלָת. סָפֵק הוּא שָׁם. סָפֵק אֵינוֹ שָׁם.
סָפֵק חֵי. סָפֵק מֵת. סָפֵק נִכְרִי. סָפֵק יִשְׂרָאֵל. מִפְּקָחִין עָלָיו
אֶת הַגָּל. מִצְאוּהוּ חֵי. מִפְּקָחִין עָלָיו. וְאִם מֵת. יִגִּיחוּהוּ:

ח' חֲטָאֵת וְאַשָּׁם וְדָאִי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבִירוֹת קְלוֹת.
עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה עַד
שִׁיבּוֹא יוֹם הַכְּפוּרִים וַיִּכְפֹּר:

ט' הָאֹמֵר אַחֲטָא וְאַשׁוּב אַחֲטָא וְאַשׁוּב אֵין מְסַפִּיקִין בִּידּוֹ
לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אַחֲטָא וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. אֵין יוֹם
הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם. יוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ. אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים
מְכַפֵּר. עַד שִׁירְצָה אֶת חִבְרוֹ. אֶת זֶה דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה. מְכַל חֲטָאֵתִיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּתְּהֶרוּ. עֲבִירוֹת שְׁבִין

אָדָם לְמָקוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שֶׁבֵּין אָדָם
לְחֵבִירוֹ. אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שִׁירְצָה אֶת חֵבִירוֹ.
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל. לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין.
מִי מְטַהֵר אֶתְכֶם. אָבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים. שֶׁנֶּאֱמַר וְזָרַקְתִּי
עָלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם. וְאָמַר מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל יִי.
מִה מִקּוֹה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים. אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: סליק

מסכת סוכה

פרק א

סָכָה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מִעֲשָׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה: רַבִּי
יְהוּדָה מְכַשִּׁיר: וְשֵׁאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים:
וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת וְשַׁחֲמָתָה מְרַבָּה מִצִּלָּתָה: פְּסוּלָה:
סָכָה יִשְׁנָה בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין: וּבֵית הַלֵּל מְכַשִּׁירִין: וְאִיזוֹ
הִיא סָכָה יִשְׁנָה: כָּל שֶׁעָשְׂאָה קֶדֶם לַחֵג שְׁלֹשִׁים יוֹם: אֲבָל
אִם עָשְׂאָה לְשֵׁם חֵג: אֲפִילוּ מִתְחִלַת הַשָּׁנָה כְּשֶׁרָה:

בִּהְעוֹשָׂה סָכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן כְּאֵלוּ עָשְׂאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת:
סָכָה עַל גִּבִּי סָכָה: הָעֲלִיזוֹנָה כְּשֶׁרָה: וְהַתְּחַתּוֹנָה פְּסוּלָה:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין דִּיּוּרִין בְּעֲלִיזוֹנָה: הַתְּחַתּוֹנָה
כְּשֶׁרָה:

ג פָּרֶס עָלֶיהָ סֵדִין מִפְּנֵי הַחֲמָה: אוֹ תַּחְתִּיהָ מִפְּנֵי הַנָּשֶׁר:
אוֹ שִׁפְרֶס עַל גִּבִּי הַקִּנּוֹף פְּסוּלָה: אֲבָל פּוֹרֶס הוּא: עַל גִּבִּי
נִקְלִיטֵי הַמָּטָה:

ד הִדְלָה עָלֶיהָ אֶת הַגֶּפֶן: וְאֶת הַדִּלְעָת: וְאֶת הַקִּיסוֹם: וְסִכְךָ
עַל גִּבָּה פְּסוּלָה: וְאִם הָיָה סִכּוֹךְ הַרְבֵּה מֵהֵן: אוֹ שֶׁקֶצֶץ
כְּשֶׁרָה: זֶה הַכֵּל: כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טִמְאָה: וְאֵין גְּדוּלוֹ
מִן הָאָרֶץ: אֵין מְסַכֵּכִין בּוֹ: וְכָל דָּבָר שֶׁאִינוֹ מְקַבֵּל טִמְאָה:
וְגְדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ: מְסַכֵּכִין בּוֹ:

ה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן.
וכלן שהתירן בשרות וכלן בשרות לדפנות:

י מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר אוסר נתן
עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד
שלא יישן תחתיו:

י תקרה שאין עליה מעזיבה רבי יהודה אומר בית שמאי
אומרים מפקפק ונוטל אחת מבנות ובית הלל אומרים
מפקפק או נוטל אחת מבנות רבי מאיר אומר נוטל
אחת מבנות ואינו מפקפק:

ה המקרה סכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש
ריוח ביניהן כמותן בשרה החוטט בגדיש לעשות בו
סכה אינה סכה:

ט המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ
שלשה טפחים פסולה מלמעלה למעלה אם גבוה מן
הארץ עשרה טפחים בשרה רבי יוסי אומר בשם
שמלמטה למעלה עשרה טפחים כך מלמעלה למטה
עשרה טפחים הרחיק את הסכוד מן הדפנות שלשה
טפחים פסולה:

י בית שנפחת וסכך על גביו אם יש מן הכתל לסכוד
ארבע אמות פסולה וכן חצר שהיא מקפת אכסדרה:

סָכָה גְדוּלָּה שֶׁהַקִּיפּוּיָהּ בְּדָבָר שֶׁאֵין מְסַכְכִּין בּוֹ. אִם יֵשׁ
תַּחְתָּיו אַרְבַּע אַמּוֹת פְּסוּלָה:

י"א הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ כַּמִּין צְרִיף. אוֹ שֶׁסִּמְכָהּ לַכֶּתֶל. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ גִּגִּי וְחֻכָּמִים מְכַשִּׁירִין.
מִחֲצֵלֶת קָנִים גְּדוּלָּה. עֲשָׂאָהּ לְשִׁכִּיבָה. מְקַבֶּלֶת טִמְאָה.
וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת
טִמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַת קִטְנָה וְאַחַת גְּדוּלָּה.
עֲשָׂאָהּ לְשִׁכִּיבָה מְקַבֶּלֶת טִמְאָה. וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד
מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טִמְאָה:

פרק ב

הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמָּטָה בְּסָכָה. לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה נוֹהֲגִין הֵינּוּ. שֶׁהֵינּוּ יֹשְׁנִים תַּחַת הַמָּטָה
בְּפָנֵי הַזְּקֵנִים. וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַעֲשֵׂה
בְּטָבִי עֲבָדוֹ שֶׁל רַבִּי גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה יֹשֵׁן תַּחַת הַמָּטָה.
וְאָמַר לָהֶן רַבִּי גַּמְלִיאֵל לַזְּקֵנִים. רְאִיתֶם טָבִי עֲבָדִי שֶׁהוּא
תֹלְמִיד חָכָם. וְיֹדֵעַ שֶׁעֲבָדִים פְּטוּרִים מִן הַסָּכָה. לְפִיכָךְ
יֹשֵׁן הוּא תַּחַת הַמָּטָה. וּלְפִי דְרָכָנוּ לְמַדְנֹה שֶׁהַיֵּשֶׁן תַּחַת
הַמָּטָה לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ:

ב' הַסּוֹמֵךְ סִכְתּוֹ בְּכָרְעֵי הַמָּטָה כְּשֶׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אִם אֵינָהּ יְכוּלָּה לַעֲמֹד בְּפָנֵי עֲצָמָהּ. פְּסוּלָה. סָכָה
הַמְּדַבֶּלֶת וְשִׁצְלָתָהּ מְרַבָּה מִחֲמַתָּהּ כְּשֶׁרָה. הַמְּעוֹבָה

בְּמִין בֵּית־אֵף עַל פִּי שְׂאִין הַכּוֹכְבִּים נִרְאִים מִתּוֹכָהּ.
בְּשֶׁרָה:

ג הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ בְּרֹאשׁ הָעֵגְלָהּ אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה.
בְּשֶׁרָה וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב בְּרֹאשׁ הָאֵילָן אוֹ עַל גִּבִּי
גָּמֶל בְּשֶׁרָה וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב שְׁתֵּים בְּאֵילָן וְאַחַת
בְּיַד־אָדָם אוֹ שְׁתֵּים בְּיַד־אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן בְּשֶׁרָה.
וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב שְׁלֹשָׁה בְּיַד־אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן.
בְּשֶׁרָה וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב זֶה הַכָּלָל כָּל שֵׁינִטֵּל הָאֵילָן
וְיֻכּוֹלָה לַעֲמֹד בַּפָּנִי עֲצָמָהּ בְּשֶׁרָה וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב:

ד הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ בֵּין הָאֵילָנוֹת וְהָאֵילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ.
בְּשֶׁרָה שְׁלוּחֵי מִצְוָה פְּטוּרִין מִן הַסֵּכָה חוֹלִין וּמִשְׁמִשִּׁיהֶן.
פְּטוּרִין מִן הַסֵּכָה אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עֲרָאֵי חוּץ לַסֵּכָה:

ה מַעֲשֶׂה וְהִבִּיאוּ לוֹ לָרֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לְטַעֹם הַתְּבָשִׁיל.
וּלְרֶבֶן גְּמְלִיאֵל שְׁתֵּי כּוֹתְבוֹת וְדָלִי שֶׁל מִים וְאָמְרוּ הָעָלוּם
לַסֵּכָה וּכְשֶׁנָּתְנוּ לוֹ לְרַבִּי צְדוֹק אָכַל פָּחוֹת מִכִּבִּיצָה נָטְלוּ
בַּמֶּפֶה וְאָכְלוּ חוּץ לַסֵּכָה וְלֹא בִירֶךְ אַחֲרָיו:

ו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַרְבַּע עֲשָׂרָה סְעוּדוֹת חֵיִיב אָדָם
לֶאֱכֹל בַּסֵּכָה אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה וּחְכָמִים אוֹמְרִים
אִין לְדַבֵּר קֶצֶף חוּץ מִלַּיְלָה יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חָג בַּלְבָּד.
וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִי שֶׁלֹּא אָכַל בַּלַּיְלָה יוֹם טוֹב
הָרִאשׁוֹן יִשְׁלִים בַּלַּיְלָה יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן וּחְכָמִים אוֹמְרִים

אין לדבר תשלומין. על זה נאמר מעות לא יוכל לתקון
וחסרון לא יוכל להמנות:

^י מי שהיה ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. בית
שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. אמרו להן בית הלל
לבית שמאי. לא כך היה מעשה שהלכו זקני בית שמאי
וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורני. ומצאוהו
שהיה יושב ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. (ולא
אמרו לו דבר.) אמרו להן בית שמאי משם ראיה. אף
הם אמרו לו. אם בן היית נוהג לא קימת מצות ספה
מימך:

^ח נשים ועבדים וקטנים. פטורים מן הספה. קטן שאינו
צריך לאמו חייב בספה. מעשה וילדה כלתו של שמאי
הזקן. ופחת את המעזיבה. וסבך על גבי המטה בשביל
הקטן:

^ט כל שבעת הימים. אדם עושה סכתו קבע וביתו עראי.
ירדו גשמים. מאימתי מתר לפנות משתסרח המקפה.
משלו משל למה הדבר דומה. לעבד שבא למזוג בוס
לרבו. ושפך לו קתון על פניו:

פרק ג

לולב הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו פסול. נפרדו עליו
 כשר. רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה. ציני הר הברזל
 כשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנגע בו
 כשר:

^א הדס הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו. או שהיו ענביו מרבות
 מעליו פסול. ואם מעטן כשר. ואין ממעטין ביום טוב:

^ג ערבה גזולה ויבשה פסולה. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת פסולה. נקטם ראשה. נפרצו עליה והצפצפה
 פסולה. כמושה ושנשרו מקצת עליה. ושל בעל כשרה:

^ד רבי ישמעאל אומר. שלשה הדסים ושתי ערבות. לולב
 אחד. ואתרוג אחד. אפילו שנים קטומים ואחד אינו
 קטום. רבי טרפון אומר אפילו שלשתן קטומים. רבי
 עקיבא אומר בשם שלולב אחד. ואתרוג אחד. כן הדס
 אחד. וערבה אחת:

^ה אתרוג הגזול והיבש. פסול. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת. פסול. של ערלה. פסול. של תרומה טמאה.
 פסול. של תרומה טהורה. לא יטול. ואם נטל כשר. של

דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין של מעשר
שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר:

^י עלתה חזזית על רבו. נטלה פטמתו. נקלף. נסדק. נקב
וחסר כל שהוא פסול. עלתה חזזית על מיעוטו. נטל
עוקצו. נקב ולא חסר כל שהוא כשר. אתרוג הכושי.
פסול. והירוק ככרתי. רבי מאיר מכשיר. ורבי יהודה
פוסל:

^י שיעור אתרוג הקטן. רבי מאיר אומר פאגוז. רבי יהודה
אומר כביצה. ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו אחת. דברי
רבי יהודה. רבי יוסי אומר אפילו אחד (בשתי ידי):

^ח אין אוגדין את הלולב אלא במינו. דברי רבי יהודה.
רבי מאיר אומר אפילו במשיחה. אמר רבי מאיר מעשה
באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימזנים של
זהב. אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה:

^ט והיכן היו מנענעין. בהודו ליי תחלה וסוף. ובאנא יי
הושיעה נא. דברי בית הלל. בית שמאי אומרים אף
באנא יי הצליחה נא. אמר רבי עקיבא צופה הייתי ברבן
גמליאל ורבי יהושע שכל העם היו מנענעין את לולביהן
והן לא נענעו. אלא באנא יי הושיעה נא (בלבד). מי שבא
בדרך ולא היה בידו לולב לטול. לכשיפגס לביתו יטול
על שלחנו. לא נטל שחרית יטול בין הערבים. שכל היום
כשר ללולב:

י' מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו. עונה אחריהן מה שהן אומרים. ותהי לו מארה. אם היה גדול מקרא אותו עונה אחריו הללויה:

יא מקום שנהגו לכפול יכפול. לפשוט יפשוט. לברך אחריו. יברך אחריו. הכל כמנהג המדינה. הלוקח לולב מחבירו בשביעית. נותן לו אתרוג במתנה. לפי שאין רשאי ללקחו בשביעית:

יב בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב נטל במדינה שבעה זכר למקדש. ושיהא יום הנף כלו אסור:

יג יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת. כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת. למחרת משכימין ובאים. כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטלו. מפני שאמרו חכמים אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו. ושאר ימי החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו:

יד רבי יוסי אומר יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת. ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים. פטור. מפני שהוציאו ברשות:

^{טו} מִקְבֵּלֶת אִשָּׁה מִיד בְּנָהּ. וּמִיד בַּעֲלָהּ. וּמַחְזִירָתוֹ לַמִּים
בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בְּשַׁבָּת מַחְזִירִין. בְּיוֹם טוֹב
מוֹסִיפִין. וּבְמוֹעֵד מַחְלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֹנֵעַ חַיִּיב בְּלוּלָב:

יום ט

פרק ד

לוּלָב וְעֶרְבָה. שֶׁשָּׂה וְשִׁבְעָה. הֶהָלֵל וְהַשְׁמָחָה שְׁמוֹנָה.
סָפָה וְנִסּוּךְ הַמִּים שִׁבְעָה. וְהַחֲלִיל חֲמִשָּׁה וְשֶׁשָּׁה:

^ב לִלוּלָב שִׁבְעָה. כִּיצַד יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. לִלוּלָב שִׁבְעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָּׂה:

^ג עֶרְבָה שִׁבְעָה. כִּיצַד יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל עֶרְבָה שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. עֶרְבָה שִׁבְעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָּׂה:

^ד מִצֻּת לִלוּלָב כִּיצַד יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. (כָּל הָעָם) מוֹלִיכִין אֶת לִוְלָבֵיהֶם לְהַר הַבַּיִת
מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְהַחֲזָנִים מְקַבְּלִין מֵהֶן. וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גְּבִי
אַצְטָבָא. וְהַזְקָנִים מְנִיחִין אֶת שְׁלֵהֶן בַּלְשָׁפָה. וּמְלַמְּדִים
אוֹתָם לֵאמֹר כָּל מִי שֶׁמָּגִיעַ לִוְלָבִי בִידּוֹ הָרִי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה.
לְמַחֵר מְשַׁכֵּמִין וּבָאִין. וְהַחֲזָנִים זוֹרְקִים אוֹתָם לַפְּנִיָּה.
וְהֵן מַחְסִיפִין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֲבִירוֹ. וְכִשְׂרָאוּ בֵּית דִּין
שָׁבְאוּ לִיָּדִי סָפָנָה. הִתְקִינוּ שֶׁיֵּהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל
בְּבֵיתוֹ:

ה' מַצּוֹת עֲרֵבָה בִּיצֵד. מָקוֹם הָיָה לַמָּטָה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצֵא. יוֹרְדִין לָשֶׁם וּמִלֻּקְטִין מִשָּׁם. מַרְבִּיּוֹת שֶׁל עֲרֵבָה. וּבִאֵין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ וְרֹאשֵׁיהֶן כְּפּוֹפִין עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. בְּכָל יוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת. וְאוֹמְרִים אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְיָ הַצְלִיחָה נָּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲנִי וְהוּא הוֹשִׁיעָה נָּא. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שִׁבְעָה פְּעָמִים. בְּשַׁעַת פְּטִירְתָּן מֵהֵן אוֹמְרִים. יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ. רַבִּי אֶלְיעָזָר אוֹמֵר לֵיָּהּ וּלְךָ מִזְבֵּחַ (לֵיָּהּ וּלְךָ מִזְבֵּחַ):

י' כְּמַעֲשֵׂהוּ בַחֹל כִּךְ מַעֲשֵׂהוּ בְּשַׁבָּת. אֵלֹא שֶׁהָיוּ מְלַקְטִין אוֹתָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמִנִּיחִים אוֹתָן בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זֶהָב כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְמוֹשׁ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר חֲרִיּוֹת שֶׁל דָּקֵל הָיוּ מְבִיאִין. וְחוֹבְטִין אוֹתָן בְּקֶרֶקַע בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חֲבוּט חֲרִיּוֹת:

י' מִיד הַתִּינוּקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לולביהֶן. וְאוֹכְלִין אֶת רוֹגֵיהֶן:

ח' הַהִלֵּל וְהַשְׁמָחָה שְׁמוֹנָה. בִּיצֵד. מְלַמֵּד שְׁחִיב אָדָם בַּהִלֵּל וּבַשְׁמָחָה וּבִכְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג כְּשֶׁאֵר כָּל יְמוֹת הַחָג. סֵפָה שִׁבְעָה. בִּיצֵד. גָּמַר מִלֶּאֱכֹל לֹא יִתִּיר סִפְתּוֹ. אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֵּלִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעַלָּה. מִפְּנֵי כְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג:

ט' נְסוּךְ הַמִּים (שִׁבְעָה). בִּיצֵד. צְלוּחִית שֶׁל זֶהָב מִחֻזָּקת שְׁלֹשָׁה לֹזְגִים. הָיָה מְמַלֵּא מִן הַשְּׁלֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמִּים.

תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. עָלָה בַּכֶּבֶשׂ וּפָנָה לְשֹׁמְאֵלוֹ. וּשְׁנֵי סִפְלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל סִיד הָיוּ. אֲלֵא שֶׁהָיוּ מִשְׁחָרִין פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַיָּין. וּמִנְקָבִין כַּמִּין שְׁנֵי חֲטָמִין דְּקִיין. אֶחָד מֵעֵבֶה. וְאֶחָד דֶּק. כְּדֵי שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶם כָּלִין בְּבֵת אַחַת. מֵעֶרְבִי שֶׁל מַיִם. מִזְרָחִי שֶׁל יָיִן. עִירָה שֶׁל מַיִם לְתוֹךְ שֶׁל יָיִן. וְשֶׁל יָיִן לְתוֹךְ שֶׁל מַיִם יֵצֵא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בְּלוֹג הָיָה מִנְסָךְ כָּל שְׁמוֹנֶה. וְלִמְנִסֵּךְ אוֹמְרִים לוֹ הַגְבֵּה יָדְךָ. שֶׁפַּעַם אַחַת נִסֵּךְ אֶחָד עַל גְּבִי רִגְלָיו. וְרָגְמוּהוּ כָּל הָעָם בְּאַתְרוּגֵיהֶן:

כַּמַּעֲשֵׂהוּ בַּחֹל כֶּךָ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת. אֲלֵא שֶׁהָיָה מִמֶּלֶא מֵעֶרֶב שַׁבָּת חֲבִית שֶׁל זָהָב שְׁאִינָה מְקַדְּשֶׁת. מִן הַשְּׁלוּחִים. וּמִנִּיחָה בַּלְשָׁכָה. נִשְׁפָּכָה אוֹ נִתְּגַלְתָּה. הָיָה מִמֶּלֶא מִן הַכִּיּוֹר. שֶׁהָיוּ וְהַמַּיִם הַמְּגֻלִּין. פְּסוּלִים עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ:

פרק ה

הַחֲלִיל חֲמִשָּׁה וְשֵׁשֶׁה. זֶהוּ הַחֲלִיל שֶׁל בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. שְׁאִינוּ דוֹחָה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב. אָמְרוּ. כָּל מִי שֶׁלֹּא רָאָה שְׂמִיחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. לֹא רָאָה שְׂמִיחָה מִיָּמָיו:

בַּמּוֹצָאֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג. הָיוּ יוֹרְדִין לַעֲזֹרֶת נָשִׁים. וּמִתְקַנִּין שָׁם תְּקוּן גְּדוֹל. וּמִנּוּרוֹת שֶׁל זָהָב הָיוּ שָׁם. וְאַרְבַּעַת סִפְלִים שֶׁל זָהָב בְּרִאשֵׁיהֶן. וְאַרְבַּע סְלָמוֹת לְכָל

אֶחָד וְאֶחָד וְאַרְבָּעָה יְלָדִים מִפְּרָחֵי כְּהֵנָה וּבִידֵיהֶם כַּדִּים
 שֶׁל שֶׁמֶן. שֶׁל מֵאָה וְעֶשְׂרִים לֹוג. שֶׁהֵן מְטִילִין לְכָל סֶפֶל
 וְסֶפֶל:

^א מִבִּלְאֵי מִכְנָסֵי כְּהֵנִים וּמִהִמְיָנִיהֶן. הָיוּ מִפְּקִיעִין. וּבָהֶן הָיוּ
 מְדַלִּיקִין. לֹא הָיְתָה חֹצֵר בִּירוּשָׁלַיִם שְׂאִינָה מֵאִירָה מֵאוֹר
 בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה:

^ד חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה. הָיוּ מִרְקָדִים לִפְנֵיהֶם
 בַּאֲבֻקוֹת שֶׁל אֹזֶר שְׂבִידֵיהֶן. וְאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי
 שִׁירֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. וְהַלּוֹים בְּכִנּוֹרוֹת וּבִנְבָלִים וּבִמְצֻלָּתַיִם
 וּבַחֲצוֹצְרוֹת. וּבְכָלִי שִׁיר בְּלֹא מִסְפָּר. עַל חֲמֹשֶׁה עָשָׂר
 מַעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים. כְּנָגֵד
 חֲמֹשֶׁה עָשָׂר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שְׁבַת־הַלִּים. שֶׁעָלִיהֶן לוֹיִם
 עוֹמְדִים בְּכָלִי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה. עֹמְדוֹ שְׁנֵי הַכְּהֵנִים
 בְּשַׁעַר הָעֶלְיוֹן. שִׁיּוֹרֵד מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים. וְשְׂתֵי
 חֲצוֹצְרוֹת בִּידֵיהֶן. קָרָא הַגָּבֵר. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ
 לְמַעֲלָה עֲשִׂירִית. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הִגִּיעוּ לַעֲזָרָה
 תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הָיוּ תוֹקְעִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁמִּגִּיעִין
 לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא לַמִּזְרָח. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְרָח.
 הִפְכוּ פָנֵיהֶן לְמַעְרָב וְאָמְרוּ. אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה.
 אַחֲרֵיהֶם אֵל הֵיכָל יְיָ וּפָנֵיהֶם קִדְמָה. וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיִּתִם
 קִדְמָה לְשֹׁמֵשׁ. וְאָנוּ לָיָה עֵינֵינוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָיוּ שׁוֹנִין
 וְאוֹמְרִין אָנוּ לָיָה. וְלָיָה עֵינֵינוּ:

ה' אין פּוֹחֲתִין מֵאַחַת וְעֶשְׂרִים תְּקִיעוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִין מוֹסִיפִין עַל אַרְבָּעָה וּשְׁמוֹנָה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת (בַּמִּקְדָּשׁ). שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וּבְמוֹסְפִין הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תִּשְׁעַ. וּבְעֶרֶב שָׁבַת הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד שֵׁשׁ. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול. עֶרֶב שָׁבַת שְׁבַתוֹךְ הַחַג הָיוּ שָׁם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים. שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. שְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הָעֲלִיזוֹן. וְשְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹן. וְשְׁלֹשׁ לְמַלּוֹי הַמִּים. וְשְׁלֹשׁ עַל גְּבֵי מִזְבֵּחַ. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וְתִשְׁעַ לְמוֹסְפִין. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול:

י' יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חַג הָיוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַלִּים שְׁנַיִם וּשְׁעִיר אֶחָד. נִשְׁתַּיְרוּ שָׁם אַרְבָּעָה עָשָׂר כֶּבֶשִׂים לְשְׁמוֹנָה מִשְׁמְרוֹת. בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שָׁשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשֵׁנִי חֲמִשָּׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשִׁלִּישִׁי אַרְבָּעָה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּרִבְעִי שְׁלֹשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּחֲמִישִׁי שְׁנַיִם מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשִׁשִּׁי אֶחָד מְקַרֵּב שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשַׁבְעִי כֵּלָן שְׁוִין. בְּשְׁמִינִי חֲזָרוּ לְפָנֶיךָ כְּבָרְגָלִים. אָמְרוּ מִי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם לֹא יִקְרִיב לְמַחֵר. אֲלָא חוֹזְרִין חֲלִילָה:

י' בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות.
באימורי הגגלים ובחלוק לחם הפנים. בעצרת אומרים
לו. הילך מצה הילך חמץ. משמר שזמנו קבוע הוא
מקריב תמידין נדרים ונדבות. ושאר קרבנות צבור.
ומקריב את הכל. יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין
לאחריה. היו כל המשמרות שוות בחלוק לחם הפנים:

ח' חל להיות יום אחד להפסיק בנתיים. משמר שזמנו
קבוע היה נוטל עשר חלות. והמתעבב נוטל שתים.
ובשאר ימות השנה הנכנס נוטל שש. (והיוצא נוטל
שש). רבי יהודה אומר הנכנס נוטל שבע. והיוצא
נוטל חמש. הנכנסין חולקין בצפון. והיוצאין בדרום.
בלגה לעולם חולקת בדרום. וטבעתה קבועה. וחלונה
סתומה: סליק

מסכת תענית

פרק א

מאימתי מזכירין גבורות גשמים: רבי אליעזר אומר
מיום טוב הראשון של חג: רבי יהושע אומר
מיום טוב האחרון של חג: אמר לו רבי יהושע הואיל ואין
הגשמים סימן ברכה בחג למה הוא מזכיר: אמר לו רבי
אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול: אלא להזכיר משיב
הרוח ומוריד הגשם בעונתו: אמר לו אם כן לעולם יהא
מזכיר:

ב אין שואלין את הגשמים: אלא סמוך לגשמים: רבי
יהודה אומר העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון
של חג: האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר: ביום טוב
הראשון של פסח: הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר:
עד אימתי שואלין את הגשמים: רבי יהודה אומר עד
שיעבור הפסח: רבי מאיר אומר עד שיציא ניסן: שנאמר
ויוֹרֵד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ בְּרֹאשׁוֹן:

ג בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים: רבן גמליאל
אומר בשבעה בו: חמשה עשר יום אחר החג: כדי שיעיג
אחרון שבִּישְׂרָאֵל לָנֶהֱרַת:

ד הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים:
התחילו היחידים מתענים שלש תעניות: אוכלים ושותים

מִשְׁחִיכָהּ. וּמוֹתְרִין בַּמֶּלֶאכָה. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ.
וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל. וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה:

ה' הָגִיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּסֻלּוֹ. וְלֹא יֵרְדוּ גִשְׁמִים. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין
שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוֹר. אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מִשְׁחִיכָהּ.
וּמוֹתְרִין בַּמֶּלֶאכָה. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל.
וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה:

י' עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְוּ. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת
אַחֲרוֹת עַל הַצָּבוֹר. אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וְאַסּוּרִין בַּמֶּלֶאכָה. וּבִרְחִיצָהּ. וּבִסִּיכָהּ. וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל.
וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה. וְנוֹעֲלִין אֶת הַמְּרַחֲצוֹת. עָבְרוּ אֵלָיו
וְלֹא נִעְנְוּ. בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עָלֵיהֶם עוֹד שֶׁבַע. שֶׁהֵן
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצָּבוֹר. הָרִי אֵלָיו יִתְרוֹת עַל
הָרֵאשׁוֹנוֹת. שֶׁבָּאֵלֶּוּ מִתְרִיעִין וְנוֹעֲלִין אֶת הַחֲנִיּוֹת. בְּשָׁנִי
מָטִין עִם חִשִּׁיכָהּ. וּבַחֲמִישִׁי מִתְרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת:

י' עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְוּ. מִמַּעֲטִין בַּמָּשָׂא וּמִתֵּן. בְּבִנְיָן
וּבִנְטִיעָה בְּאִירוֹסִין וּבְנִשְׁוֹאִין וּבְשִׂאֲלַת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם
לְחֵבֶרֶוּ כִּבְנֵי אָדָם הַנּוֹזְפִין לְמָקוֹם. הֵיחִידִים חוֹזְרִים
וּמִתְעַנִּים עַד שֶׁיֵּצֵא נִסָּן. יֵצֵא נִסָּן וְיֵרְדוּ גִשְׁמִים. סִימָן
קָלָלָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר הֲלֹא קָצִיר חֲטִים הַיּוֹם וְגוֹמֵר:

פרק ב

סֵדֶר תַּעֲנִיּוֹת כִּיצַד מוֹצִיאִין אֶת הַתִּיבָה לְרַחוּבָה שֶׁל עִיר וְנוֹתְנִין אֶפֶר מִקְלָה עַל גְּבִי הַתִּיבָה וּבִרְאֵשׁ הַנָּשִׂיא וּבִרְאֵשׁ אָב בֵּית דִּין וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל וְנוֹתֵן בְּרֵאשׁוֹ הַזֶּקֶן שֶׁבֵּהֶן אוֹמֵר לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי כְבוֹשִׁין אַחֲנִינוּ לֹא נֶאֱמַר בְּאֲנָשֵׁי נִיגוּה וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת שָׁקֶם וְאֶת תַּעֲנִיתָם אֲלֵא וַיֵּרָא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדֶּרֶכָם הִרְעָה וּבִקְבֻלָּה הוּא אוֹמֵר וְקִרְעוּ לְבַבְכֶּם וְאֵל בְּגָדֵיכֶם:

^ב עָמְדוּ בַתְּפִלָּה מוֹרִידִין לִפְנֵי הַתִּיבָה זֶקֶן וְרִגִּיל וַיֵּשׁ לוֹ בָּנִים וּבֵיתוֹ רִיקֶם כְּדִי שִׁיְהֶא לְבוֹ שָׁלֵם בַּתְּפִלָּה וְאוֹמֵר לִפְנֵיהֶם אֲרַבֵּעַ וְעֶשְׂרִים בְּרִכּוֹת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שֶׁבְכָל יוֹם וּמוֹסִיף עֲלֵיהֶם עוֹד שֵׁשׁ:

^ג וְאֵלוּ הֵן זְכוּרֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת אֵל יִי בִצְרָתָהּ לִי קִרְאֲתִי וַיַּעֲנֵנִי אֲשָׁא עֵינֵי אֵל הַהָרִים וְגוֹמֵר מִמַּעַמְמָקִים קִרְאֲתִיד יִי תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטוּף רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה צָרִיד לֹאֹמֵר זְכוּרֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת אֲלֵא אוֹמֵר תַּחֲתִיָּהֶן רָעַב כִּי יִהְיֶה בְּאֶרֶץ דִּבֵּר כִּי יִהְיֶה וְגוֹמֵר אֲשֶׁר הָיָה דִּבֵּר יִי אֵל יִרְמְיָהוּ עַל דְּבָרֵי הַבְּצָרוֹת וְאוֹמֵר חוֹתְמִיהֶן:

^ד עַל הָרָאשׁוֹנָה הוּא אוֹמֵר מִי שֶׁעָנָה אֶת אֲבָרָהָם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה בְּרוּךְ אַתָּה יִי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁנִיָּה הוּא אוֹמֵר:

מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבּוּתֵינוּ עַל יָם סוּף. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי זִכְרֵךְ
הַנִּשְׁכָּחוֹת. עַל הַשְּׁלִישִׁית הוּא אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת
יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּל. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם
הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּרוּעָה. עַל הָרְבִיעִית הוּא
אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת שְׁמוּאֵל בְּמִצְפָּה. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ
צַעֲקָה. עַל הַחֲמִישִׁית הוּא אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת אֱלִיהוּ
בְּהַר הַכְּרִמָּל. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם
הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. עַל הַשְּׁשִׁית הוּא
אוֹמֵר. מִי שֶׁעָנָה אֶת יוֹנָה מִמְּעֵי הַדָּגָה. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַעוֹנֶה
בְּעֵת צָרָה. עַל הַשְּׁבִיעִית הוּא אוֹמֵר מִי שֶׁעָנָה אֶת דָּוִד
וְאֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל
צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֵּרַחֵם עַל הָאָרֶץ:

הַ מַעֲשֵׂה בִימֵי רַבִּי חֲלָפְתָא וְרַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן תִּרְדִּיּוֹן שֶׁעָבַר
אֶחָד לִפְנֵי הַתִּיבָה. וְגָמַר אֶת הַבְּרָכָה כְּלָה. וְלֹא עָנוּ אַחֲרָיו
אָמֵן. תִּקְעוּ הַכֹּהֲנִים תִּקְעוּ. מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבְרָהָם בְּהַר
הַמּוֹרִיָּה. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם
הַזֶּה. הֲרִיעוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הֲרִיעוּ. מִי שֶׁעָנָה אֶת אַבּוּתֵינוּ עַל
יָם סוּף. הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם
הַזֶּה. וְכִשְׁבָּא הַדָּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ. לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין כֵּן
אֶלָּא בְּשַׁעַר מִזְרַח (וּבְהַר הַבֵּית):

י' שלש תעניות הראשונות. אנשי משמר מתעניין ולא משלימין. ואנשי בית אב לא היו מתעניין כלל. שלש שניות. אנשי משמר מתעניין ומשלימין. ואנשי בית אב מתעניין ולא משלימין. שבע אחרונות אלו ואלו מתעניין ומשלימין. דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים שלש תעניות הראשונות. אלו ואלו לא היו מתעניין כלל. שלש שניות. אנשי משמר מתעניין ולא משלימין. ואנשי בית אב לא היו מתעניין כלל. שלש אחרונות אנשי משמר מתעניין ומשלימין. ואנשי בית אב מתעניין ולא משלימין:

י' אנשי משמר מתרים לשתות יין בלילות. אבל לא בימים. ואנשי בית אב לא ביום ולא בלילה. אנשי משמר ואנשי מעמד אסורים מלספר ומלכבס. ובחמישי מתירין מפני כבוד השבת:

מסכת שקלים

פרק א

בְּאַחַד בְּאֶדָר מְשַׁמֵּיעִין עַל הַשְּׁקָלִים. וְעַל הַכִּלְאִים.
בַּחֲמֵשָׁה עָשָׂר בּו'. קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בִּכְרָכִים.
וּמִתְקַנֵּין אֶת הַדְּרָכִים. וְאֶת הָרְחוּבוֹת. וְאֶת מְקוֹאוֹת
הַמַּיִם. וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרִבִּים. וּמַצִּינִין אֶת הַקְּבֵרוֹת.
וְיוֹצֵאִין אֶף עַל הַכִּלְאִים:

ב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
לְפָנֶיהֶם. מִשְׂרְבּוֹ עוֹבְרֵי עֲבִירָה. הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין עַל
הַדְּרָכִים. הַתְּקִינוּ שִׁיהוּ מִפְּקִירִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה:

ג בַּחֲמֵשָׁה עָשָׂר בּו'. שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִין בְּמִדְיָנָה. בְּעֶשְׂרִים
וּחֲמֵשָׁה יָשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. מִשִּׁישָׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. הִתְחִילוּ
לְמִשְׁכֵּן. אֶת מִי מִמִּשְׁכָּנִין. לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים. גָּרִים וְעֶבְדִּים
מְשׁוֹחָרְרִים. אֲבָל לֹא נָשִׁים. וְעֶבְדִּים. וְקִטְנִים. כָּל קָטָן
שֶׁהִתְחִיל אָבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ. שׁוֹב אֵינוֹ פּוֹסֵק. וְאֵין
מִמִּשְׁכָּנִין אֶת הַכֹּהֲנִים. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

ד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָעִיד בֶּן בּוֹכְרֵי בִּיבְנָה. שֶׁכָּל כֹּהֵן
שֶׁשׁוּקָל אֵינוֹ חוּטָא. אָמַר לוֹ רֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לֹא כִי.
אֵלָּא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוּקָל חוּטָא. אֵלָּא שֶׁהַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁים
מִקְרָא זֶה לְעֶצְמָן. וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל.

הואיל והעמר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו. היאך
נאכלים:

ה אף על פי שאמרו. אין ממשכנין נשים ועבדים קטנים.
אם שקלו מקבלין מידן. הגוי והכותי ששקלו. אין מקבלין
מידן. ואין מקבלין מידם קני זבים וקני זבות וקני יולדות.
וחטאות ואשמות. אבל נדרים ונדבות מקבלין מידן. זה
הכלל. כל שנדר ונדב מקבלין מידן. וכל שאינו לא נדר
ולא נדב אין מקבלין מידן. וכן הוא מפורש על ידי עזרא.
(שנאמר) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו:

י ואלו שחייבין בקלבון לויים וישראלים. וגרים ועבדים
משוחררים. אבל לא (כהנים) נשים ועבדים וקטנים.
השוקל על ידי כהן. על ידי אשה. על ידי עבד. על ידי
קטן. פטור. ואם שקל על ידו. ועל יד חבירו חייב בקלבון
אחד. רבי מאיר אומר שני קלבנות. הנותן סלע ונוטל
שקל. חייב שני קלבנות:

י השוקל על ידי עני. ועל ידי שכנו. ועל יד בן עירו פטור.
ואם הלויים חייב. האחין השתפין שחייבים בקלבון.
פטורין ממעשר בהמה. ושחייבין במעשר בהמה. פטורין
מן הקלבון. וכמה הוא קלבון. מעה כסף. דברי רבי מאיר.
וחכמים אומרים חצי:

פרק ב

מִצָּרְפִּין שְׁקָלִים לְדַרְכּוֹנוֹת. מִפְּנֵי מִשְׁאֵי הַדֶּרֶךְ. כְּשֶׁם
שֶׁהָיוּ שׁוּפְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. כִּךְ הָיוּ שׁוּפְרוֹת
בַּמִּדְיָנָה. בְּנֵי הָעִיר שִׁשְׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן. נִגְנְבוּ אוֹ
שִׁנְאָבְדוּ. אִם נִתְרַמָּה (הַתְּרוּמָה). נִשְׁבָּעִין לְגִזְבָּרִים. וְאִם
לֹא. נִשְׁבָּעִין לְבְנֵי הָעִיר. וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין תַּחְתִּיהֶן.
נִמְצְאוּ אוֹ שֶׁחֲזִירוֹם הַגִּנְבִּים. אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁקָלִין. וְאִין עוֹלִין
לָהֶן לְשָׁנָה הַבָּאָה:

ב הַנּוֹתֵן שְׁקָלוֹ לַחֲבִירוֹ לְשִׁקּוֹל עַל יָדוֹ. וְשִׁקְלוֹ עַל יָדֵי
עַצְמוֹ. אִם נִתְרַמָּה תְּרוּמָה מֵעַל. הַשּׁוֹקֵל שְׁקָלוֹ מִמַּעוֹת
הַקֹּדֶשׁ. אִם נִתְרַמָּה תְּרוּמָה וְקִרְבָּה הַבְּהֵמָה. מֵעַל. מִדְּמֵי
מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִדְּמֵי שְׁבִיעִית. יֹאכֵל כָּנָגְדוֹ:

ג הַמְכִּנֵּס מַעוֹת וְאָמַר הֲרִי אֵלּוּ לְשִׁקְלִי. בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן נִדְבָּה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן חוֹלִין.
שְׁאֲבִיא מֵהֶן לְשִׁקְלִי. שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר חוֹלִין. אֵלּוּ לְחֻטָּאת
שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר נִדְבָּה. שְׁאֲבִיא מֵהֶן חֻטָּאת. שְׁוִין שֶׁמוֹתֵרֵן
חוֹלִין:

ד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מֶה בֵּין שְׁקָלִים לְחֻטָּאת. שֶׁלְשִׁקְלִים
יֵשׁ לָהֶן קֶצֶף וְלְחֻטָּאת אֵין לָהּ קֶצֶף. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֵף לְשִׁקְלִים אֵין לָהֶן קֶצֶף. שֶׁכְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגּוֹלָה.
הָיוּ שׁוֹקְלִים דַּרְכּוֹנוֹת. חֲזָרוּ לְשִׁקּוֹל סְלָעִים. חֲזָרוּ לְשִׁקּוֹל
טַבָּעִים. וּבִקְשׁוּ לְשִׁקּוֹל דִּינָרִים. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵף עַל

פי כן יד כלן שוה אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתיים וזה מביא בשלש:

ה מותר שקלים חולין מותר עשירית האיפה מותר קני זבים קני זבות וקני יולדות וחטאות ואשמות מותרין נדבה זה הכלל כל שהוא בא לשם חטאת ולשם אשמה מותרן נדבה מותר עולה לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר פסח לשלמים מותר נזירים לנזירים מותר נזיר לנדבה מותר עניים לעניים מותר עני לאותו עני מותר שבויים לשבויים מותר שבוי לאותו שבוי מותר המתים למתים מותר המת לזרשיו רבי מאיר אומר מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מותר המת בונין לו נפש על קברו:

פרק ג

בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח בפרוס עצרת בפרוס החג והן גרנות למעשר בהמה דברי רבי עקיבא בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר ובאחד בסיון ובעשרים ותשעה באב רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בניסן באחד בסיון בעשרים ותשעה באול מפני מה אמרו בתשעה ועשרים באול ולא אמרו באחד בתשרי מפני שהוא יום טוב ואי אפשר לעשר ביום טוב לפיכך הקדימוהו לעשרים ותשעה באול:

ב בשלש קפות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה וכתוב בהן אלף ביי"ת גימ"ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב בהן אלפא ביתא גמלא אין התורם נכנס לא בפרגוד (חפות) ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפלין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות בדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר והייתם נקים מיי ומישראל ואומר ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

ג של בית רבן גמליאל (היה) נכנס ושקלו בין אצבעותיו וזרקו לפני התורם והתורם מתכוין ודוחפו לקפה אין התורם תורם עד שיאמר להם אתרום והן אומרים לו תרום תרום תרום שלשה פעמים:

ד תרום את הראשונה ומחפה בקטבלאות שניה ומחפה בקטבלאות שלישית לא היה מחפה שמא ישבח (ויתרום) מן הדבר התרום תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל והשניה לשם פרכים המקפין לה והשלישית לשום בבל ולשום מדי ולשום מדינות הרחוקות:

פרק ד

הַתְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. לֹקַחִין בָּהּ תְּמִידִין
וּמוֹסְפִין וְנִסְכֵּיהֶם. הָעֹמֵר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם
הַפָּנִים. וְכָל קֶרֶבֶנֹת הַצָּבוֹר. שׁוֹמְרֵי סְפִיחִים בְּשִׁבְעִית.
נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר (הַרוּצָה)
מִתְנַדֵּב שׁוֹמֵר חֲנָם. אָמְרוּ לוֹ אַף אֶתָּה אוֹמֵר. שְׂאִינָן בָּאֵין
אֵלָא מִשָּׁל צָבוֹר:

ב פָּרָה וְשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְלִשְׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. בָּאֵין
מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. כֶּבֶשׂ פָּרָה. וְכֶבֶשׂ שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח.
וְלִשְׁוֹן שִׁבִּין קֶרְנָיו. וְאַמַּת הַמַּיִם. וְחֹמַת הָעִיר וּמִגְדָּלוֹתֶיהָ.
וְכָל צִרְכֵי הָעִיר. בָּאֵין מִשִּׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה. אָבֵא שְׂאוּל אוֹמֵר
כֶּבֶשׂ פָּרָה. כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשָּׁל עֶצְמוֹ:

ג מוֹתֵר שִׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהֶן. לֹקַחִין
בָּהֶן יֵינֹת שְׂמָנִים וְסֻלְתוֹת. וְהַשֹּׁכֵר לְהַקְדֵּשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִשְׁתַּכְּרִין מִשָּׁל הַקֹּדֶשׁ.
וְלֹא מִשָּׁל עֲנִיִּים:

ד מוֹתֵר תְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. רַקוּעֵי זֶהָב צְפוּי לְבֵית
קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מוֹתֵר הַפְּרוֹת לְקִיץ
הַמִּזְבֵּחַ. וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
מוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ וּמוֹתֵר נִסְכִּים לְכָלִי שָׁרֵת.
רַבִּי חֲנַנְיָה סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מוֹתֵר נִסְכִּים לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ.
וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת. זֶה וְזֶה לֹא הָיוּ מוֹדִים בַּפְּרוֹת:

ה' מותר הקטרת מה היו עושין בה' מפרישין ממנה שֶׁכֶּר
האומנין ומחללין אותה על שֶׁכֶּר האומנין ונותנין אותה
לאומנין בשֶׁכֶּרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה
ואם בא החדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה
ואם לאו מן הישנה:

י' המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור
ינתנו לאומנין בשֶׁכֶּרן דברי רבי עקיבא אמר לו בן
עזאי אינה היא המדה אלא מפרישין מהן שֶׁכֶּר האומנין
ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנין אותן לאומנין
בשֶׁכֶּרן וחוזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה:

י' המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה לגבי המזבח
זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי
עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו
עם שאר נכסים לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים
עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים
ויביא (בדמיהן עולות) ושאר נכסים יפלו לבדק הבית
רבי עקיבא אומר רואה אני את דברי רבי אליעזר מדברי
רבי יהושע שרבי אליעזר השוה את מדתו ורבי יהושע
חלק אמר רבי פפיס שמעתי בדברי שניהם שהמקדיש
בפירוש בדברי רבי אליעזר והמקדיש סתם בדברי רבי
יהושע:

ה' המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין על גבי המזבח.
 יינות שמנים ועופות. רבי אלעזר אומר ימכרו לצרכי
 אותו המין. ויביא בדמיהם עולות. ושאר נכסים יפלו
 לבדק הבית:

ט אחד לשלשים יום משערין את הלשכה. כל המקבל
 עליו לספק סלתות מארבע עמדות משלש. יספק מארבע.
 משלש ועמדות מארבע יספק מארבע. שיד הקדש על
 העליונה. ואם התליעה סלת התליעה לו. ואם החמיץ
 יין החמיץ לו. ואינו מקבל את מעותיו. עד שיהא המזבח
 מרצה:

פרק ה

אלו הן הממוגין שהיו במקדש. יוחנן בן פינחס על
 החותמות. אחיה על הנסכים. מתתיה בן שמואל
 על הפיסות. פתחיא על הקנין. פתחיא זה מרדכי. למה
 נקרא שמו פתחיא. שהיה פותח בדברים ודורשן. ויודע
 שבעים לשון. בן אחיה על חלי מעים. נחניא חופר שיחין.
 גביני פרוז. בן נבר על נעילת שערים. בן בבי על הפקיע.
 בן ארזה על הצלצל. הגרוס בן לוי על השיר. בית גרמו
 על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס על מעשה הקטרת.
 אלעזר על הפרוכות. ופינחס על המלבוש:

^ב אין פּוֹחַתִּין מְשַׁלְשָׁה גְזָבָרִים וּמִשְׁבְּעָה אַמְרָכְלִין וְאִין עוֹשִׁין שְׁרָרָה עַל הַצָּבוֹר בְּמִמּוֹן פָּחוֹת מִשְׁנַיִם חוּץ מִבֶּן אַחֲיָה שֶׁעַל חָלִי מַעִים וְאֶלְעָזָר שֶׁעַל הַפְּרוּכּוֹת שְׁאוֹתָן קָבְלוּ (רֹב) הַצָּבוֹר עָלֶיהֶן:

^ג אַרְבָּעָה חוֹתָמוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֵיהֶן עֵגֶל זָכָר גְּדִי חוּטָא בֶּן עֲזָאִי אוֹמֵר חֲמִשָּׁה הָיוּ וְאַרְבַּע כָּתוּב עָלֵיהֶן עֵגֶל זָכָר גְּדִי חוּטָא דָּל וְחוּטָא עָשִׂיר עֵגֶל מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי בָקָר גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים וְנִקְבוֹת גְּדִי מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי הַצֹּאן גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים וְנִקְבוֹת חוּץ מִשְׁלֵל אֵלִים זָכָר מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי אֵלִים בְּלֶבֶד חוּטָא מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי שְׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁל מְצוֹרְעִין:

^ד מִי שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ נִסְכִּים הוֹלִיךְ לוֹ אֶצֶל יוֹחָנָן שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַחוֹתָמוֹת נוֹתֵן לוֹ מַעוֹת וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ חוֹתָם בָּא לוֹ אֶצֶל אַחֲיָה שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַנִּסְכִּים וְנוֹתֵן לוֹ חוֹתָם וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ נִסְכִּים וְלַעֲרֵב בָּאִין זֶה אֶצֶל זֶה וְאַחֲיָה מוֹצִיא אֶת הַחוֹתָמוֹת וּמִקְבֵּל כְּנִגְדֵּן מַעוֹת וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לַהֲקַדֵּשׁ וְאִם פָּחַתּוּ הִיא מְשַׁלֵּם יוֹחָנָן מִבֵּיתוֹ שֶׁיֵּד הַקֹּדֶשׁ עַל הָעֲלִיזָנָה:

^ה מִי שֶׁאַבֵּד מִמֶּנּוּ חוֹתָמוֹ מִמַּתִּינִין לוֹ עַד הָעֶרֶב אִם מָצָאוּ לוֹ כִּדִּי חוֹתָמוֹ נוֹתֵנִין לוֹ וְאִם לֹא הָיוּ נוֹתֵנִין לוֹ וְשֵׁם הַיּוֹם כָּתוּב עָלֶיהֶן מִפְּנֵי הָרָמָאִין:

י שְׁתֵּי לְשָׁכוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. אַחַת לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים. וְאַחַת לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים יֵרָאִי חֲטָא נֹתְנִים לְתוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. וְעֲנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפָרְנִסִּין מִתּוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. כָּל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב כָּלִי. זוֹרְקוֹ לְתוֹכָהּ. וְאַחַד לְשָׁלְשִׁים יוֹם גִּזְבָּרִין פּוֹתְחִין אוֹתָהּ. וְכָל כָּלִי שֶׁמֵּצְאוּ בוֹ צֶרֶד לְבַדֵּק הַבֵּית. מִנִּיחִין אוֹתוֹ. וְהַשָּׂאֵר נִמְכָּרִין. וְדַמִּיהוֹ נוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת בֶּדֶק הַבֵּית:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת. שְׁלֹשׁ עָשָׂר הַשְּׁתַּחֲוִיּוֹת. הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. שֶׁל בֵּית רַבִּן גְּמְלִיאֵל. וְשֶׁל בֵּית רַבִּי חֲנַנְיָה סֵגֵן הַכֹּהֲנִים. הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִין אַרְבָּעָה עָשָׂר. וְהִיכָן הִיתָה יְתִירָה. כְּנֶגֶד דִּיר הָעֵצִים. שֶׁכֵּן מִסֶּרֶת בִּידָם מֵאַבוֹתֵיהֶם. שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְזָר:

בִּמְעֻשָׁה בְּכֹהֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מִתַּעֲסֵק. וְרָאָה הָרֹצֵפָה שֶׁהָיָה מְשׁוֹנָה מִחֲבֵרוֹתֶיהָ. בָּא וְאָמַר לְחֲבִירוֹ. לֹא הִסְפִּיק לְגִמּוֹר אֶת הַדָּבָר. עַד שֶׁיֵּצֵאתָ נִשְׁמָתוֹ. וַיֵּדְעוּ בִּיחּוּד שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְזָר:

וְהִיכָן הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִים. אַרְבַּע בְּצָפוֹן. וְאַרְבַּע בְּדָרוֹם. שְׁלֹשׁ בַּמִּזְרָח. וְשִׁתִּים בַּמַּעֲרָב. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים. שְׁעָרִים דְּרוֹמָיִים סְמוּכִין לַמַּעֲרָב. שְׁעַר הָעֲלִיּוֹן. שְׁעַר הַדֶּלֶק. שְׁעַר הַבְּכוֹרוֹת. שְׁעַר הַמִּים. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ

שַׁעַר הַמִּים־שָׁבוּ מִכְּנִיסִין צְלוּחִית שֶׁל מַיִם שֶׁל נְסוּדָּ בַּחֲגֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר בּוֹ הַמַּיִם מִפְּכִים וַעֲתִידִין לְהִיּוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת מִפְתָּן הַבַּיִת לְעִמָּתָן בַּצָּפוֹן סְמוּכִין לַמַּעֲרָב שַׁעַר יְכִנְיָה שַׁעַר קָרְבָן שַׁעַר נָשִׁים שַׁעַר הַשִּׁיר וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שַׁעַר יְכִנְיָה שָׁבוּ יָצָא יְכִנְיָה בְּגָלוֹתוֹ בַּמִּזְרָח שַׁעַר נִקְנֹזֵר וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הָיוּ לוֹ אֶחָד בִּימִינוֹ וְאֶחָד בְּשִׁמְאָלוֹ וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶן שֵׁם:

ד' שֶׁלֹּשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ שְׁמוֹנָה שֶׁל שִׁישׁ בַּבַּיִת הַמִּטְבָּחִים שְׁעָלֶיהֶן מְדִיחִין אֶת הַקָּרְבָּנִים וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב הַכֶּבֶשׂ אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל כֶּסֶף עַל שֶׁ שִׁישׁ הָיוּ נוֹתְנִים אֶת הָאִיבָרִים עַל שֶׁל כֶּסֶף כְּלֵי שֵׁרֶת וּשְׁנַיִם בָּאוּלָם (מִבִּפְנִים) עַל פֶּתַח הַבַּיִת אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל זָהָב עַל שֶׁל שִׁישׁ נוֹתְנִין לֶחֶם הַפָּנִים בְּכִנְיָסָתוֹ וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיעִיּאָתוֹ שֶׁמַּעֲלִין בְּקִדְּשׁ וְלֹא מוֹרִידִין וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִבִּפְנִים שְׁעָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד:

ה' שֶׁלֹּשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֶיהֶן תְּקָלִין חֲדָתִין וְתְקָלִין עֲתִיקִין קִנִּין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה עֲצִים וְלְבוֹנָה זָהָב לְכַפּוּרוֹת שֶׁשָּׂה לְנִדְבָה תְּקָלִין חֲדָתִין שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה וַעֲתִיקִין מִי שֶׁלֹּא שָׁקַל אֶשְׁתַּקֵּד שׁוֹקֵל לְשָׁנָה הַבָּאָה קִנִּין הֵן תּוֹרִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה הֵן בְּנֵי יוֹנָה וְכֹלֵן עוֹלוֹת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֻכְמִים אֹמְרִים קִנִּין אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה וְגוֹזְלֵי עוֹלָה כֹּלֵן עוֹלוֹת:

י האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזרין לבונה לא יפחות מקמץ זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה לוקחין בה עולות הבשר לשם והעורות לכהנים זה מדרש דרש יהודע כהן גדול אשם הוא אשום אשם ליי זה הכלל כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה ילקח בו עולות הבשר לשם והעורות לכהנים נמצאו שני כתובים קיימים אשם ליי ואשם לכהנים ואומר פסך אשם וכסף חטאות לא יובא בית יי לכהנים יהיו:

פרק ז

מעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בֵּין הַשְּׁקָלִים לַנִּדְבָה קָרוֹב לַשְּׁקָלִים יִפְּלוּ לַשְּׁקָלִים קָרוֹב לַנִּדְבָה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה בֵּין עֲצִים לַלְבוֹנָה קָרוֹב לַעֲצִים יִפְּלוּ לַעֲצִים לַלְבוֹנָה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה בֵּין קִנִּין לְגֻזְלֵי עוֹלָה קָרוֹב לְקִנִּין יִפְּלוּ לְקִנִּין לְגֻזְלֵי עוֹלָה יִפְּלוּ לְגֻזְלֵי עוֹלָה מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לְגֻזְלֵי עוֹלָה בֵּין חוֹלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי קָרוֹב לְחוֹלִין יִפְּלוּ לְחוֹלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי יִפְּלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי זֶה הַכֹּל הוֹלְכִין אַחֵר הַקָּרוֹב (לְהַקֵּל) מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה לְהַחֲמִיר:

^ב מעות שנמצאו לפני סוחרים בהמה לעולם מעשר בהר
הבית חולין בירושלים בשעת הרגל מעשר ובשאר כל
ימות השנה חולין:

^ג בשר שנמצא בעזרה איברין עולות וחתוכות חטאות
בירושלים זבחי שלמים זה וזה תעבר צורתו ויצא לבית
השריפה נמצא בגבולין אברין נבלות חתוכות מותרות
ובשעת הרגל שהבשר מרבה אף אברין מותרין:

^ד בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתה
לכל רוח זכרים עולות נקבות זבחי שלמים רבי יהודה
אומר הראוי לפסחים פסחים קדם לרגל שלשים יום:

^ה בראשונה היו ממשכנין את מוצאה עד שהוא מביא
נסכיה חזרו להיות מניחין אותה ובורחין התקינו בית
דין שיהו נסכיה באין משל צבור:

^ו אמר רבי שמעון שבעה דברים התקינו בית דין וזה
אחד מהן גוי ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה
נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור וכן
גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קרבין משלו
ואם לאו קרבין משל צבור ותנאי בית דין הוא על כהן
גדול שמת שתהא מנחתו קרבה משל צבור רבי יהודה
אומר משל יורשין ושלמה היתה קרבה:

י על המלח ועל העצים. שיהו הפהגים גאותים בהן. ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה. ועל הקנין הפסולות. שיהו באות משל צבור. רבי יוסי אומר המספק את הקנין. מספק את הפסולות:

פרק ח

כא כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין. חוץ משל שוק העליון. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר בשאר ימות השנה. שבאמצע טמאין ושבצדדין טהורין. ובשעת הרגל. שבאמצע טהורין ושבצדדין טמאין. שמפני שהן מועטין. מסתלקין לצדדין:

ב כא כל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין. דרך עליה טהורין. שלא כדרך ירידתן עליתן. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן טהורין. חוץ מן הסל. והמגריפה. והמריצה. והמיוחדין לקברות:

ג סכין שנמצאת בארבעה עשר. שוחט בה מיד. בשלשה עשר שונה ומטביל. וקופין בין בזה ובין בזה. שונה ומטביל. חל ארבעה עשר להיות בשבת. שוחט בה מיד. בחמשה עשר שוחט בה מיד. נמצאת קשורה לסכין. הרי זה פסבין:

ד פרכת שנטמאת בולד הטמאה. מטבילין אותה בפנים. ומכניסין אותה מיד. ואת שנטמאת באב הטמאה.

מִטְבִּילִין אוֹתָהּ בַּחוּץ וְשׁוֹטְחִין אוֹתָהּ בַּחֵיל (מִפְּנֵי שְׁצִירָכָה הָעֶרֶב שְׁמֶשׁ) וְאִם הָיְתָה חֲדָשָׁה שׁוֹטְחִין אוֹתָהּ עַל גַּג הָאֶצְטָבָא כְּדִי שִׁירָאוּ הָעַם אֶת מְלֹאכְתָּהּ שֶׁהִיא נֹאָה:

ה' רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן הֶסְגֵּן פְּרָכַת עֲבִיָּה טַפַּח וְעַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין נִיָּאֲרָגַת וְעַל כָּל נִימָא וְנִימָא אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים חוּטִין אַרְבָּה אַרְבַּעִים אִמָּה וְרַחֲבָה עֶשְׂרִים אִמָּה וּמִשְׁמוֹנִים וּשְׁתֵּים רִבּוֹא נַעֲשִׂית וּשְׁתֵּים עוֹשִׁין בְּכָל שָׁנָה וְשִׁלַּשׁ מֵאוֹת כֹּהֲנִים מִטְבִּילִין אוֹתָהּ:

י' בֶּשֶׁר קָדָשִׁי הַקִּדָּשִׁים שֶׁנִּטְמָא בֵּין בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ בֵּית שְׁמָאֵי אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בְּפָנִים חוּץ מִשְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בַּחוּץ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בַּחוּץ חוּץ מִמִּי שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בְּפָנִים:

י' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶת שֶׁנִּטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ יִשְׂרָף בַּחוּץ וְאֶת שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים וּבֵין בַּחוּץ יִשְׂרָף בְּפָנִים רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְקוֹם טְמֵאתוֹ שֶׁם שְׂרִיפְתּוֹ:

ח' אֲבָרֵי הַתָּמִיד נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמַּעֲרָב וְשֵׁל מוֹסְפִין נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמִּזְרָח וְשֵׁל רֹאשֵׁי חֲדָשִׁים נִתְּנִין עַל כָּרֶכּוֹב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַעְלָה הַשְּׁקָלִים

וְהַבְּכוֹרִים אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. אֲבָל מַעֲשֵׂר דָּגָן
וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וְהַבְּכוֹרוֹת נוֹהֲגִין בֵּין בִּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שְׁלֹא
בִּפְנֵי הַבַּיִת. הַמְּקַדֵּשׁ שְׁקָלִים וּבְכוֹרִים. הֵרִי זֶה קֹדֶשׁ רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָאוֹמֵר בְּכוֹרִים קֹדֶשׁ. אֵינָן קֹדֶשׁ: סליק

מסכת מגילה